

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

راهنمای هنرآموز

پرورش مهارت‌های کلامی کودک

رشته تربیت کودک

گروه بهداشت و سلامت

شاخه فنی و حرفه‌ای

پایه یازدهم دوره دوم متوسطه

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

راهنمای هنرآموز پرورش مهارت‌های کلامی کودک - ۲۱۱۸۲۷

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش

معصومه صادق، فاطمه قاسم‌زاده، سارا فرجاد، اکرم دهقانی (هنرآموز خبره)، شهربانو

سرداری (هنرآموز خبره) و سکینه راه‌پیما (اعضای شورای برنامه‌ریزی)

فرشته مجیب، آزاده فضائلی، شهربانو سرداری و معصومه صادق (اعضای گروه تألیف)-

محمد محمودی (ویراستار)

اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

جواد صفری (مدیر هنری) - زهره بهشتی‌شیرازی (صفحه‌آرا)

تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهیدموسوی)

تلفن: ۹-۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب‌گاه: www.irtextbook.ir و www.chap.sch.ir

شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران: تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج -

خیابان ۶۱ (داروپخش)، تلفن: ۵-۴۴۹۸۵۱۶۱، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰

صندوق پستی: ۱۳۹-۳۷۵۱۵

شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

چاپ اول ۱۳۹۶

نام کتاب:

پدیدآورنده:

مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف:

شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف:

مدیریت آماده‌سازی هنری:

شناسه افزوده آماده‌سازی:

نشانی سازمان:

ناشر:

چاپخانه:

سال انتشار و نوبت چاپ:

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس‌برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

دست توانای معلم است که چشم انداز آینده ما را ترسیم می کند.

امام خمینی (قدّس سرّه الشّریف)

فصل اول: کلیات ۱

■ اهداف و ساختار کتاب ۲

فصل دوم: معرفی واحدهای یادگیری ۵

■ شایستگی‌های مورد انتظار ۶

■ مسیر یادگیری درس پرورش مهارت‌های کلامی کودک ۸

■ اهداف تفصیلی درس پرورش مهارت‌های کلامی کودک ۹

■ بودجه‌بندی زمانی درس پرورش مهارت‌های کلامی کودک ۱۴

فصل سوم: تدریس آسان ۱۷

فصل چهارم: راهنمای تدریس واحدهای یادگیری ۲۹

■ واحد یادگیری ۱: توسعه واژگان کودک ۳۰

■ واحد یادگیری ۲: توسعه مهارت‌های شنیداری کودک ۴۲

■ واحد یادگیری ۳: توسعه مهارت‌های بیانی ۵۶

■ واحد یادگیری ۴: آماده کردن کودک برای خواندن ۶۷

■ واحد یادگیری ۵: آماده کردن کودک برای نوشتن ۷۸

فصل پنجم: مراکز، مواد و منابع یادگیری، صلاحیت حرفه‌ای هنرآموزان

و اعتباربخشی ۸۹

■ مراکز یادگیری ۹۰

■ رسانه‌های یادگیری ۹۰

- مواد یادگیری ۹۱
- منابع یادگیری ۹۱
- صلاحیت‌های حرفه‌ای هنرآموزان ۹۱
- اعتباربخشی ۹۲

فصل ششم: استاندارد فضا ۹۳

- کارگاه فعالیت‌های هنری و خلاق ۹۴

فصل هفتم: ایمنی و بهداشت در کارگاه‌های تخصصی ۹۹

- مقررات ایمنی کارگاه‌های هنرستان ۱۰۰
- آیین‌نامه انضباطی ۱۰۱

فصل هشتم: ارزشیابی ۱۰۳

- منابع ۱۱۵

کتاب درسی و کتاب همراه هنرجو به همراه کتاب راهنمای هنرآموز از جمله اجزای بسته آموزشی تلقی می‌شوند که این بسته را سایر اجزا مانند فیلم و نرم‌افزار و ... کامل می‌کند. کتاب راهنمای هنرآموز برای ایفای نقش تسهیل‌گری، انتقال‌دهندگی و مرجعیت هنرآموز در نظام آموزشی طراحی و تدوین شده است. این کتاب براساس کتاب درسی پرورش مهارت‌های کلامی کودک پایه یازدهم رشته تحصیلی - حرفه‌ای تربیت کودک تنظیم شده است و دارای پودمان‌های ۱- توسعه واژگان کودک، ۲- توسعه مهارت‌های شنیداری کودک، ۳- توسعه مهارت‌های بیانی کودک، ۴- آماده کردن کودک برای خواندن، و ۵- آماده کردن کودک برای نوشتن، است.

هنرآموزان گرامی در هنگام مطالعه این کتاب به موارد ذیل توجه فرمایند:

- ۱- در کتاب راهنمای هنرآموز مواردی از قبیل نمونه معرفی واحدهای یادگیری، اجرای آسان، راهنما و پاسخ فعالیت‌های یادگیری و تمرین‌ها، ایمنی و بهداشت فردی و محیطی، نکات آموزشی شایستگی‌های غیرفنی، اشتباهات و مشکلات رایج در یادگیری هنرجویان، منابع یادگیری، نکات مهم هنرآموزان در اجرا، فرایند اجرا و آموزش در محیط یادگیری، بودجه‌بندی زمانی و صلاحیت‌های حرفه‌ای و تخصصی هنرآموزان و غیره آورده شده است.
- ۲- ارزشیابی در درس پرورش مهارت‌های کلامی کودک بر اساس ارزشیابی مبتنی بر شایستگی است. این درس شامل پنج پودمان است و برای هر پودمان، ارزشیابی مستقل از هنرجو صورت می‌گیرد. همچنین یک نمره مستقل برای هر پودمان ثبت خواهد شد. این نمره شامل یک نمره مستمر و یک نمره شایستگی است.

۳- ارزشیابی از پودمان‌های این درس مطابق با جداول استانداردهای ارزشیابی پیشرفت تحصیلی صورت می‌گیرد که دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی تهیه کرده است. ۴- زمانی هنرجو در این درس، قبول اعلام می‌گردد که در هر پنج پودمان درس، حداقل نمره ۱۲ را کسب کند. در این صورت میانگین نمره‌های پنج پودمان به عنوان نمره پایانی درس در کارنامه تحصیلی هنرجو منظور خواهد شد.

۵- ارزشیابی مجدد در پودمان یا پودمان‌هایی که حداقل نمره موردنظر در آن کسب نشده است، با برنامه‌ریزی هر هنرستان انجام می‌شود و چنانچه هنرجو به هر دلیلی تا پایان خرداد ماه شایستگی لازم را در یک یا چند پودمان کسب نکند، می‌تواند تا پایان سال تحصیلی برای ارزشیابی مجدد، در ارزشیابی مبتنی بر شایستگی شرکت کند.

دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش

فصل ۱

کلیات

اهداف و ساختار کتاب

کتاب پرورش مهارت‌های کلامی یکی از شش درس کارگاهی تخصصی این رشته، با ۸ واحد نظری و عملی تهیه شده است. هدف اصلی این کتاب آشنا کردن هنرجویان با روش‌های پرورش مهارت‌های کلامی کودک و ارائه فعالیت‌هایی در این راستا است. بر همین اساس مطالب این کتاب، ضمن ارائه فعالیت‌های مختلف و بیان یافته‌های علمی و تحقیقی و ضرورت‌ها، کمک می‌کند تا علاوه بر شناخت اهمیت و ضرورت کلام و راه‌های آموزش آن در زندگی کودک، با ارائه فعالیت‌های گام‌به‌گام این مهم تحقق پیدا کند.

محتوای اصلی این درس، شامل پنج پودمان است که به‌طور خلاصه در زیر به آنها اشاره می‌شود:

پودمان اول: هدف، آشنا کردن هنرجویان با کلیات زبان‌آموزی و نظریه‌های مربوط به آن است.

پودمان دوم: هدف، آشنا کردن هنرجویان با مفهوم شنیدن و راه‌های عملی برای آموزش گوش دادن فعال است.

پودمان سوم: هدف، آشنا کردن هنرجویان با ارزش صحبت کردن با کودک و ارائه راه‌هایی برای آموزش به آنها و نیز بزرگسالان برای صحبت کردن با کودک و تقویت مهارت‌های بیانی او است.

پودمان چهارم: هدف، آشنا کردن هنرجویان با انواع خواندنی‌های کودکان، انتخاب و استفاده درست از مواد خواندنی برای آموزش مهارت‌های کلامی کودکان است.

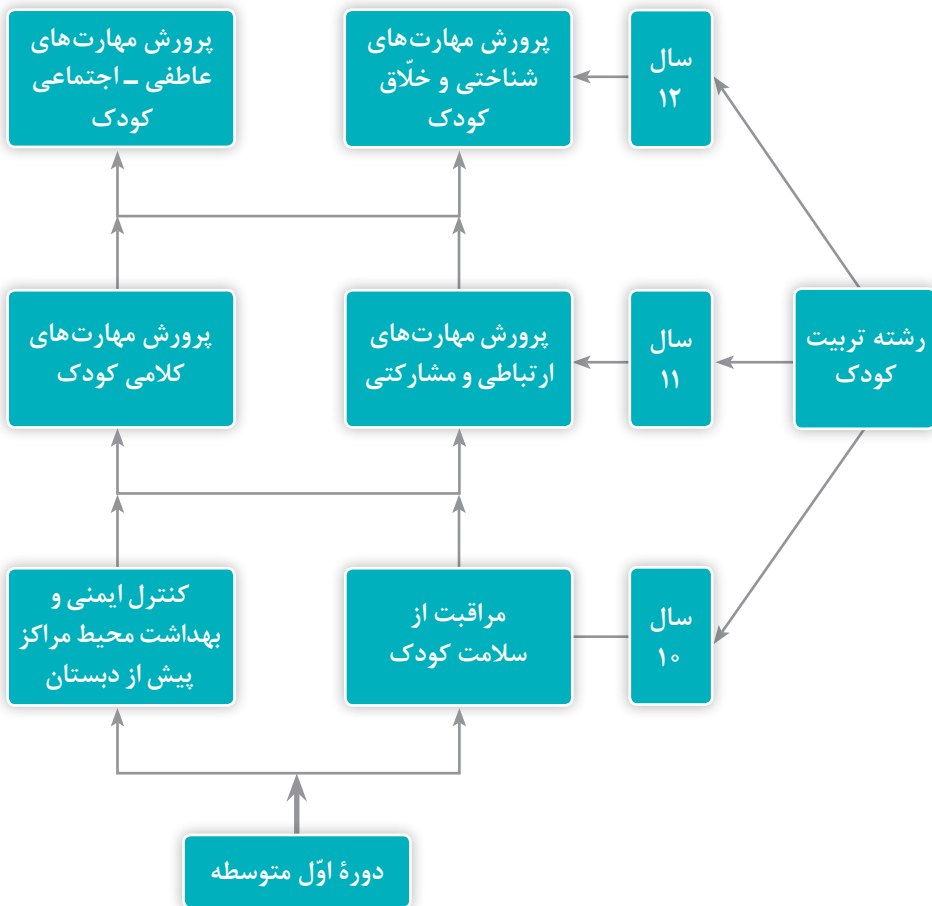
پودمان پنجم: هدف، آشنا کردن هنرجویان با ارزش نوشتارهای کودکانه (خط خطی، نقاشی‌های ترسیمی و غیره) و ارائه راهکارهایی برای آمادگی نوشتن در کودک است.

برای ارتقای کیفیت تدریس و کسب مهارت حرفه‌ای لازم است میزان خودآموزی، خودفهمی و خودانگیزی هنرآموزان افزایش یابد و این برعهده هنرآموزان عزیز است که زمینه را فراهم سازند.

توجه: برای اجرای برخی از فعالیت‌ها لازم است با مراکز پیش از دبستان هماهنگی‌های لازم انجام شود. پیشنهاد می‌شود حداقل ماهی یک جلسه بین ۴ تا ۶ ساعت، هنرجویان در مراکز پیش از دبستان حضور یابند و فعالیت‌های مورد نظر را انجام دهند. لازم به یادآوری است، چون هر دو درس پرورش مهارت‌های کلامی کودک و پرورش مهارت‌های ارتباطی و مشارکتی به‌صورت موازی در پایه یازدهم اجرا می‌شود، لازم است با هماهنگی هنرآموزان درس‌ها، فعالیت‌های هر دو درس هم‌زمان در مرکز پیش از دبستان انجام شود.

هدایت تحصیلی - حرفه‌ای

هدایت از طریق در اختیار قرار دادن اطلاعات شغلی و حرفه‌ای که در برنامه درسی رشته بخشی از آن وجود دارد و بخش‌های دیگر شامل مسیر توسعه حرفه‌ای از طریق بازدید و کارآموزی محقق می‌شود. مسیر هدایت تحصیلی دروس تخصصی رشته از پایه دهم تا دوازدهم در نمودار زیر نمایش داده شده است:

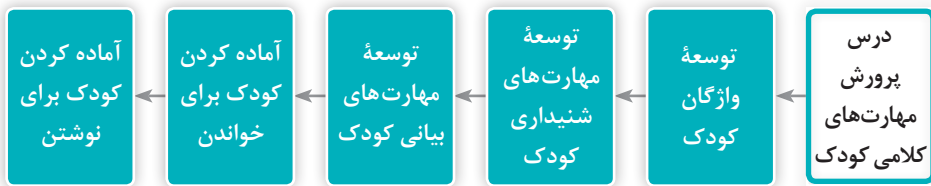

فصل ۲

معرفی واحدهای یادگیری

سازماندهی محتوا

درس پرورش مهارت‌های کلامی کودک در سال یازدهم از ترکیب پنج تکلیف کاری یا پنج واحد یادگیری تشکیل شده است که هر واحد یادگیری نماینده جزئی از شغل در حوزه پرورش مهارت‌های کلامی است. سازماندهی درس به نحوی است که تکالیف کاری در یک مسیر افقی از ساده به پیچیده در طول سال تحصیلی به صورت مرحله‌ای ارائه می‌شود. شایستگی‌ها نیز به صورت تدریجی کسب و ارزیابی می‌شود و نهایتاً در پایان درس شایستگی کلان پرورش مهارت‌های کلامی کودک محقق می‌شود.

شایستگی‌های مورد انتظار

الف) شایستگی‌های فنی

۱ توسعه واژگان کودک

۱-۱ توسعه شناخت زبان

۱-۲ درهم تنیدگی زبان

۱-۳ به کارگیری سبک‌های یادگیری

۱-۴ توسعه شناخت دوزبانگی

۲ توسعه مهارت‌های شنیداری کودک

۲-۱ توسعه شناخت مراحل شنیدن

۲-۲ پرورش گوش کردن فعال

۲-۳ پرورش توانمندی‌های شنیداری کودک

۳ توسعه مهارت‌های بیانی کودک

۳-۱ توسعه شناخت مراحل سخن‌گویی

۳-۲ آماده کردن کودک برای سخن‌گویی

۳-۳ کاربرد توانایی‌های گفتاری در زندگی روزانه کودک

۴ آماده کردن کودک برای خواندن

۴-۱ توسعه شناخت مراحل خواندن

۴-۲ پرورش کتاب‌خوانی

۴-۳- کاربرد فعالیت روزانه در توسعه توانایی خواندن
۴-۴- پرورش شناخت دیداری نمادها، حروف و کلمات

۵ آماده کردن کودک برای نوشتن

- ۵-۱- توسعه شناخت نوشتن
- ۵-۲- سازمان‌دهی فضا برای نوشتن
- ۵-۳- هماهنگی چشم و دست برای نوشتن
- ۵-۴- پرورش تجسم فضایی در نوشتن

ب) شایستگی‌های غیرفنی

- ۱ یادگیری
- ۲ مهارت گوش کردن
- ۳ آموزش و کمک به فراگیری دیگران

مسیر یادگیری درس پرورش مهارت‌های کلامی کودک

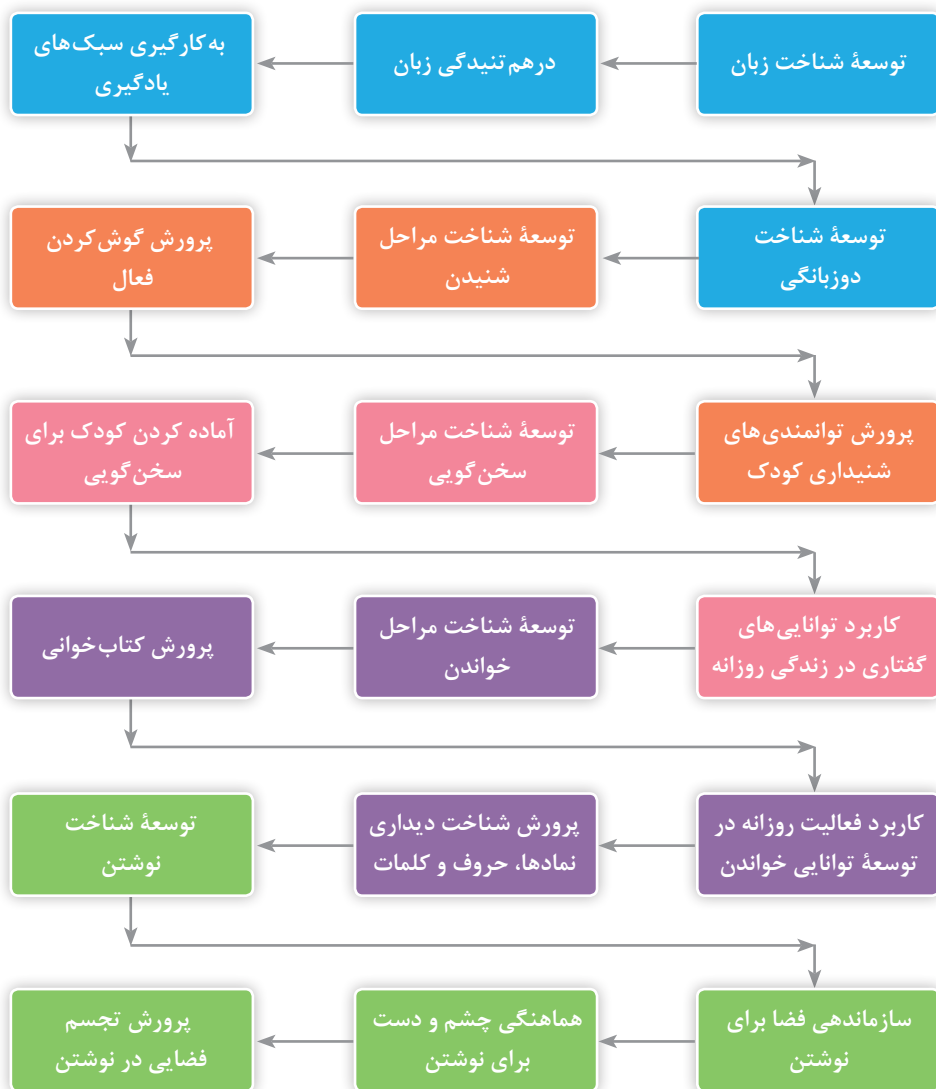
توسعه واژگان کودک

توسعه مهارت‌های شنیداری کودک

توسعه مهارت‌های بیانی کودک

آماده کردن کودک برای خواندن

آماده کردن کودک برای نوشتن

اهداف تفصیلی درس پرورش مهارت‌های کلامی کودک

عناصر عرصه	رابطه با خوبستن (روح، روان و جسم)	رابطه با خدا	رابطه با خلق خدا (سایر انسان‌ها)	رابطه با خلقت
تعقل، تفکر و اندیشه‌ورزی	۳- توجه به اخلاق حرفه‌ای خود در پرورش مهارت‌های کلامی کودک - درک وظایف خویش در پرورش مهارت‌های کلامی کودک	۳- تفکر در آیات الهی در رابطه با مهارت‌های کلامی - درک دلایل آفرینش انسان‌ها توسط خداوند، و حمد و ستایش کلامی خداوند	۳- توجه به ارتباط مؤثر با همکاران در پرورش مهارت‌های کلامی کودک و والدین در مراکز پیش از دبستان - توجه به مدیریت کودکان در بهبود مهارت‌های کلامی خود	۳- درک قوانین محافظت از محیط‌زیست - توجه به حفظ محیط‌زیست در بحران‌ها هنگام اجرای فعالیت‌های کلامی ۴- خلاقیت در استفاده بهینه از محیط‌زیست در پرورش مهارت‌های کلامی - توجه به ایمنی و بهداشت محیط آموزش مهارت‌های کلامی ۵- تجزیه و تحلیل نقش طبیعت در پرورش مهارت‌های کلامی کودک - درک تأثیر پرورش مهارت‌های کلامی کودک در کاهش صدمات زیست‌محیطی
	۴- توجه به مسئولیت‌های محول خود در پرورش مهارت‌های کلامی کودک - کشف توانایی‌های خلاق خویش برای پرورش مهارت‌های کلامی کودک	۴- توجه به اخلاق اسلامی در پرورش کلامی - توجه به دستورهای الهی در جهت کلام الهی (قرآن)	- خردورزی در پرورش مهارت‌های کلامی ۵- تجزیه و تحلیل مسائل و مشکلات مهارت‌های کلامی کودکان - توجه به تفاوت‌های فردی در پرورش مهارت‌های کلامی کودک	۴- تفکر در حل خلاقانه مسائل با استفاده از مهارت‌های کلامی کودکان ۵- تجزیه و تحلیل مسائل و مشکلات مهارت‌های کلامی کودکان - توجه به تفاوت‌های فردی در پرورش مهارت‌های کلامی کودک
	۵- توجه به وظایف شغلی خود در رابطه با اصول پرورش مهارت‌های کلامی کودک - تجزیه و تحلیل وظایف شغلی خود در رابطه با پرورش کلامی کودک	۵- تأمل در احکام تربیتی اسلام در پرورش مهارت‌های کلامی - توجه به سیره تربیتی ائمّه <small>علیهم‌السلام</small> در پرورش مهارت‌های کلامی کودک به عنوان امانت الهی	مهارت‌های کلامی کودکان ۵- تجزیه و تحلیل مسائل و مشکلات مهارت‌های کلامی کودکان - توجه به تفاوت‌های فردی در پرورش مهارت‌های کلامی کودک	مهارت‌های کلامی کودک ۵- تجزیه و تحلیل مسائل و مشکلات مهارت‌های کلامی کودکان - توجه به تفاوت‌های فردی در پرورش مهارت‌های کلامی کودک

اهداف تفصیلی ۱ و ۲ برای شایستگی‌های عمومی است.

عناصر عرصه	رابطه با خویشتن (روح، روان و جسم)	رابطه با خدا	رابطه با خلق خدا (سایر انسان‌ها)	رابطه با خلقت
ایمان و باور	۳- افزایش علاقه‌مندی خود به کاربرد فناوری‌های نو در پرورش مهارت‌های کلامی کودک - باور به یادگیری مستمر خویشتن در پرورش مهارت‌های کلامی کودک ۴- ارتقای مسئولیت‌پذیری خود در پرورش مهارت‌های کلامی کودک - پذیرش خودباوری در پرورش مهارت‌های کلامی کودک ۵- ارتقای علاقه‌مندی به شغل خویش در اجرای وظایف مربوط به پرورش مهارت‌های کلامی - پذیرش اخلاق حرفه‌ای خود در پرورش مهارت‌های کلامی کودک	۳- التزام قلبی به دستورهای الهی در پرورش مهارت‌های کلامی - ایمان به تفکر دینی در پرورش مهارت‌های کلامی ۴- پذیرش اخلاق اسلامی در پرورش مهارت‌های کلامی - پرورش مهارت‌های کلامی با توکل به خداوند ۵- نگرش مثبت به دستورهای الهی در پرورش مهارت‌های کلامی - باور به آیات الهی در اهمیت پرورش مهارت‌های کلامی	۳- باور به مشارکت همکاران در پرورش مهارت‌های کلامی - ارزش‌گذاری به نگرش سیستمی در جلب مشارکت کودکان برای برقراری ارتباط کلامی صحیح با دیگران ۴- علاقه به آموزش و پرورش مهارت‌های کلامی - نگرش مطلوب به طراحی فعالیت‌های آموزشی مبنی بر پرورش مهارت‌های کلامی ۵- ارزش‌گذاری به نقش مربی در ایجاد محیط گرم و صمیمی برای کودک با پرورش مهارت‌های کلامی کودکان - باور به نقش یادگیری مهارت‌های کلامی در ایجاد محیط سالم برای کودک	۳- نگرش مطلوب به استفاده بهینه از منابع طبیعی در پرورش مهارت‌های کلامی - ارزش‌گذاری به مهارت‌های سالم کلامی در حفظ محیط‌زیست ۴- مسئولیت‌پذیری در حفظ منابع طبیعی برای پرورش مهارت‌های کلامی کودکان - خردورزی در حفظ وسایل و ابزار مورد نیاز در محیط آموزش کودک در رابطه با مهارت‌های کلامی ۵- علاقه‌مندی به حفظ منابع طبیعی در پرورش مهارت‌های کلامی کودکان - نگرش مثبت به نقش طبیعت در پرورش مهارت‌های کلامی

اهداف تفصیلی ۱ و ۲ برای شایستگی‌های عمومی است.

عناصر عرصه	رابطه با خویشتن (روح، روان و جسم)	رابطه با خدا	رابطه با خلق خدا (سایر انسان‌ها)	رابطه با خلقت
علم (کسب معرفت شناخت، بصیرت و آگاهی)	۳- افزایش دانش خویش برای پرورش مهارت‌های کلامی کودک - ارتقای آگاهی خود از روش‌های صحیح پرورش مهارت‌های کلامی کودک - افزایش آگاهی خود از فناوری‌های نو در آموزش و پرورش مهارت‌های کلامی کودک ۴- ارتقای آگاهی خود از ضرورت و اهمیت پرورش مهارت‌های کلامی کودک - ارتقای شناخت خویش از روش‌های خلاق در پرورش مهارت‌های کلامی کودک ۵- افزایش شناخت خود از اصول و فرایندهای پرورش مهارت‌های کلامی کودک - کسب آگاهی خود از وظایف محول در پرورش مهارت‌های کلامی کودک	۳- شناخت آیات الهی در پرورش مهارت‌های کلامی - آگاهی از نقش تفکر در دستورهای الهی در پرورش مهارت‌های کلامی ۴- آگاهی از قوانین اسلامی در پرورش مهارت‌های کلامی - شناخت اخلاق اسلامی در پرورش مهارت‌های کلامی ۵- کسب معرفت از آیات الهی در پرورش مهارت‌های کلامی - آگاهی از سیره پیامبر ﷺ و ائمه اطهار <small>علیهم‌السلام</small> در انجام وظایف شغلی خود در زمینه پرورش مهارت‌های کلامی	۳- شناخت ارتباط مؤثر با همکاران در پرورش مهارت‌های کلامی کودکان - شناخت تفکر خلاق در آموزش مهارت‌های کلامی کودکان ۴- آگاهی از مسئولیت همکاران در پرورش مهارت‌های کلامی کودکان - شناخت اهمیت خودباوری کودکان برای پرورش مهارت‌های کلامی ۵- آگاهی و درک مشکلات در پرورش مهارت‌های کلامی کودکان - آگاهی از تأثیرات مفید کار گروهی در پرورش مهارت‌های کلامی	۳- آگاهی از مدیریت منابع طبیعی در پرورش مهارت‌های کلامی کودکان - آگاهی از تأثیر مهارت‌های کلامی در کاهش صدمات زیست‌محیطی ۴- شناخت مهارت‌های کلامی با استفاده از منابع زیست‌محیطی - شناخت روش‌های آموزش حفظ محیط‌زیست در جهت ایجاد مهارت‌های کلامی ۵- شناخت روش‌های بهینه‌سازی محیط‌زیست برای پرورش مهارت‌های کلامی - شناخت روش‌های مدیریت مهارت‌های کلامی در حفظ محیط‌زیست

اهداف تفصیلی ۱ و ۲ برای شایستگی‌های عمومی است.

عناصر عرصه	رابطه با خویشتن (روح، روان و جسم)	رابطه با خدا	رابطه با خلق خدا (سایر انسان‌ها)	رابطه با خلقت
عمل (کار، تلاش، اطاعت، عبادت، مجاهدت، کار آفرینی، مهارت و...)	۳- افزایش تلاش خود در به‌کارگیری فناوری‌های نو در پرورش مهارت‌های کلامی کودک - افزایش تلاش خود در اجرای دقیق پرورش مهارت‌های کلامی کودک ۴- افزایش مهارت خود در به‌کارگیری روش‌های خلاق در پرورش مهارت‌های کلامی - افزایش مسئولیت‌پذیری خود در پرورش مهارت‌های کلامی کودک ۵- ارتقای مهارت خود در اجرای مؤثر پرورش مهارت‌های کلامی کودک - ارتقای مهارت خود در به‌کارگیری روش‌های نو در آموزش مهارت‌های کلامی کودک	۳- پایبندی به احکام اسلام در پرورش مهارت‌های کلامی - تلاش در کسب اطلاعات دینی در اجرای فعالیت‌های آموزشی مهارت‌های کلامی ۴- به‌کارگیری اخلاق اسلامی در پرورش مهارت‌های کلامی - تلاش در به‌کارگیری ارزش‌های دینی و مذهبی در آموزش مهارت‌های کلامی ۵- کاربرد آیات الهی در پرورش مهارت‌های کلامی - به‌کارگیری آداب و سلوک اسلامی در پرورش مهارت‌های کلامی	۳- مهارت در ارتباط مؤثر با همکاران برای آموزش مهارت‌های کلامی کودکان - مهارت در بهبود ارتباط کلامی کودکان در فعالیت‌ها ۴- حضور با نشاط در فعالیت‌های آموزش مهارت‌های کلامی - کاربرد روش‌های خلاق در پرورش مهارت‌های کلامی کودک ۵- کسب مهارت در آموزش مهارت‌های کلامی کودکان - تلاش در جهت نظارت مؤثر بر مهارت‌های کلامی کودکان	۳- کاربرد فناوری‌های نوین در به‌حداقل رساندن صدمات زیست‌محیطی در انجام فعالیت‌های آموزش مهارت‌های کلامی - رعایت بهداشت و ایمنی محیط در انجام فعالیت‌های مهارت‌های کلامی ۴- به‌کارگیری اصول و روش‌های پیشگیری از صدمات زیست‌محیطی در آموزش‌های مهارت‌های کلامی - مسئولیت‌پذیری در جهت حفظ محیط زیست در اجرای فعالیت‌های آموزشی مرتبط با مهارت‌های کلامی ۵- استفاده بهینه از منابع زیست‌محیطی در آموزش مهارت‌های کلامی - تلاش در کاهش دورریزها به منظور حفظ بهداشت محیط‌زیست در آموزش مهارت‌های کلامی

اهداف تفصیلی ۱ و ۲ برای شایستگی‌های عمومی است.

عناصر / عرصه	رابطه با خویشتن (روح، روان و جسم)	رابطه با خدا	رابطه با خلق خدا (سایر انسان‌ها)	رابطه با خلقت
اخلاق (تزکیه، عاطفه و ملکات نفسانی)	۳- تزکیهٔ نفس خویش برای پرورش مهارت‌های کلامی کودک - تعهد به اخلاق حرفه‌ای خود در پرورش مهارت‌های کلامی کودک ۴- ارتقای تعهد خود به گسترش روش‌های خلاق در پرورش مهارت‌های کلامی کودک - ارتقای پایبندی خود برای نظارت بر پرورش مهارت‌های کلامی کودک ۵- ارزش‌گذاری به نقش خویش در پرورش مهارت‌های کلامی کودک - مهرورزی و خیرخواهی در انجام فعالیت‌های آموزشی مهارت‌های کلامی کودک	۳- سعی در گسترش سیرهٔ پیامبر ﷺ و ائمه اطهار <small>علیهم‌السلام</small> در پرورش مهارت‌های کلامی - علاقه به تفکر دینی در پرورش مهارت‌های کلامی ۴- پرورش عواطف معنوی در آموزش مهارت‌های کلامی - علاقه به اخلاق اسلامی در پرورش مهارت‌های کلامی ۵- احترام به ارزش‌های دینی در پرورش مهارت‌های کلامی - صداقت در آموزش مهارت‌های کلامی	۳- تعهد به پرورش مهارت‌های کلامی به کودکان - گسترش فرهنگ ارتباط کلامی مؤثر با دیگران در محیط ۴- مهرورزی به کودکان در اجرای آموزش مهارت‌های کلامی - برخورداری از روحیهٔ تعاون و همکاری با دیگران در پرورش مهارت‌های کلامی ۵- پایبندی به حفظ سلامت روان کودکان در پرورش مهارت‌های کلامی - گسترش فرهنگ مسئولیت‌پذیری در کار گروهی به منظور ایجاد مهارت‌های کلامی	۳- پرهیز از آلوده کردن محیط زیست در فعالیت‌های پرورش مهارت‌های کلامی - احترام به محیط زیست در اجرای فعالیت‌های آموزش مهارت‌های کلامی ۴- ارزش قائل شدن به روش‌های مؤثر در ایجاد ارتباط کلامی مؤثر در محیط آموزش - تعهد به اجرای قوانین مهارت‌های کلامی ۵- اهمیت دادن به مهارت‌های کلامی برای ایجاد روابط مؤثر در محیط آموزش - تعهد به استفادهٔ بهینه از منابع طبیعی در آموزش مهارت‌های کلامی

اهداف تفصیلی ۱ و ۲ برای شایستگی‌های عمومی است.

بودجه‌بندی زمانی درس پرورش مهارت‌های کلامی کودک

این درس شامل پنج پودمان است که زمان آموزش هر کدام ۶۰ ساعت است و به صورت ۲۴ ساعت نظری و ۳۶ ساعت عملی تدریس می‌شود. بسته یادگیری این درس شامل کتاب درسی، کتاب راهنمای هنرآموز و کتاب همراه هنرجو، فیلم آموزشی و پوستر آموزشی است. مسیر یادگیری و ساعت آموزشی هر مرحله از این پودمان‌ها با احتساب ۴۰٪ نظری و ۶۰٪ عملی است. پودمان‌های این درس به شرح زیر است:

ردیف	پودمان	کل ساعت	ساعت نظری	ساعت عملی
۱	توسعه واژگان کودک	۶۰	۲۴	۳۶
۲	توسعه مهارت‌های شنیداری کودک	۶۰	۲۴	۳۶
۳	توسعه مهارت‌های بیانی کودک	۶۰	۲۴	۳۶
۴	آماده کردن کودک برای خواندن	۶۰	۲۴	۳۶
۵	آماده کردن کودک برای نوشتن	۶۰	۲۴	۳۶

مراحل، ساعات عملی و نظری هر پودمان به شرح زیر است:

پودمان ۱: توسعه واژگان کودک

ردیف	مراحل	عملی	نظری	جمع کل
۱	توسعه شناخت زبان	۶	۴	۱۰
۲	درهم‌تنیدگی زبان	۶	۴	۱۰
۳	به‌کارگیری سبک‌های یادگیری	۱۲	۸	۲۰
۴	توسعه شناخت دوزبانگی	۱۲	۸	۲۰

پودمان ۲: توسعه مهارت‌های شنیداری کودک

ردیف	مراحل	عملی	نظری	جمع کل
۱	توسعه شناخت مراحل شنیدن	۶	۴	۱۰
۲	پرورش گوش کردن فعال	۱۲	۸	۲۰
۳	پرورش توانمندی‌های شنیداری کودک	۱۸	۱۲	۳۰

پودمان ۳: توسعه مهارت‌های بیانی کودک

ردیف	مراحل	عملی	نظری	جمع کل
۱	توسعه شناخت مراحل سخن‌گویی	۱۲	۸	۲۰
۲	آماده کردن کودک برای سخن‌گویی	۱۲	۸	۲۰
۳	کاربرد توانایی‌های گفتاری در زندگی روزانه کودک	۱۲	۸	۲۰

پودمان ۴: آماده کردن کودک برای خواندن

ردیف	نام واحد یادگیری	عملی	نظری	جمع کل
۱	توسعه شناخت مراحل خواندن	۶	۴	۱۰
۲	پرورش کتاب‌خوانی	۱۲	۸	۲۰
۳	کاربرد فعالیت روزانه در توسعه توانایی خواندن	۶	۴	۱۰
۴	پرورش شناخت دیداری نمادها، حروف و کلمات	۱۲	۸	۲۰

پودمان ۵: آماده کردن کودک برای نوشتن

ردیف	نام واحد یادگیری	عملی	نظری	جمع کل
۱	توسعه شناخت نوشتن	۶	۴	۱۰
۲	سازماندهی فضا برای نوشتن	۹	۶	۱۵
۳	هماهنگی چشم و دست برای نوشتن	۱۲	۸	۲۰
۴	پرورش تجسم فضایی در نوشتن	۹	۶	۱۵

فصل ۳

تدریس آسان

هنر آموز گرامی

کتاب «پرورش مهارت‌های کلامی کودک» که در پایه یازدهم تدریس می‌شود، مصداق شعر زیبایی است که بارها و بارها شنیده‌ایم و تکرارش کرده‌ایم.

دستم بگرفت و پا به پا برد   تا شیوه راه رفتن آموخت
یک حرف و دو حرف بر زبانم   الفاظ نهاد و گفتن آموخت

نظر به اهمیت موضوع، این کتاب بر همین منوال طراحی شده است تا هنرجو گام به گام با مفهوم زبان و زبان‌آموزی آشنا شود و برای فهم بهتر مطالب آموخته شده با انجام یک سری تمرین، آموخته‌هایش را محک بزند و نهایتاً بتواند با کودکان اجرا کند.

برای نیل به این منظور، سه دسته فعالیت طراحی شده است که نقش شما و هنرجو در آن مشخص است:

نوع فعالیت	نقش هنرآموز	نقش هنرجو
ذهن‌انگیزی	رهبری	پاسخ‌دهنده
عملی	هدایتگر	تمرین برای درک بهتر
به کار بستن و تجربه کردن	داور	اجرا براساس آموخته‌ها

فعالیت‌های ذهن‌انگیزی

شما باید از محتوای درس، قبل از تدریس مطلع باشید و در سطح گسترده‌تری ایده‌هایی برای فعالیت‌های ذهن‌انگیزی داشته باشید. در تمام موارد، هنرجو باید در کلیه فعالیت‌های ذهن‌انگیزی سهیم باشد و در بحث‌ها و غیره مشارکت کند و به عنوان یک هم‌کلاسی آزادانه ابراز وجود نماید. این امر به یک جو خلاق نیاز دارد که به ویژگی‌های آن اشاره خواهد شد.

با توجه به آگاهی شما از محتوای درس، به عنوان هنرآموز، با طرح فعالیت‌های ذهن‌انگیزی، هنرجو را تشویق کنید عقاید خود را در آن ابراز کند. هدف در اینجا انتخاب بهترین پاسخ نیست؛ بلکه هدف اساسی بحث و گفت‌وگو است. باز هم تأکید می‌شود که نقش شما به عنوان رهبر گفت‌وگو این است که به هنرجویان خط فکری دهید و آنها را درباره محتوای درس هدایت کنید.

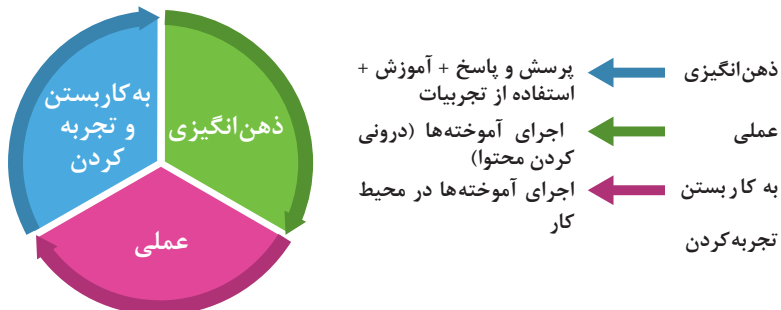
فعالیت‌های عملی

با توجه به اینکه آموزش از مطالب آسان شروع می‌شود و گسترش می‌یابد، هنرجو باید از پیشرفت یادگیری خود با خبر شود. از این رو فرصت‌های یادگیری باید با توجه به توانمندی‌های هنرجویان و تفاوت‌های فردی آنها ارائه شود. در اینجا نقش شما هدایتگر است. به یاد داشته باشید که هدایت و راهنمایی به معنای انجام فعالیت به جای فراگیر نیست، بلکه شما مشوقی برای اجرای تمرین‌ها به منظور تثبیت مفاهیم تدریس شده هستید.

در پایان شما به عنوان هنرآموز ضمن بررسی تمرینات و مرور مطالب تدریس شده، باید زمینه را برای آموزش مطالب بعدی آماده کنید. لازم به یادآوری است، فعالیت‌های تمرینی که هنرجو در این مرحله آموخته‌هایش را محک می‌زند و مجری است، الزاماً نیازی به حضور در مراکز پیش از دبستان ندارد و هنرجو می‌تواند از آشنایان و اطرافیان و نیز تجارب خود استفاده کند.

به کار ببندید و تجربه کنید

این فعالیت‌ها به منظور تکمیل کار تدریس و بالا بردن کارایی هنرجویان در زمینه درس است. در این مرحله هنرجو باید با توجه به آموخته‌ها و تمریناتی که انجام داده است، نتیجه آموخته‌هایش را عملاً با کودکان اجرا کند که در تمام فصول، این چهارچوب دنبال می‌شود. این فعالیت‌های پیشنهادی به صورت گام به گام است و مجدداً تأکید می‌شود که باید در مراکز پیش از دبستان و با کودکان اجرا شود؛ چرا که هدف نهایی این کتاب، خبرگی هنرجو در اجرای فعالیت‌ها با کودک است و شما نتیجه کار را در بررسی گزارش‌های هنرجو مشاهده می‌کنید. بدین ترتیب چرخه آموزشی از طرح مسئله (فعالیت ذهن‌انگیزی) شروع می‌شود و به فعالیت‌های عملی و تمرینی برای درونی کردن آموخته‌ها و نهایتاً پیاده کردن آنها برای کودکان ختم می‌شود که هدف اصلی آموزش است.

نقشه محتوای تدریس

با توجه به چرخه آموزش و فعالیت‌ها در انتهای هر فصل نقشه محتوایی فصل به صورت نمودار طراحی شده است که شما می‌توانید قبل و بعد از تدریس فصل، به آن مراجعه کنید. این نقشه محتوایی علاوه بر اینکه خط سیر تدریس را مشخص می‌کند، در پاره‌ای موارد می‌تواند مورد استفاده مستقیم شما هنرآموز گرامی قرار گیرد یا دلایل ربط مواد هر فصل را روشن کند.

به یاد داشته باشید که **چهار ویژگی** شاخص برای یک مربی پیش از دبستان عبارت است از:

- **تعهد:** پیمان بستن برای کاری که فرد می‌خواهد انجام دهد.
  - **حساسیت:** آموختن دانش خاص، ادراک‌پذیر بودن و نشان دادن حساسیت به رفتار کودک.
  - **کاردانی:** تأمین تمرینات و اجرای دستورها با توجه به نیازهای کودک.
  - **توانایی سازمان دهی:** استفاده از چه برنامه‌ای، توسط چه کسی، در چه زمانی، در چه فضایی و با چه وسایلی برای آموزش کودک لازم است؟
از این رو برای اجرای بهتر، علاوه بر نکات فوق باید به دو نکته اساسی توجه داشت:
- 1 ساختار محیط آموزشی خلاق
  - 2 روش‌های اجرا که در فصل ۳ کتاب‌های راهنمای هنرآموز پایه دهم آموخته‌اید، در این کتاب به عنوان ابزار، مجدداً به کار گرفته می‌شوند.

۱- ساختار فضای آموزشی خلاق

فضای فیزیکی آموزشی شامل تعداد فراگیران، سروصدای محیط، نور، طرز نشستن و غیره است که باید قبل از آغاز کلاس پیش‌بینی شود. برای داشتن فضای آموزشی خلاق به موارد زیر توجه کنید:

- **تماس چشمی**
برقراری تماس چشم در چشم چیزی است که بسیاری از افراد آن را دشوار می‌پندارد، اما بسیار مهم است. هنگامی که شما سعی می‌کنید نکته مورد نظرتان را به افراد تفهیم کنید و به آنها نشان دهید که درباره آنچه بیان می‌کنید، جدی هستید، برقراری ارتباط چشمی تنها برای نشان دادن اعتماد به نفس نیست، بلکه **گام مهمی برای نشان دادن احترام است.**

۱- برای کسب اطلاعات بیشتر به کتاب راهنمای درس کنترل بهداشت و ایمنی محیط مراکز پیش از دبستان پایه دهم مراجعه کنید.

■ پذیرش نظرات

هنگام گفت‌وگو به عقاید هنرجویان احترام بگذارید و در صورت امکان چنین جملاتی را بیان کنید:

«با... موافق هستم»، «من هم همین احساس را دارم»، «به مسئله خوبی اشاره شد»، «احساس می‌کنم با این حرف باعث شدی به این نتیجه برسیم که...»
عقیده هر کسی محترم است. توجه به گفته دیگران، باعث شکوفایی آنها می‌شود، زیرا صداها (اندیشه‌های) ناشنیده، به علت توجه نکردن، خاموش می‌شوند. کلاس باید فضایی باشد که هنرجو، بدون ترس، بدون مسخره شدن، جرئت گفت‌وگو و بیان اندیشه را داشته باشد. در کلاس بسیار مهم است که به هنرجویان نشان دهید که برایشان ارزش قائل هستید.

■ نحوه تغییر موضوع

رفتن از موضوعی به موضوع دیگر باید با آرامی و نرمش صورت گیرد. رعایت این تغییر و تبدیل باید به گونه‌ای باشد که در صورت نیاز بتوان به راحتی به موضوع قبلی برگشت و در این میان تکالیف را بتوان به راحتی انجام داد. این تغییر و تبدیل نباید بیشتر از ۱۰ ثانیه وقت بگیرد. هر چه زمان کمتر باشد، بهتر است.

■ رعایت نظم و ترتیب

اگر از همان ابتدای سال تحصیلی برنامه خود را جدی بگیرید و با دقت توضیح دهید، تا آخر سال رفتاری نخواهید داشت. هنرجویان باید با اهداف برنامه شما آشنا باشند و بدانند که کارشان چیست؟ تاریخ اجراها چه زمانی است و قوانین کلاس شما چگونه است؟

در هر حال باید به یاد داشت که اگر جزئیات را با دقت پیش‌بینی کنید، به خصوص خواسته‌هایتان را با جزئیات کامل مطرح کنید، نتیجه بهتری خواهید گرفت که محیط آموزشی را از اضطراب و نگرانی دور می‌کند و محیط مناسبی برای تدریس مهیا می‌سازد.

۲- اصطلاحات مبنایی ابزاری برای اجرای روش‌های تدریس

■ یادگیری خودهدایتی

در این روش به هنرجو اجازه می‌دهید با اطلاعات قبلی تعامل داشته باشد. در واقع ایجاد فرصت برای بازی کردن با اطلاعات قبلی، به جای آنکه انتظار داشته باشیم اطلاعات تازه‌ای کسب کند، به آنها مهارت‌هایی می‌آموزد که با ارتباط بین مسائل تازه و آنچه قبلاً می‌دانستند، به‌ایده جدیدی برسند. سپس با استفاده از واقعیت‌ها،

کارهایی را تجربه کنند.

بنابراین موقعیت یادگیری را با بیان نکته‌ای آغاز کنید، سپس اجازه دهید هنرجو اطلاعات را بررسی کند و درگیر شود، حتی گیج شود، اما نهایتاً منجر به یادگیری خودهدایتی می‌گردد.

■ به کارگیری سؤال‌های محرک

این روش براساس پرسش و پاسخ است. اما با واژگانی مانند «چه، چقدر، کجا و چه کسی» سر و کار ندارید، بلکه سؤالاتی را مطرح می‌کنید که عمق مسئله را بسنجد و به تعبیر و تفسیر، اکتشاف و حتی تجزیه و تحلیل نیاز دارد. برای مثال:

- آیا می‌توانید فعالیتی را طراحی کنید که در آن راهکارهایی برای تقویت رشد کلامی کودکان پیشنهاد کنید؟
- آیا می‌توانید کودک را به تصویرخوانی عادت دهید و این لذت را نهادینه کنید؟
- آیا علاقه والدین به کتاب‌خوانی، در علاقه‌مندی کودک نیز مؤثر است؟

■ مشاهده

مشاهده، فرایند منظم نظارت و ثبت رفتار به‌منظور رسیدن به هدف تعیین شده مربوط به کودک است. آنچه مشاهده می‌شود، رفتار است؛ یعنی هر چه قابل دیدن، شنیدن، شمارش یا اندازه‌گیری باشد.

نکته: به خاطر داشته باشید که تنها رفتارها را می‌توان مشاهده کرد. فرایندها و خصوصیتاتی که موجب رفتارها می‌شوند، مشاهده شدنی نیست؛ آنها را می‌توان استنباط کرد.

برای انجام یک مشاهده مناسب، جواب به این سؤالات لازم است:

- 1 **تعیین هدف:** چه حیطة‌ای از رفتار قرار است مشاهده شود؟
- 2 **انتخاب سوژه:** چه کسی قرار است مشاهده شود؟
- 3 **انتخاب موقعیت:** در چه فضایی سوژه مشاهده می‌شود؟
- 4 **انتخاب زمان:** در چه زمانی سوژه، مشاهده می‌شود؟
- 5 **ثبت مشاهده:** چگونه مشاهده را ثبت کنیم؟^۱

■ گفت‌وگو:

در گفت‌وگوی مؤثر بین افراد، باورها، پیش‌داوری‌ها و غیره واکاوی می‌شود. پس در یک گفت‌وگوی حقیقی در درجه نخست آنچه مهم است، منقلب شدن و آگاه شدن خود، در جریان گفت‌وگو است، نه طرف مقابل.

۱- به کتاب دانش فنی پایه سال دهم مراجعه شود.

یک گفت‌وگوی مؤثر معمولاً چهار ویژگی مهم دارد:

- **برابری:** تعادل و تناسب در میزان صحبت‌های طرفین وجود داشته باشد.
- **کوتاهی:** منظور اجتناب از حاشیه رفتن و بیان منظور خود با عبارات روشن است.
- **جزئیات مهم:** در مبادله کلامی مطالب مهمی بیان شود.
- **خلاصه:** باید بتوان در پایان هر گفت‌وگو خلاصه‌ای مفید از آن ارائه داد.

«گفت‌وگو، هنرِ حق به جانب نبودن است»

■ معرفی

معرفی، بیان ابعاد و زوایای مختلف یک موضوع یا یک شیء، برای آشنایی اذهان و ترغیب فراگیران است. در این فرایند از ابزارهای مختلف مانند کلام، تصویر، صدا و غیره استفاده می‌شود.

■ اصول ساده یک معرفی

۱ **تعیین هدف:** مثلاً برای معرفی یک کتاب، هدف معرفی‌کننده این است که مخاطب ترغیب شود آن را بخواند یا بخرد. هر کدام از این اهداف نوع معرفی را متفاوت می‌کند.

۲ **شناخت مخاطب:** برای چه کسی قرار است معرفی انجام شود؟

۳ **زبان ساده‌تر و مختصر:** هر چه معرفی با زبان قابل فهم‌تر بیان شود، امکان تحقق هدف، بیشتر می‌شود.

۴ **توجه دقیق به همه ابعاد:** مثلاً در معرفی کتاب، اسم، ناشر، سال نشر، ابعاد کتاب، خلاصه‌ای از محتوای داخلی، ذکر توضیحاتی برای اطلاعات جانبی.

۵ **داشتن خلاقیت:** وجود خلاقیت در معرفی باعث می‌شود مخاطب به‌طور ساده‌تری ترغیب شود.

۶ **علاقه‌مندی:** به معرفی موضوع یا آن شیء علاقه داشته باشد.

■ انتخاب

برای انتخاب، پیش‌داوری‌ها و فرضیات مختلف ذهنی را کنار بگذارید و با داشتن شاخصی برای مرجع، اقدام کنید.

■ اصول انتخاب:

۱ **تعیین هدف:** برای هر انتخابی داشتن هدف، مسیر را مشخص می‌کند.

۲ **تعیین شاخص:** شاخص‌ها گاهی شخصی و گاهی تخصصی هستند. در شاخص‌های شخصی با ملاک‌هایی مانند علاقه‌مندی، توجه به توان فردی و عملی، دست به انتخاب می‌زنیم و در شاخص‌های تخصصی مثل بررسی عملکرد رشدی که در جداول تخصصی آن، ملاک‌های عملکردی وجود دارد.

۲ تبیین دلایل انتخاب: بیان مبانی نگرشی یا بررسی سوابق و موضع‌گیری‌ها با مستند کردن که با نوشتن، فیلم‌برداری، ضبط صدا، عکس و گاهی ساختن یک شیء صورت می‌گیرد.

■ فهرست کردن

در این روش همان‌گونه که قبلاً در روش‌ها نیز به آن اشاره شده است، به جای کلی‌نگری به موضوع، آن را به اجزا تقسیم می‌کنیم و به هر یک از اجزا، مستقلاً می‌پردازیم. صفات گوناگون یک فرد یا یک شیء جداگانه بررسی می‌شود و راه حل و ایده مناسبی ارائه می‌گردد. این روش می‌تواند فهرست خصوصیات، ویژگی‌ها، صفات و بالاخره سؤالات باشد.

برای مثال، در فهرست سؤالات باید توجه داشت که فهرست موجب برانگیختن قدرت تفکر و تصور فرد شود؛ یعنی ایده برانگیزنده باشد و هنرجو به جای کل به اجزا توجه کند یا کاربردهای دیگر، مانند تعدیل و تفسیر، جانشین‌سازی و آروندسازی و بالاخره بزرگ و کوچک‌سازی. این سؤالات به منزله محرکی است که استعداد افراد را به کار می‌اندازد تا از جنبه‌های گوناگون به مسئله یا موضوع فکر کنند.

■ سکوت

سکوت در آموزش و فرایند یاددهی - یادگیری ارزش بسیار دارد، زیرا می‌تواند پیونددهنده بخش‌های گوناگون یک آموزش چند مرحله‌ای باشد و راهبردهای گوناگونی را که در مراحل متفاوت تدریس به کار برده می‌شود، به هم وصل کند. از طرفی، راهی برای تمرکز بیشتر در یک زمان مشخص نیز است. علاوه بر کارکردهای آموزشی، سکوت کارکرد رفتاری و پرورشی هم دارد. بسیاری مواقع در مواجهه با ناهنجاری‌های اخلاقی، رفتاری و کلامی در کلاس سکوت اختیار می‌کنیم و سخنی بر زبان نمی‌آوریم و خشنود نیز هستیم. این به معنای چشم‌پوشی از رفتارهای نادرست نیست، بلکه در نظر گرفتن شرایط است و چنین سکوتی می‌تواند به اصلاح اخلاق و رفتار منجر شود.

در فعالیت‌های آموزشی، سکوت را می‌توان به چند دسته تقسیم کرد:

۱ سکوت پس از پرسش هنرآموز: در اینجا به هنرجو فرصت می‌دهید تا دقت کافی برای فهمیدن و پاسخ‌دادن داشته باشد. طبیعی است که پرسش شما باید روشن و دارای ساختار درستی باشد تا باعث سردرگمی نشود.

۲ سکوت بین جواب‌های هنرجو: هنرجو قبل از پاسخ نیاز به زمان دارد، اما هنرآموزان معمولاً قبل از پاسخ آنها یا میان پاسخ، حرف آنها را قطع می‌کنند و به آنها زمان کافی داده نمی‌شود؛ در صورتی که باید به این مسئله توجه داشت.

۳ سکوت پس از پاسخ هنرجو: باز هم نیاز به سکوت داریم تا دیگر هم‌کلاسی‌ها

به پاسخ‌های خودشان فکر کنند و تصمیم بگیرند که چه بگویند. به خصوص در مواردی که گفت‌وگو و تبادل نظر وجود دارد. پس دادن وقت برای توجه به نظرات دیگران، برای تعاملات کلامی ضروری است.

۴ سکوت هنرآموز: در هنگام تدریس، شما به میل خود انتقال اطلاعات را قطع می‌کنید و به هنرجو فرصت می‌دهید تا درباره اطلاعات تازه دریافته فکر کند. این وقفه بارها در طول درس باید به وجود آید تا وضعیت حاضر را بررسی کرده و فعالیت بعدی را طراحی کنید. این وقفه‌ها می‌تواند زمینه برای سؤال هنرجو فراهم کند و یا مثالی مطرح شود.

۵ سکوت هنرجو: گاهی هنرجو هنگام بیان سؤال و یا نظرش مکث می‌کند. باید به او این فرصت را داد؛ به‌ویژه در کارهای عملی. گاه این فرصت تا سه دقیقه یا بیشتر می‌تواند ادامه یابد. در اینجا اشاره به دو نکته ضروری است:

- ۱- سه ثانیه سکوت، کوتاه‌ترین زمان لازم است، مگر آنکه هنرآموز دلیل قانع‌کننده‌ای برای افزایش آن داشته باشد.
- ۲- هنرآموز باید اطمینان داشته باشد که به این سکوت احترام گذاشته می‌شود و هنرآموز و هنرجو از این فرصت بهترین استفاده را می‌کنند.

■ ایفای نقش

در این روش هنرجویان براساس علایق خویش نقش‌های مورد نظر را انتخاب می‌کنند و با نظارت هنرآموز و سایر هم‌کلاسی‌ها به ایفای نقش می‌پردازند بدین ترتیب قوانین و روابط حاکم را بهتر رعایت می‌کنند که به یادگیری کارآمد آنها می‌انجامد. یادگیری ارتباطی دو طرفه و تعاملی است و در این روش همه افراد باید نقش داشته باشند. این روش امتیازات خاص خود را دارد که عبارت‌اند از:

۱ ایجاد شوق و شور و انگیزه درونی در فراگیر

۲ مشارکت و فعالیت هنرجو

۳ کاهش اضطراب و کم‌رویی هنرجو

۴ افزایش مهارت‌های روانی - حرکتی هنرجویان

۵ کسب نگرش جدید و قبول ارزش

شرکت‌کنندگان در ایفای نقش:

شرکت‌کنندگان در ایفای نقش عبارت‌اند از معلم یا هنرآموز در نقش هماهنگ‌کننده، هنرجو یا شاگردان در نقش بازیگران، و بالاخره مشاهده‌کنندگان که بقیه افراد یا کسانی که ناظر هستند و در مراحل بعدی ارزیاب و خود، بازیگر خواهند بود.

مراحل اجرا

۱ انتخاب موضوع:

■ روشن و واضح و قابل فهم باشد.

- مورد علاقه و توافق کودکان باشد.
- اهداف خاصی را دنبال کند.
- قابل اجرا و جذاب و متناسب با توانایی‌های کودکان باشد.

۲ نوشتن طرح اجرایی

نگارش نمایش نامه، پیکره اصلی روش ایفای نقش است. کلیه فعالیت‌ها از شروع تا پایان به صورت محاوره‌ای نوشته می‌شود. قصه‌ای که برای کودکان خوانده می‌شود، باید ابتدا و انتها داشته باشد و نقش‌ها کوتاه و قابل فهم باشند.

۳ تعیین نقش‌ها

۴ تهیه امکانات و تجهیزات

۵ آمادگی و تمرین مقدماتی

۶ اجرای نمایش

۷ ارزشیابی

گروه‌های سنی و انتخاب کتاب

گروه‌های سنی و انگاره‌های علاقه‌مندی کودک به کتاب از نکات مهمی است که باید بدان توجه داشت، زیرا هر جا که با گزینش کتاب برای کودک روبه‌رو می‌شوید، موضوع گروه‌بندی سنی آنها با توجه به مرحله رشد ذهنی مطرح می‌گردد. معمولاً هر مرحله بر پایه ویژگی‌های ادراکی، عاطفی و ویژگی معینی صورت می‌گیرد تا کتاب برای کودک جذاب باشد، با نیازها و توانایی‌های او متناسب باشد و به رشد ذهنی او کمک کند. این گروه‌ها عبارت‌اند از:

سن	توضیح گروه سنی	گروه‌های سنی
۲ تا ۶ سالگی	سال‌های پیش از دبستان	گروه سنی الف
۶ تا ۱۰ سالگی	سال‌های نخست دبستان	گروه سنی ب
۱۰ تا ۱۳ سالگی	سال‌های پایانی دبستان	گروه سنی ج
۱۳ تا ۱۶ سالگی	سال‌های نوجوانی	گروه سنی د

گروه سنی الف: هر چند کودک هنوز نمی‌تواند کتاب بخواند، ولی باید برای او کتاب خواند یا قصه‌گویی کرد. او در این مرحله توانایی بازنمایی بسیاری دارد و از تخیل بالایی برخوردار است و به سادگی می‌تواند تصور کند که حیوانات، گیاهان و اشیا سخن می‌گویند و حتی در تخیل می‌تواند خود را جای آنها بگذارد.

ویژگی‌های برجسته عاطفی او خود محوری است. کودک می‌اندیشد که دیگران مانند او فکر می‌کنند و در این تردیدی ندارد. از طرفی رشد اجتماعی آغاز شده و داوری اخلاقی او براساس بد و خوبی است که والدین اعلام کرده و پذیرفته‌اند. به دلیل اینکه او نمی‌تواند تحلیل کند، بنابراین در آموزش باید بیشتر از تجارب حسی او استفاده کرد.

گروه سنی ب: در این مرحله مهارت گفتاری کودک رشد کامل می‌یابد و از آن به عنوان ابزار ارتباطی استفاده می‌کند. او دیگر می‌تواند بخواند. حس اخلاقی او رشد یافته و از نظر اجتماعی کمتر خود محور است. می‌تواند خود را به جای کسی دیگر بگذارد؛ با شخصیت‌های عدالت خواه همسان‌سازی می‌کند؛ از پیروزی حق خوشحال و از شکست آنها اندوهگین می‌شود. او از شوخی‌های غیر کلامی و حوادثی که در جهان آشنای او، رویدادهای خنده‌داری ایجاد می‌کند، لذت می‌برد.

گروه سنی ج: در این مرحله رشد عاطفی کودک کامل می‌شود و شخصیت در او شکل می‌گیرد. استقلال از پدر و مادر و دلبستگی با گروه همسالان از جمله موارد مهم این دوره است. تحرک و علاقه به ورزش و محیط‌های خارج از خانه از علاقه او به قصه‌های عامیانه کاسته و به جای آن به داستان‌های ماجراجویی، زندگی‌نامه‌ها، دانستنی‌های علمی، شگفتی‌های سرزمین‌ها علاقه‌مند می‌سازند. از طرفی به علت تغییرات جسمانی و روحی بین دخترها و پسرها تفاوت‌های سلیقه‌ای در انتخاب کتاب بروز می‌کند. دختران بیشتر به کتاب‌های احساسی گرایش پیدا کرده و پسران به کتاب‌های ماجراجویانه علاقه‌مند می‌شوند.

گروه سنی د: در این دوره نوجوان با دگرگونی شکل خودمحوری، و داشتن دیدی انتقادی نسبت به بزرگ‌ترها و نوع زندگیشان، آنها را به دنبال ایده‌آل‌ها و هویت‌یابی می‌کشاند. در نتیجه او دوست دارد که به جای کسی دیگر باشد و یا دیگران را بر پایه نگرش خود ارزیابی کند و بدین ترتیب ارزش‌هایی را که گزینش کرده درونی نماید. داستان‌های واقعی، کتاب‌های فلسفی ساده، شرح حال انسان‌های مشهور، کتب مذهبی و مجلات از جمله خواندنی‌های محبوب این گروه است. هدایت و جهت دادن آنها در مطالعه باید غیرمستقیم و با ظرافت باشد.

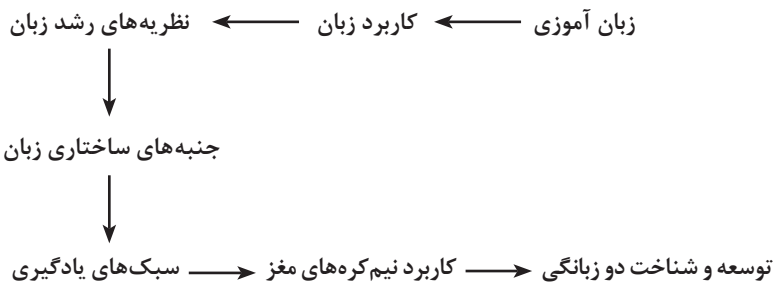
فصل ۴

راهنمای تدریس واحدهای یادگیری

واحد یادگیری ۱

توسعه واژگان کودک

پودمان در یک نگاه (توسعه واژگان کودک)

به انواع فعالیت‌های واحد یادگیری ۱ در جدول ۱ توجه کنید:

جدول ۱ - فعالیت‌های واحد یادگیری ۱

ردیف	مبحث مربوط	ذهن‌انگیزی	عملی	نوع فعالیت	به کار ببندید - تجربه کنید
۱	زبان آموزی	نوشتن قصه	_____	_____	_____
۲	هلیدی	_____	۱	ذکر نمونه	۱
۳	نظریه‌های زبان	گفت‌وگو	۲	فهرست کردن مقایسه کردن	_____
۴	ساختار زبان	واکاوی قصه نوشته شده	۲	ساخت ابزار طراحی و اجرا	_____
۵	سبک‌های یادگیری	گفت‌وگو	۳	واکاوی خود، توجه به دیگران، قصه نوشتن	۱
۶	کارکرد نیم‌کره‌ها	_____	۱	توجه به دیگران	۱
۷	دو زبانی	بیان خاطره	۳	توصیف، انتخاب قصه، طراحی و اجرا	۱
کل فعالیت‌ها=۲۱		۵	۱۲		۴

نکات ضروری در اجرا

- در مباحثی که تنها یک فعالیت طراحی شده است (هلیدی و نیم کره‌ها)، اجرای آن برای کلیه هنرجویان الزامی است.
- در مباحثی که بیش از یک فعالیت طراحی شده است، هنرجو می‌تواند یک فعالیت را انتخاب کند.
- در تقسیم فعالیت‌های چندگانه، راهنمایی شما باید به‌گونه‌ای باشد که کلیه فعالیت‌های طراحی شده توسط هنرجویان مختلف اجرا شود و انتخاب‌ها تنها به یک مورد متمرکز نشود.
- در قسمت «به‌کار ببندید و تجربه کنید» فعالیت‌هایی طراحی شده است که گام به گام هنرجو را برای انتقال آموخته‌ها برای کودکان راهنمایی می‌کند و طبیعی است که هدف نهایی پودمان‌ها با اجرای این فعالیت‌ها تحقق می‌یابد.

نکته

هنرجویان باید نهایتاً نمونه کارهای خود را در کارپوشه محفوظ بدارند.

هدف توانمندسازی ۱-۱: مفاهیم شناخت زبان را توضیح دهد.

توسعه شناخت زبان

فعالیت ۱

مشخصه‌ها یک فعالیت ذهن‌انگیزی است که هنرجو را باید تشویق کنید که یک آدمک بکشد، نامی بر آن بگذارد و مشخصه‌های انسان شدنش را بنویسد. شما می‌توانید هنرجو را ترغیب کنید آدمک ساده‌ای مثل 😊 را بکشد، نامی برای او انتخاب کند و بگویید که این آدمک دوست دارد انسان بشود. برای انسان شدن به چه صفاتی نیاز دارد؟ با توجه به اصطلاحات مبنایی (گفت‌وگو) بحث را ادامه دهید و صفات بیان شده هنرجویان را روی تخته بنویسید و طبقه‌بندی کنید، صفات تکراری را مشخص نمایید و از بین آنها روی تفکر و قدرت کلام تأکید کنید. پس آدمک برای انسان شدن باید بتواند فکر کند و حرف بزند. بحث را با تعریف زبان و غیره ادامه دهید.

هدف توانمندسازی ۲-۱: فعالیت‌های آموزشی برای توسعه شناخت زبان و کاربردهای آن طراحی کند.

فعالیت ۲

یک فعالیت گروهی است که با اشاره به جدول ۱ کاربرد هلیدی صورت می‌گیرد. در اینجا با تقسیم کلاس به چند گروه، از آنها بخواهید جدولی تهیه کنند که در آن ۷ مرحله هلیدی مشخص شده باشد. سپس از هنرجویان هر گروه بخواهید جملاتی را برای مراحل، مانند آنچه در جدول آمده است، بنویسند. پس از آن، هر گروه جملات کاربردی مراحل خود را با دیگر گروه‌ها مبادله کند.

به‌کار ببندید
تجربه کنید

با مراجعه به فعالیت مبحث کاربرد هلیدی در بخش «به‌کار بردن و تجربه کردن»، هنرجو را به مراکز پیش از دبستان معرفی کنید تا فعالیت را به صورت گام به گام انجام دهد و نتیجه را در جدول پیاده کند و در کلاس گزارش دهد. در این فعالیت لازم است هنرجو را در زمینه چگونگی مشاهده راهنمایی کنید.

هدف توانمندسازی ۳-۱: در هم تنیدگی زبان را توضیح دهد.

در هم تنیدگی زبان

فعالیت ۳

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است که در آن از هنرجویان سؤال می‌شود برای یادگیری زبان چه عواملی را مؤثر می‌دانند. نظر آنها را جمع‌بندی کنید و با توجه به جدول دانستنی‌های هنرآموز، آنها را طبقه‌بندی کنید.

بیشتر بدانید

نظریه‌های مختلف رشد زبان (جدول ۲)

جدول ۲- نظریه‌های مختلف رشد زبان

نظریه	نظریه پرداز	بنیان نظریه
رفتارگرایان	بی-اف، اسکینر، انگلیسی (۱۹۹۰-۱۹۰۴)	زبان با تقلید، تشویق و تربیت یاد گرفته می‌شود.
یادگیری اجتماعی (طرفداران ویگوتسکی)	لئو ویگوتسکی، روسی (۱۹۳۴-۱۸۹۶)	کودک زبان را از طریق تعامل اجتماعی می‌آموزد.

شناختی	پیازه، سوئیسی (۱۹۸۰-۱۸۹۶)	کودک با دستکاری و کاوش کردن محیط خود، به طور فعال زبان را می آموزد.
نهادگرایان	نوام چامسکی، آمریکایی (زنده است - ۱۹۲۹)	همه کودکان با سیستم فطری زبان که در آنها وجود دارد، زبان را می آموزند.

نظریه رفتارگرایان^۱

بی. اف اسکینر که رفتارگرا بود، اظهار کرد که زبان مانند هر رفتار دیگری از طریق شرطی سازی کنشگر^۲ یاد گرفته می شود.

هنگامی که بچه صداهایی را از خود در می آورد، والدین صداهایی را که بیشتر به کلمات شباهت دارند، با لبخند، بغل کردن و صحبت کردن متقابل، تقویت می کنند. کودکان برای فراگیری سریع اظهارات پیچیده ای مانند عبارات و جملات کامل، از تقلید استفاده می کنند. تقلید می تواند با تقویت همراه شود و به زبان کمک کند؛ مثل زمانی که مادری بچه خود را به این صورت ترغیب می کند. «بگو شیرینی می خوام»، و بعد از اینکه بچه می گوید «شیرینی می خوام» او را تحسین می کند. در این نظریه عامل مؤثر در یادگیری تربیت است نه طبیعت.

یادگیری اجتماعی (طرفداران ویگوتسکی)^۳

دیدگاه ویگوتسکی که نظریه اجتماعی - فرهنگی نامیده می شود بر نحوه ای که فرهنگ (ارزش ها، عقاید، آداب و رسوم و مهارت های گروه اجتماعی) به نسل بعدی انتقال می یابد، تمرکز می کند. به عقیده ویگوتسکی، تعامل اجتماعی، مخصوصاً گفت وگوهای باری بخش با اعضای آگاه تر جامعه، برای اینکه کودکان شیوه های تفکر، رفتار و گفتار که فرهنگ جامعه را تشکیل می دهد، فراگیرند، ضروری هستند. کودک فعال که برای معنی دادن به زبان استعداد دارد، برای ارتباط برقرار کردن تلاش می کند. او در انجام این کار، با مراقبت کنندگان خود تعامل برقرار می کند و آنها ضمن تأمین تجربیات زبان خود، به او کمک می کنند تا محتوا و ساختار زبان را به معنای اجتماعی آن ربط دهند.

۱- Behaviorist Theory.

۲- به عقیده اسکینر، فراوانی رفتار را می توان با دادن انواع تقویت کننده ها، مانند غذا، تحسین یا لبخند و غیره افزایش داد. در نظریه اسکینر شرطی سازی کنشگر اصل یادگیری است.

۳- Social Learning Theory.

نظریه شناختی^۱

طبق نظریه شناختی - رشدی پیازه، کودکان با دستکاری و کاوش کردن محیط خود، به طور فعال آگاهی کسب می کنند.

پیاژه معتقد بود هوش حسی - حرکتی قبل از زبان باز کردن کودکان نمایان می شود. اکتساب زبان تا زمانی که شماری از توانایی های شناختی همه، از جمله «پایداری شیء» بروز نکند، شروع نمی شود. اولین کلمات کودک شامل چیزهایی است که او درک می کند چگونه آنچه را می داند، به زبان بومی خود بیان کند. پیازه و سایر روان شناسان شناختی معتقدند که رشد زبان جنبه ای است از رشد شناختی و بنابراین پیشرفت زبان شناخت را هدایت نمی کند، بلکه بازتابی از آن است. در این نظریه به نقش مستقل کودک برای معنی دادن به جهان اطرافش تأکید می شود.

نظریه نهادگرایان^۲

نوام چامسکی نظریه فطری نگر را مطرح کرد که به موجب آن، مهارت زبان حیرت انگیز کودکان را به صورتی که در ساختار مغز انسان حک شده است، در نظر می گیرد. چامسکی با تمرکز روی دستور زبان، اظهار کرد که قواعد ساختار جمله به قدری پیچیده هستند، که حتی کودکان خردسالی که از لحاظ شناختی خیره هستند نمی توانند آنها را مستقیماً یاد بگیرند یا کشف کنند. در عوض، او معتقد است کودکان با دستگاه فراگیری زبان به دنیا می آیند؛ یعنی سیستمی فطری که از مجموعه قواعد مشترک در تمام زبان ها تشکیل می شود. این سیستم به کودکان امکان می دهد تا صرف نظر از زبانی که می شنوند، به محض اینکه واژه های کافی داشته باشند، به صورت قانونمند زبان را بفهمند.

هدف توانمندسازی ۴-۱: نظریه های رشد زبانی را با هم مقایسه کند.

یک تمرین عملی است، از هنرجویان بخواهید با توجه به آنچه آنها در مورد نظریه های زبان آموخته اند، جدول مورد نظر را پر کنند.

فعالیت ۴

تمرین عملی و یک فعالیت گروهی است. از هنرجویان بخواهید که به چهار گروه تقسیم شوند و هر یک با دلایل خود، مدافع یکی از نظریه های زبان باشند و در مورد آن بحث و گفت و گو کنند.

فعالیت ۵

۱- Cognitive Theory

۲- Institutionalism Theory

هدف توانمندسازی ۵-۱: برای جنبه‌های ساختاری زبان فعالیت طراحی کند.

فعالیت ۶

این فعالیت ذهن‌انگیزی است و در ادامه فعالیت ۱ در بخش توسعه شناخت زبان قرار دارد. هنرجویان باید مجدداً در مورد آدامک ساخته‌شده خود فکر کنند. آنها به آدامک خود تفکر و زبان را اضافه کردند. حال از هنرجویان بپرسید این آدامک چگونه می‌تواند زبان و تفکر خود را گسترش دهد و مکنونات درونی اش را بیان کند. آیا می‌تواند برای شما کتاب بخواند و یا نامه‌ای بنویسد؟ برای این توانایی باید به چه نکاتی توجه کرد؟

بیشتر بدانید

پس از اینکه هنرجویان به مرور آدامک ساخته شده خودشان پرداختند، الزاماً برای خواندن و نوشتن آدامک باید آماده شوند؛ در اینجا به مسئله درهم تنیدگی زبان اشاره کنید که چهار مرحله گوش کردن، صحبت کردن، آمادگی برای خواندن و نوشتن الزامی است. این چهار عامل با یکدیگر نیز باید ارتباط داشته باشند و این ارتباط چهارسویه است.

فعالیت ۷ و ۸

یک فعالیت عملی و گروهی است. هنرجویان را به سه گروه تقسیم کنید؛ گروه گوش کردن، صحبت کردن و خواندن. با توجه به اینکه این فعالیت باید با ابزاری چون کاغذ اجرا شود، به تعداد افراد گروه، کاغذهای مربع شکل مثلاً ۸×۸ cm تهیه کنید. سپس گروه اول باید هر نفر جمله‌ای روی کارت بنویسد و در گوشی به افراد گروه، متن را انتقال دهد. نفر آخر باید جمله را با صدای بلند بگوید و دوستان نظر بدهند که جمله درست است یا در انتقال پیام اشتباه شده است. در گروه دوم (صحبت کردن) روی کارت‌ها یک موضوع بنویسند. هر کس با برداشتن یک کارت با توجه به موضوع باید یک دقیقه صحبت کند. در گروه سوم روی کارت‌ها جملاتی نوشته شود، فرد با برداشتن کارت باید آن جمله را بخواند و با افزودن صفت و یا منفی کردن آن، مجدداً جمله را بخواند.

هدف توانمندسازی ۶-۱: سبک‌های یادگیری را توضیح دهد.

به کارگیری سبک‌های یادگیری

فعالیت ۹

این فعالیت، ذهن‌انگیزی و فردی است. هنرجویان باید به شما پاسخ دهند که برای به خاطر سپردن شماره تلفن دوستانشان چه روشی دارند. در مورد روش‌ها و انواع آن با سایر هنرجویان باید گفت‌وگو کنند.

فعالیت عملی است که در دو بخش باید اجرا شود. در قسمت اول هنرجو باید ویژگی سبک یادگیری خود را بنویسد (شناخت خود). در قسمت دوم یکی از اطرافیان را که به گمان او دارای سبک یادگیری شنیداری و یا لمسی است، انتخاب نماید و ویژگی‌های او را فهرست کند (شناخت دیگری). (در اینجا توجه کنید که باید در زمینه چگونگی انتخاب، در قسمت اصطلاحات مبنایی) هنرجو را توجه کنید.

برای ما معلمان، دانستن کارکرد ویژه هر دو نیم‌کره برای پردازش اطلاعات، معنای زیادی دارد؟ آیا اینکه نیم‌کره چپ متن را پردازش می‌کند و نیم‌کره راست محیط را به وجود می‌آورد، به معلم کمک می‌کند؟

مغز انسان او را قادر می‌سازد، کتاب بنویسد، نقاشی کند، پل و ساختمان بسازد، رؤیاپردازی کند، عاشق یا متنفر باشد و بالاخره برای آینده برنامه‌ریزی کند. اگر از بالا به پایین نگاه کنیم، به نظر می‌رسد که تمامی مغز از دو نیمه به ظاهر برابر تشکیل شده است و شیار عمیقی به نام شکاف طولی مغز را طی کرده و تا نیمه مغز پایین می‌رود و دو نیم‌کره مغز را به وجود می‌آورد.

قرن‌هاست درباره عملکرد و نقش این دو نیم‌کره چپ و راست تحقیق شده است. از ۴۰۰ سال پیش از میلاد مسیح تا به امروز، نظر به اهمیت کارکرد آن، تحقیقات ادامه داشته و هر چه بیشتر روی آن مطالعه شده است، به پیچیدگی‌های بیشتری از کارکرد مغز رسیده‌اند که برخی از نظریات را اصلاح و یا تأیید کرده‌اند.

مدت‌هاست که ثابت شده است نیم‌کره چپ مغز تا حد زیادی، سمت راست بدن و نیم‌کره راست، سمت چپ بدن را کنترل می‌کند. این دو نیم‌کره توسط چندین دسته رشته به نام «بندهای ارتباطی» به هم وصل شده‌اند و پاسخ دو نیم‌کره آن قدر با هم هماهنگ است که یک دیدگاه واحد را می‌سازد.

اما این مسئله مانع اختصاصی بودن کار دو نیم‌کره نمی‌شود. مثلاً احساسات محل خاص خود را دارند و نیم‌کره راست احساسات منفی و نیم‌کره چپ احساسات مثبت و خوش بینانه را پردازش می‌کند. و یا وقتی مشغول صحبت کردن هستید، نیم‌کره چپ به شما امکان حرف زدن می‌دهد و نیم‌کره راست به سخنان شما آهنگ می‌دهد و از آن طرف به شنونده شما این امکان را می‌دهد تا از نیم‌کره راست خود استفاده کند، محیط را بسنجد و معنای مورد نظر واژه‌های شما را به طور کامل بفهمد.

در واقع محتوای آنچه در نیم‌کره چپ اتفاق می‌افتد، مهم است، اما فهم و درک ما از آنچه که می‌شنویم، به محیطی که این مسئله در آن اتفاق می‌افتد، بستگی دارد (نیم‌کره راست). برای مثال، بیان جمله «خیلی جالبه» می‌تواند با شوخی یا طعنه همراه باشد. اگر نتوانیم با استفاده از حرکات بدن، لحن صدای خود یا حتی جملات قبلی، موقعیت را تشخیص بدهیم، این جمله تقریباً بی‌معنا خواهد بود.

بنابراین محتوا در محیطی شکل می‌گیرد که به زندگی و تجارب خود مرتبط شود؛ در غیر این صورت، بسیاری از مطالب آموخته شده تا زمانی که با تجارب زندگی مرتبط نگردد، فراموش می‌شود.

از طرفی، در یادگیری از توانایی کلی مغز استفاده می‌شود. اما وقتی عملاً ما یک دست را بر دیگری ترجیح می‌دهیم و یا در بالا و پایین رفتن از پله از یک پا بیشتر استفاده می‌کنیم و یا حتی یک گوش را بر دیگری ترجیح می‌دهیم، عملاً کارکرد یک نیم‌کره را بر دیگری برگزیده‌ایم. از این رو برحسب استفاده از یک نیم‌کره و تسلط

یکی بر دیگری (غالب بودن یک نیم کره بر دیگری)، به وجود می آید (جدول ۲ در کتاب درسی). اما این به آن معنا نیست که با این برتری کلیه ویژگی های آن نیم کره در شخص دیده شود.

با توجه به مطالب فوق، اگر چه به نظر می رسد هر نیم کره تخصص خود را دارد، اما باید به یاد داشته باشیم که در تمام مدت آنها هماهنگ با یکدیگر کار می کنند و اطلاعاتی که به یک نیم کره می رسد، به سرعت در دسترس نیم کره دیگر قرار می گیرد، و دو نیمه مغز ما در یک فعالیت زیبا و هماهنگ با یکدیگر کار می کنند. از این رو، درک بهتر کارکرد نیم کره ها و غالب بودن یکی از نیم کره ها در بعضی افراد که منجر به یک سری ویژگی های خاص می شود، ما را به عنوان هنرآموز متوجه این موضوع می کند که باید روی آموزش هر دو نیمه مغز تأکید شود و مواد درسی را به گونه ای طراحی کنیم که نه تنها به افزایش فهم و اطلاعات تدریس شده به هنرجو منجر شود، بلکه توانایی آنان را در استفاده مناسب از این اطلاعات بیشتر کند. در راستای این مبحث، برای فعال کردن دو نیم کره پیشنهادهایی مطرح می شود. که می توانید عملاً با استفاده از تصاویر بزرگ و اشاره کردن به اجزای آن و نقشه و چارت که با کلام شما همراه است، هنرجو را کمک کنید تا پیامد تصویر را قبل از بیان آن درک کند.

به کار ببندید
تجربه کنید

فعالیت دیداری، شنیداری و لمسی مربوط به این بحث است. هنرجو باید به مراکز پیش از دبستان برود و فعالیت را به صورت گام به گام انجام دهد و نتیجه را برای داوری شما به کلاس بیاورد.

فعالیت ۱۱

فعالیت عملی است. از هنرجو بخواهید یکی از اطرافیانش را انتخاب کند و ویژگی های او را فهرست کند، سپس فهرست خود را با جدول شماره ۲ مقایسه نماید و برتری نیم کره چپ و راست او را حدس بزند. در اینجا در زمینه چگونگی انتخاب با توجه به اصطلاحات مبنایی او را راهنمایی کنید.

هدف توانمندسازی ۷-۱: فعالیت های آموزشی را برای به کارگیری سبک های یادگیری طراحی و اجرا کند.

فعالیت ۱۲ و ۱۳

فعالیت عملی است و هنرجو باید با استفاده از کتاب همراه خود (افعال دیداری، شنیداری، لمسی یا حرکتی) براساس تصویر، داستان بنویسد و داستانی را که با لغات لمسی - حرکتی نوشته است، در کلاس اجرا کند. منظور از نوشتن داستان، استفاده بیشتر از افعال مورد نظر است؛ یعنی هنرجو باید بیشتر لغاتی را استفاده کند که شنونده بیشتر متوجه شود.

به کار ببندید
تجربه کنید

هنرجو با مراجعه به یک مرکز پیش از دبستان، فعالیت مطرح شده را باید گام به گام انجام دهد.

هدف توانمندسازی ۸-۱: دوزبانگی را توضیح دهد.

توسعه شناخت دو زبانگی

فعالیت ذهن برانگیزی. در این فعالیت ذهن برانگیز از هنرجویان بخواهید به این دو سؤال پاسخ دهند. زبان مادری آنها چیست؟ چنانچه زبان مادریشان با زبان معیار متفاوت است تجارب تلخ و شیرین خود را بگویند.

فعالیت ۱۴

هدف توانمندسازی ۹-۱: فعالیت‌های آموزشی را برای توسعه شناخت دو زبانگی طراحی و اجرا کند.

این فعالیت عملی فردی است، در صورتی که توانایی انجام وجود داشته باشد، هنرجو با انتخاب یکی از تصاویر، آن را به زبان مادری یا لهجه برای دوستانش توصیف کند.

فعالیت ۱۵

فعالیت عملی است. هنرجویان قصه‌ای را انتخاب کنند، سپس در صورت توانایی آن را به زبانی غیر از زبان رسمی تعریف کنند. هنرجو می‌تواند کلمات کلیدی را به زبان غیر رسمی بیان کند و بقیه داستان را با زبان معیار (رسمی) تعریف کند. این نمونه قصه گویی (استفاده از واژه‌های محلی یا بومی یا زبان مادری) برای آن دسته از کودکانی که تازه به مهد کودک آمده‌اند و هنوز با زبان رسمی آشنا نشده‌اند در زبان آموزی گامی مثبت است.

فعالیت ۱۶

در این فعالیت چنانچه هنرجویان شما با زبان دیگری آشنا هستند، باید یک موضوع را انتخاب و به زبان مادری آن را تعریف کنند، سپس از شنوندگان بپرسند محتوا را درک کرده‌اند.

فعالیت ۱۷

زبان معیار، زبان رسمی آموزش و پرورش است.

نکته

فعالیت ۱۸

یک تمرین عملی است که باید با مراجعه به جدول کلید واژه‌های فارسی به انگلیسی فصل یک که در کتاب همراه هنرجو آمده است انجام دهید. از میان ۱۰ واژه پیشنهادی، یک واژه را انتخاب کنید و با مراجعه به فرهنگ‌نامه انگلیسی به فارسی، یک کلمه بالا و پایین آن واژه را بنویسید. برای مثال، لغت Language را انتخاب کنید و یک لغت پایین و بالای آن را بنویسید.

خط	Lane	واژه بالایی
زبان	Language	خود واژه
آزمایشگاه زبان	Language Laboratory	واژه پایینی

به‌کار بندید
تجربه کنید

هنرجویان با مراجعه به مرکز پیش از دبستان و هدف تعیین شده در فعالیت پیشنهادی، باید گام به گام آن را اجرا کنند و نتیجه را به شما ارائه دهند.

تمرین پایان پودمان ۱

نحوه اجرای فعالیت‌های ۱ تا ۵ در بخش‌های مختلف پودمان ۱ آمده است.

پیشنهادها

با استفاده از نقشه پودمان که در انتهای این مبحث گنجانده شده است برای جمع‌بندی و یا آغاز بحث می‌توانید ذهن هنرجویان را از پراکندگی دور نمایید و آن را منضبط کنید (جدول ریز محتوایی را در قطع A۳ کپی کنید و استفاده نمایید). برای آگاهی و به روز بودن مطالعات خود در زمینه رشد کلامی کودک، یکسری منابع آورده شده است که می‌توانید از آن بهره‌مند شوید و به سایر همکارانتان معرفی کنید.

نقشه محتوایی زبان آموزی

۲

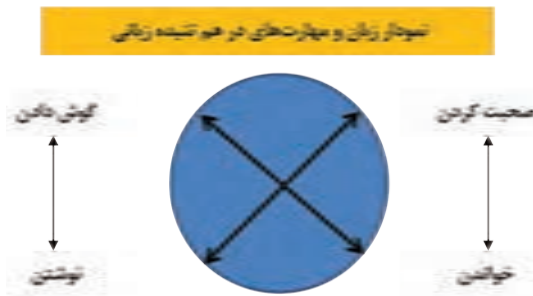
کاربردهای زبانی هیلیدی

تفسیر	کاربرد و نقش
کودک از زبان به عنوان ابزاری برای ارضای نیازهایش استفاده می‌کند. این نقش را نقش «من می‌خواهم» می‌نامند.	۱- ابزاری
کودک درمی‌یابد که دیگران سعی می‌کنند تا هنگام حرف زدن به حرف‌های خویش کنترل داشته باشند. کودک هم می‌فهمد که هنگام حرف زدن می‌تواند صحبت دیگران را کنترل کند. نقش «این کار را بکن».	۲- تنظیمی کنترل کننده
کودک درمی‌یابد که می‌تواند با حرف زدن با دیگران ارتباط برقرار کند. نقش «من و تو».	۳- ارتباطی نقش بین فردی
کودک نظرات، احساسات و نگرش‌های خاص خود را از طریق زبان ابراز می‌کند و هویت شخصی خود را تثبیت می‌کند.	۴- شخصی
بعد از آنکه میان خود و محیطش فرق قابل شد، زبان را برای کشف و درک محیطش به کار می‌گیرد. نقش «به من چرا؟».	۵- اکتشافی
کودک درمی‌یابد که می‌تواند در زبان از تخیل استفاده کند. از واقعیت بگریزد و به جهان خودساخته پناه برد. «بیا وانمود کنیم».	۶- خیالی
کودک از طریق زبان می‌تواند اطلاعات جدید را مبادله کند. «مطلبی هست که می‌خواهم به شما بگویم».	۷- گزارشی یا اطلاع‌رسانی

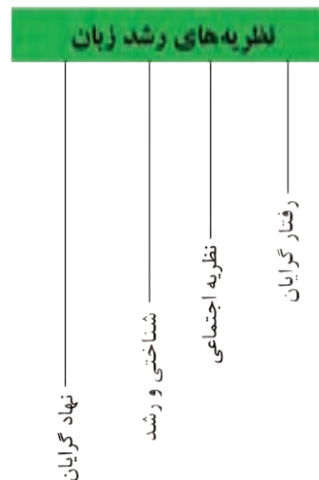
۱

۴

۳

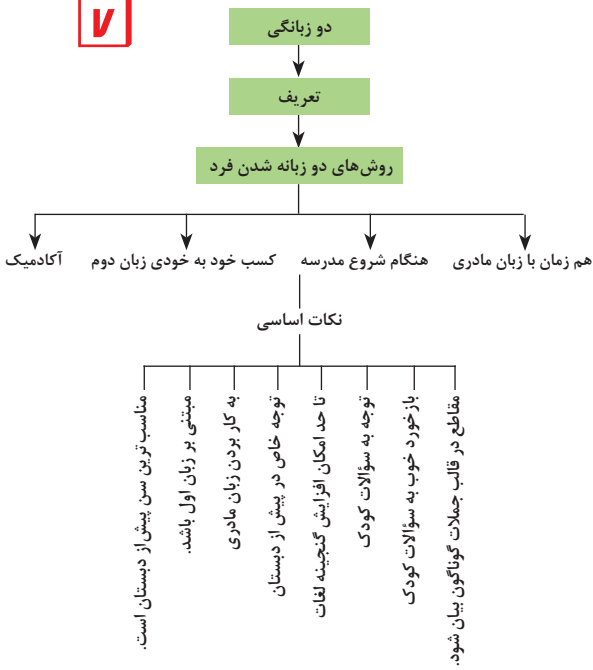

۵

شیوه‌های یادگیری

<p>دیداری</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ وقتی می‌خواهند چیزی را به یاد آورند به بالا نگاه می‌کنند. ★ معمولاً به سرعت صحبت می‌کنند و آهنگ صدایشان بلند است. ★ از اطلاعات دیداری مثل چارت، پوستر، نقشه و لغات کلیدی لذت می‌برند. ★ کشیدن تصاویر ذهنی در فضا با دست ★ تنفس سریع و نامرتب دارند. ★ استفاده مکرر از لغاتی چون نمی‌بینم، روشن نشدم، به او نگاه کردم، تصور کن. ★ جملات بی‌پایان و از موضوعی به موضوع دیگر پریدن از دیگر ویژگی‌های این گروه است. 	<p>شنیداری</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ از بازی‌های کلامی، موسیقی، نوار قصه لذت می‌برند. ★ به هنگام اندیشیدن اغلب به اطراف خود می‌نگرند. ★ آرام ولی پر طنین سخن می‌گویند. ★ آرام و منظم نفس می‌کشند. ★ حرکت دست‌هایشان آرام و محدود به شمردن با انگشتان و گاه نشان دادن تأکید. ★ از لغاتی مکرر چون من شنیدم، شرح دادن، صدا کردن استفاده می‌کنند. 	<p>حسی - لمسی</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ به هنگام اندیشیدن و پاسخگویی به سمت پایین نگاه می‌کنند. ★ صدایشان عمیق و کلمات را شمرده بیان می‌کنند. ★ حرکات بدن، تغییرات چهره و نشان دادن اعمال زیاد است. ★ عمیق نفس می‌کشند. ★ استفاده از ابزار برای یادگیری را دوست دارند. ★ به انجام آزمایش‌های علمی علاقه‌مند هستند. ★ معمولاً در صحبت کردن افعال را با نشان دادن توأم می‌کنند.
--	---	--

۷

۶

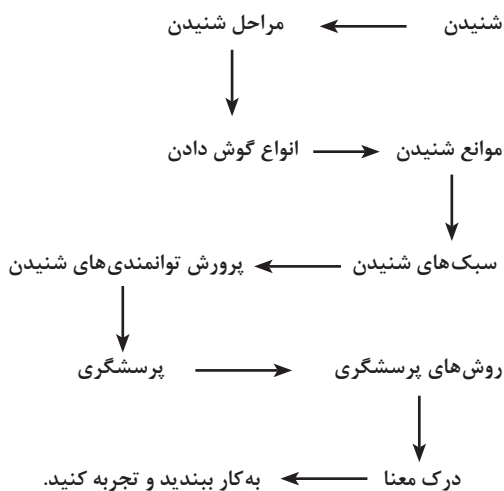

کارکردهای نیمکره مغزی

<p>غالب شدن نیمکره چپ؛ این افراد موفق هستند در ...</p> <p>پیشرفت‌های کلامی توجه به ساختار و توالی آغازگران موفق توانایی تنظیم و طبقه‌بندی توانایی تنظیم زمان در کارها پژوهشگر و تحلیل‌گر توجه به جزئیات (از جزء به کل) رسیدن به هدف کام به کام کمال‌گرا وقت‌شناس مطمئن به خود</p> <p>ویژگی‌ها</p>	<p>راست مغز</p> <p>کنجکاوی ادراک خلاقیت بی‌نظمی تخیل توجه به کل</p> <p>کارکرد</p> <p>چپ مغز</p> <p>منطق استراتژی عقلانیت زبان هدفمند توجه به جزئیات</p>
<p>غالب شدن نیمکره راست؛ این افراد موفق هستند در ...</p> <p>توانایی در استدلال ریاضی توجه به الگوها، نقشه‌ها، چارت و ... علاقه‌مند به موسیقی و هنر انجام چند کار در آن واحد انجام کار با تأخیر و درخواست زمان بیشتر یادگیری مطلب به صورت کل و سریع در خواندن کتاب همواره به انتها و با فصل‌های درونی توجه می‌کند. آنچه را که گمان می‌کند مهم است می‌خواند.</p>	

واحد یادگیری ۲ توسعه مهارت‌های شنیداری کودک

پودمان در یک نگاه (توسعه مهارت‌های شنیداری کودک)

به انواع فعالیت‌های واحد یادگیری ۲ در جدول ۳ توجه کنید:

جدول ۳- فعالیت‌های واحد یادگیری ۲

ردیف	محتوا	ذهن‌انگیزی	عملی	نوع فعالیت	به کاربندید تجربه کنید
۱	شنیدن	گفتگو	۱	توجه کردن	_____
۲	مراحل شنیدن	-	۱	فهرست واریسی	_____
۳	انواع گوش دادن	مقایسه کردن	۱	گفتگو کردن	_____
۴	موانع شنیدن	_____	۲	توجه کردن و تهیه بروشور	_____
۵	سبک‌های شنیدن	_____	۱	مقایسه کردن	_____
۶	پرورش توانمندی‌های شنیداری	مقایسه کردن	۵	سخنرانی کلاسی تهیه فهرست تهیه گزارش اجرا با دوستان تهیه مجموعه	۳
۷	پرسشگری	گفتگو	۱	مراجعه به فرهنگ لغت	_____
۸	روش‌های پرسشگری	_____	۳	طراحی و اجرای فعالیت	۱
۹	درک معنا	_____	۱	انتخاب کردن	۱
	جمع کل = ۲۵	۴	۱۶		۵

هدف و توانمندسازی ۱-۲: توسعه شناخت مراحل شنیدن کلمات را توضیح دهد.

فعالیت ذهن‌انگیزی است. در تفسیر آیه ۳۶ سوره انعام آمده است: تنها کسانی دعوت خدا را پذیرا هستند، که گوش شنوا دارند. شرط حیات، روح گوش شنوا داشتن است. می‌توانند با مراجعه به تفسیر نمونه و یا المیزان، در رابطه با ابعاد پنهان این آیه اطلاعاتی به هنرآموز بدهند، سپس براساس قرآن بحث را جهت بدهند.

فعالیت ۱

تمرین عملی است. متنی را بخوانند و گروه نظر بدهد که بیشتر به کدام جنبه توجه کرده است؛ شنیده‌ها، آهنگ کلام و یا زبان بدن. شما می‌توانید قبل از این فعالیت توجه آنها را به این سه مسئله (شنیده‌ها، لحن گفتار و زبان بدن) جلب کنید.

فعالیت ۲

هدف توانمندسازی ۲-۲: فهرست واریسی از مراحل رشد شنوایی تهیه کند.

فعالیت عملی است. هنرجویان فهرست واریسی برای دو کودک ۷ و ۱۵ ماهه یا دو کودک ۲۴ و ۳۶ ماهه از جدول رشد شنوایی استخراج کنند، سپس آن را با مشاهده یک کودک کامل کنند. آیا قابل مشاهده بود؟ آیا نتیجه با جدول هم خوانی داشت؟

۷ ماهگی: صدا کردن کودک و عکس‌العمل نشان دادن او؛
۱۵ ماهگی: تصاویر را به او نشان دهید تا به آنها اشاره کند.
۲۴ ماهگی: توپ را مقابل او قرار دهید و از او بخواهید موارد زیر را انجام دهد:
۱- آن را بردارد، ۲- با پا بزند، ۳- قل بدهد، ۴- به شما بدهد.
۳۶ ماهگی: به او بگویید توپ را به من بده (انجام یک دستور ساده):

- هم‌زمان سؤالی مطرح کنید؛ اول من بعد شما؟ (رعایت نوبت)؛
- توپ را بردار و به من بده (دو دستور هم‌زمان)؛
- مداد کوچک و بزرگ را تشخیص می‌دهد (تمیز اندازه‌ها).

فعالیت ۳

در اینجا لازم به یادآوری است که در جدول رشد مراحل شنوایی که در کتاب همراه هنرجو آمده است، برای تشخیص شنوایی چند سؤال مطرح می‌شود که در ابتدا گمان می‌رود در حیطه شناختی است و ربطی با شنیدن ندارد؛ در حالی که این موارد زمینه‌هایی برای تشخیص توانایی شنیدن هستند؛ برای مثال:

در سی ماهگی از کودک سؤال می‌کنیم که مژه‌ها یا ابروهایش را نشان دهد و یا به او خودکاری می‌دهیم و از او می‌پرسیم یا آن چکار می‌تواند بکند. به همین ترتیب، با پرسش مفاهیمی چون «خرس خواب‌آلود با خرس گرسنه»، تفاوت آنها را بیان می‌کند و نیز درباره شناخت رنگ‌ها، اندازه‌ها و غیره که هر یک مرحله‌ای از رشد شنیدن را مشخص می‌کند.

بیشتر بدانید

توجه

برای آشنایی با تقسیم‌بندی گروه‌های سنی پیش از دبستان در ایران به جدول ۴ توجه کنید.

جدول ۴- تقسیم‌بندی گروه‌های سنی پیش از دبستان در ایران (از کتاب همراه هنرجو)

سن کودک	سن برحسب سال	سن برحسب ماه	تقسیم‌بندی سنی		نام دوره	گروه سنی
			شروع سن	پایان سن		
۱ سال تمام	۱ تا ۶ سالگی	تولد تا ۱۲ ماهگی	شش ماهگی**	تا پایان سال اول	شیرخوار ۱	شیرخوار**
۲ سال تمام	۱ تا ۲ سالگی	۱۲ تا ۲۴ ماهگی	از پایان سال اول	تا پایان سال دوم	شیرخوار ۲	
۳ سال تمام	۲ تا ۳ سالگی	۲۵ تا ۳۶ ماهگی	از پایان سال سوم	تا پایان سال چهارم	نوپا	نو پا
۴ سال تمام	۳ تا ۴ سالگی	۳۷ تا ۴۸ ماهگی	از پایان سال سوم	تا پایان سال چهارم	نوباوه	نوباوه
۵ سال تمام	۴ تا ۵ سالگی	۴۹ تا ۶۰ ماهگی	از پایان سال چهارم	تا پایان سال پنجم	پیش دبستانی ۱	پیش دبستانی
۶ سال تمام	۵ تا ۶ سالگی	۶۱ تا ۷۲ ماهگی	از پایان سال پنجم	تا پایان سال ششم	پیش دبستانی ۲	

* گروه سنی شیرخوار در بعضی از منابع علمی از یک ماهگی تا پایان ۱۵ ماهگی می‌شود.

** سن شروع مهد کودک از شش ماهگی است.
نکته: ۲۸ روز اول زندگی کودک را نوزادی می‌گویند.

هدف توانمندسازی ۲-۳: گوش دادن فعال را توضیح دهد.

فعالیت ۴

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است. موضوعی را مطرح کنید و بگذارید گروه در مورد آن گفتگو کنند. براساس بحث آنها می‌توانید سؤالاتی مطرح کنید و سپس از هنرجویان بخواهید سؤالات را پاسخ دهند. آیا همه به یک نسبت گوش داده‌اند؟ چرا بعضی به کلیات توجه داشتند و بعضی به جزئیات؟ چند نوع گوش دادن وجود دارد؟ زمینه را برای انواع گوش دادن فراهم کرده‌اید؟

انواع گوش دادن

با توجه به انواع گوش دادن که ظاهراً بسیار به هم نزدیک است، می توان با ذکر مثال انواع را مشخص تر کنید.

۱ کم گوش کردن: کودک مشغول بازی است. شما با کسی در مورد خرید بستنی صحبت می کنید و کودک بلافاصله می گوید که بستنی می خواهد.

۲ نیمه گوش کردن: کودک در محاوره شما می شنود که اجازه دیدن تلویزیون را بعد از جمع کردن اسباب بازی ها به او خواهید داد. او به جمله «بعد از جمع کردن اسباب بازی ها» گوش نداده، به سرعت به سراغ تلویزیون خواهد رفت.

۳ گوش دادن صامت: شما در یک سخنرانی به عنوان شنونده و بدون هیچ بازتابی می نشینید.

۴ گوش دادن مقطعی: رادیو روشن است و مطالب گوناگونی را می گوید. ناگهان گوینده در مورد بیماری قند صحبت می کند. شما به یکباره تمام حواستان جلب سخن می شود، چون خودتان به این بیماری دچار هستید.

۵ گوش دادن همراه: گوینده مطلبی را بیان می کند؛ مثلاً چگونه لکه های لباس را برطرف کنیم. شما نیز تجربی دارید. مثلاً برای زدودن لکه آدامس می گوید و شما به خاطر می آورید که استفاده از یخ نیز خوب است.

۶ گوش دادن واکنشی: در رادیو مسابقه ای در حال اجراست. گوینده سؤالاتی می کند و شما بی اختیار پاسخ می دهید. این نمونه در مکالمات تلفنی به کرات دیده می شود.

۷ گوش کردن با احساس: ترانه ای پخش می شود و خواننده از غم جدایی می گوید و شما واکنش عاطفی نشان می دهید و گریه می کنید.

۸ گوش کردن فعال: شما برای مصاحبه دعوت می شوید و متعاقب پرسش های گوینده، نگاه و اندیشه تان را بیان می کنید. در واقع شنونده و گوینده یک رابطه متقابل دارند.

با دقت و توجه در مکالمات روزمره، در اتوبوس، تاکسی و خیابان با دوستان و همکاران، می توانید این نمونه ها را تجربه کنید.

فعالیت ۵

یک فعالیت عملی است. از هنرجویان بخواهید فهرستی از ویژگی های یک شنونده فعال تهیه کنند. سپس با استدلال خود نتیجه گیری کنند که کدام یک از این ویژگی ها از اهمیت شنونده فعال می کاهد.

فعالیت ۶

یک فعالیت عملی است. هنرجویان با توجه به شکل ۵ کتاب درسی، با ذکر دلایل به سؤالات پاسخ دهند:

چه کسی یا کسانی بیشتر به حرف مربی گوش می دهند و چه کسی گوش نمی دهد؟ اگر شاگردان را براساس چرخش عقربه های ساعت، شماره گذاری کنند، ۱۱ نفر دور میز هستند. از این عده ظاهراً شماره های ۴، ۵، ۶، ۹ به معلم گوش می دهند. شماره های ۲ و ۳، ۷ و ۸، ۱۰ و ۱۱ دو به دو به هم توجه کرده و به معلم گوش نمی دهند. شماره ۱ اصلاً به معلم گوش نمی دهد. شما می توانید با نشان دادن هنرجویان دور یک میز بزرگ این تجربه را عملاً آزمایش کنید.

توجه

در بحث «بیشتر بدانید»، توجه هنرجویان را به «پیش داوری ممنوع» جلب کنید و نظر آنها را جویا شوید.

فعالیت ۷

یک فعالیت عملی است. از هنرجویان بخواهید بروشوری برای مقابله با موانع فردی و محیطی شنیدن به صورت گروهی تهیه کنند. برای طرز تهیه بروشور به کتاب دانش فنی پایه دهم می‌توانند مراجعه کنند.

هدف توانمند سازی ۴-۲: فعالیت‌هایی برای گوش دادن فعال کودک طراحی و اجرا کند.

فعالیت ۸

یک فعالیت عملی است که در دو قسمت طراحی شده است.
۱) با توجه به دو تصویر ارائه شده، از هنرجو بخواهید حدس خود را برای نوع سوالات و رابطه بین کودک و والدین بیان کند و دلایل خود را به سایر دوستان بگوید.
۲) هنرآموز سبک شنیدن خود را ارزیابی و در کلاس مطرح کند.
به یاد داشته باشید هدف فعالیت ۸ در دو بخش است: ۱- یادگیری و تشخیص، ۲- درونی کردن آموخته‌ها.
شما می‌توانید از هنرجویان بخواهید که برای سبک‌ها مثال‌های دیگری نیز ارائه دهند.

هدف توانمند سازی ۵-۲: پرورش توانمندی‌های شنیداری کودک را توضیح دهد.

فعالیت ۹

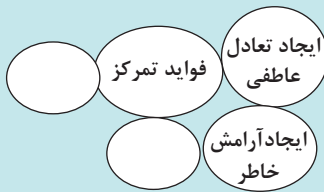

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است. اجازه دهید هنرجویان جملات خود را بیان کنند. حتی می‌توانند روی تخته بنویسند. شما بحث را با اهمیت پرورش توانمندی‌های شنیداری و کشیدن نمودار ۵ ادامه دهید.

فعالیت ۱۰

یک فعالیت عملی است. دربارهٔ یک سخنرانی موفق و عوامل مغلّ آن با هنرجویان گفتگو و بحث کنید و نتیجه‌گیری نمایید.
با استفاده از نمودار ۶ فواید تمرکز را برشمارید. شما می‌توانید ۸ دایره با قطر حدود ۲۰ سانتی‌متر ببرید و روی هر یک فواید را بنویسید. سپس با قرار دادن دایره اول در وسط (فواید تمرکز) بقیه را دور دایره روی تخته نصب کنید و نهایتاً نوشته‌های دایره‌ها را جمع‌بندی نمایید.
- برای کسب مهارت در تمرکز دو دسته راهکار ارائه شده است.
دسته اول فعالیت‌هایی است که شما برای پرورش تمرکز در کلاستان اجرا می‌کنید.

این تمرین‌ها به هنرجوی شما می‌آموزد که چگونه در اجرا از آن بهره‌مند شود. دسته دوم کارهایی است که هنرجو باید برای تمرکز و اجرای فعالیت در هر جلسه با کودکان پیاده کند.

به فصل سوم «ارزش سکوت» توجه کنید و آن را برای ادامه کار مورد توجه قرار دهید.

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است. از هنرجویان بخواهید یک دقیقه سکوت کنند و از آنچه می‌شنوند، فهرستی تهیه کنند و با دوستانشان مقایسه نمایند و نتیجه را در کلاس ارائه دهند.

در این تمرین یک سری فعالیت برای پرورش توجه به صدا وجود دارد که می‌توانید شخصاً یا با همکاری هنرجویان در کلاس اجرا کنید. این اجرا عملاً فعالیت ۱۲ را پوشش می‌دهد که یک فعالیت عملی است. بهتر است که در مورد ارزش موسیقی و اهمیت آن مطلبی نوشته شود. توجه به زیر و بمی از دیگر مباحثی است که می‌توانید عملاً با هنرجویان در کلاس اجرا کنید و آنها را درگیر مسئله نمایید. ۵ تمرین پیشنهادی به سهولت در کلاس قابل اجرا است.

یک تمرین عملی است. هنرجو پس از یادگیری روش‌های پرورش تشخیص کیفیت صدا، آنها را با دوستان اجرا کند و گزارش را در کلاس ارائه دهد.

با مراجعه به قسمت «به‌کار بندید و تجربه کنید» فعالیت‌های مطرح‌شده در قسمت تمرکز و توجه به صداها که ۵ فعالیت است، هنرجو می‌تواند دو مورد را انجام دهد. پیشنهاد می‌شود که یکی از موارد به‌طور یقین ساخت وسایل با ابزار بازیافت باشد و مجدداً تأکید می‌شود که در تقسیم فعالیت‌ها به‌گونه‌ای عمل شود که تقریباً تمامی فعالیت‌ها اجرا شوند.

یک فعالیت عملی است. هنرجویان را تشویق کنید تا اشعار کودکانه را جمع‌آوری کنند و به کلاس بیاورند و آنها را به‌صورت مجموعه در یک کار گروهی ارائه دهند. در ادامهٔ مبحث شعر، سه بخش ضرورت و اهمیت استفاده از شعر، چگونگی انتخاب شعر برای کودکان و نحوهٔ خواندن شعر برای کودک و ترغیب کودکان به شعر خواندن آورده شده است که هر یک به نوبهٔ خود بسیار مهم و آموزنده است و با تکرار می‌تواند در هنرجویان درونی شود.

توجه

فعالیت ۱۱

فعالیت ۱۲

فعالیت ۱۳

به‌کار بندید تجربه کنید

فعالیت ۱۴

به کار ببندید
تجربه کنید

با مراجعه به قسمت «به کار ببندید و تجربه کنید»، سه نوع فعالیت برای شعر خوانی طراحی شده است که هنرجویان از بین آنها یک مورد را انتخاب و اجرا کنند.

فعالیت ۱۵

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است. با طرح سؤال‌هایی، اجازه دهید هنرجویان دلایل خود را در کلاس ارائه دهند و زمینه ذهنی را برای سؤال کردن آماده سازید. منظور از پرسش چیست؟ ضرورت و اهمیت آن را بیان کنید. پاسخ به این سؤالات را با پژوهشی که مطرح شده است، دنبال کنید.

بیشتر بدانید

پژوهشی نشان داد که کودکان ۴ ساله به طور متوسط هر ساعت ۲۷ مکالمه با مادر دارند و نیمی از این مکالمات به وسیله کودکان آغاز می‌شود که در هر ساعت ۲۶ سؤال می‌پرسند. از لحاظ مقدار، فراوانی یا محتوای گفتگو، بین خانواده‌های طبقه کارگر و متوسط تفاوت بسیار کمی وجود دارد. نکات اساسی در راستای پرسشگری و همچنین نوع پرسشگری قبل از پرسش و بعد از پاسخ را برای هنرجو توضیح دهید. پاسخ به پرسش‌ها از سه طریق ممکن می‌شود:
۱- استفاده از حواس ۲- فعالیت ۳- تفکر فرد در ابتدا با گیرنده حسی شروع به کشف می‌کند. این کشف از طریق اجرای عملی (فعالیت‌ها) به کسب تجربه منجر می‌شود و نهایتاً فرد در آن زمینه فکر می‌کند و آموخته‌ها را تعمیم می‌دهد. در این قسمت برای هر یک از موارد فوق نکاتی مطرح شده است که می‌توانید عملاً آن را پیاده کنید و یا با طرح سؤال، فعالیت را ادامه دهید.

فعالیت ۱۶

از هنرجویان بخواهید با توجه به لغت question مشتقات آن را از کتاب لغت انگلیسی استخراج کنند (جدول ۵).

جدول ۵- مشتقات کلمه question

quest	جستجو
A fair question	سؤال خوب
A loaded question	سؤال معنی‌دار
Questionable	سؤال انگیز
Questionably	به‌طور مشکوک
Question mark	علامت سؤال (؟)
Question time	وقت سؤال

هدف توانمند سازی ۶-۲: فعالیت‌هایی برای پرورش توانمندی‌های شنیداری کودک طراحی و اجرا کند.

یک فعالیت عملی است. هنرجویان می‌توانند فعالیتی را طراحی کنند که در آن امکان مقایسه، کشف، توضیح دادن و ادامه کار وجود داشته باشد.

فعالیت ۱۷

چند نمونه برای شما مطرح می‌شود که می‌توانید آنها را در این زمینه‌ها راهنمایی کنید.

کدام ..... بوی بیشتری دارند؟ سرکه یا آب
کدام سنگین‌تر است؟ پنبه یا سنگ
آیا می‌توانی پارچه را پاره کنی؟
آیا می‌توانی مقوا و یا سنگ را تا کنی؟
بوی شبیه چیست؟

چه چیز دیگری را می‌توانی پیدا کنی که در آب حل شود؟
چه شکلی می‌شود اگر کره یا یخ را در مقابل گرما قرار دهیم؟
شما می‌توانید سؤالات جدیدی را بیافرینید یا از سؤالات هنرجویان استفاده کنید.

بیشتر بدانید

یک فعالیت عملی است. کلاس را به چند گروه تقسیم کنید و نقش عوامل خلاقیت، عقیده، تجربه و تصمیم‌گیری را در مورد طراحی و اجرای یک فعالیت به بحث بگذارید و نتیجه‌گیری کنید. برای مثال:

چگونه می‌توانیم کاری کنیم که لباس‌هایمان در چمدان بهتر جای بگیرد؟ تاکنیم، لوله کنیم و غیره؟

بهترین راه برای سرد کردن یک دیگ آب جوش چیست؟

فکر می‌کنی اگر اشتباهاً شمع روشن را درون یخچال بگذاریم، چه می‌شود؟

چگونه می‌توانیم شیرین‌ترین طالبی را انتخاب کنیم؟

شما می‌توانید سؤالات دیگری به این مجموعه بیفزایید تا از عقاید هنرجویان استفاده کنید.

فعالیت ۱۸

یک فعالیت عملی است. هنرجو باید فعالیتی را طراحی کند و با افزودن، ماده جدید به آن، نتیجه جدیدی بگیرد.

مثلاً برای نقاشی، از مداد شمعی استفاده می‌کنید. حالا اگر روی نقاشی کاغذ قرار دهیم و اتو رویش بگذاریم، چه می‌شود؟
و یا به آب و سرکه مقداری شکر اضافه کنید.

فعالیت ۱۹

پرسش‌های پیشرفته

قبل از طرح سؤالات پیشرفته با هنر جویان خود، به طور کلی روش‌های پرسشگری را جمع‌بندی کنید (جدول ۶).

جدول ۶ - پرسش‌های پیشرفته

تفکر	فعالیت	استفاده از حواس
- اضافه کردن (افزودنی) - تکرار - چشم پوشی - جایگزینی - کشف کردن ^۲	- خلاقیت - عقیده - تجربه - تصمیم‌گیری	مقایسه کردن - فاش کردن (آشکارسازی) - کشف کردن (اکتشافی) ^۱ - توضیح دادن (تشریحی) - ادامه دادن (دنباله دار)

در مبحث حواس، این نوع سؤالات (که در متن اشاره شده است) در طول روز می‌تواند پرسیده شود.

فکر کردن برای استفاده از حواس پنجگانه در اشاره به چیزهایی که کودک با آن بازی می‌کند و یا از آن لذت می‌برد، مهم است.

در مبحث فعالیت، سؤالاتی مانند (چطور می‌توانی؟ آیا می‌توانی؟ و بهترین ....) زمینه اصلی فعالیت‌های فکری در طول روز هستند. برای این نوع سؤالات چیزهایی را مدنظر قرار می‌دهید که کودک با آنها بازی می‌کند و یا علاقه‌مند است.

در مبحث تفکر، بعد از انجام فعالیت‌ها و کسب تجربه برای ادامه فعالیت‌های فکری، می‌توان با طرح سؤالاتی در همان زمینه‌های کاربرد، علاقه‌مندی و مهم بودن کنجاوی کودکان را توسعه داد.

در پرسش پیشرفته، همین سؤالات در سطح کلی‌تر مطرح می‌شود. سؤال‌ها زیر عنوان بیا ببندیشیم، بیا مقایسه کنیم، بیا تصمیم بگیریم و بیا خیال کنیم، است. در ضمن می‌توان این سؤال‌ها را در سه بخش مطرح کرد؛ در خانه، خارج از محیط خانه و بالاخره در موقعیت‌های خاص.

این سؤال‌ها می‌تواند همیشه و در همه جا مطرح شود و ارتباط کودک با والدین را پرمعنی‌تر کند؛ از طرفی باعث انگیزش کودکان به گوش دادن و توجه کردن به یکدیگر می‌شود.

باز هم تأکید می‌شود، جواب دادن به سؤال‌ها نیازی به پاسخ صحیح و غلط ندارد و کودک آمادگی بیشتری برای مقابله با مسایل دشوارتر و پیچیده‌تر که در زندگیش پیش می‌آیند، پیدا می‌کند. بنابراین پرسش‌های پیشرفته با عناوین ذکر شده یک محیط متفکرانه واقعی را در محیط زندگی کودک ایجاد می‌کند.

۱- کشف بررسی حالت و شکل گوناگون شیء است.

۲- کشف تغییر در موقعیت و مکان گوناگون است.

به کار ببندید
تجربه کنید

در این بخش چهار فعالیت طراحی شده است (در سه گام حواس، فعالیت، تفکر).
هنرجو می تواند یکی از این فعالیت ها را در مرکز پیش از دبستان اجرا کند و نتیجه
را گزارش دهد.

بیشتر بدانید

کودک برای درک معنا به چیزی بیش از لغات نیاز دارد. او باید بتواند لغت را به یاد
بیاورد، طبقه بندی کند و نهایتاً بتواند بین دریافت ها و گذشته ارتباط برقرار کند و
به یک دستاورد جدید برسد.

جدول درک معنا دارای ۷ نوع پرسش است که هر یک براساس هدف خاصی
برنامه ریزی شده است.

مرحله ۱- شما متنی را برای کودک می خوانید و یا می گوید طبیعتاً آن داستان
مجموعه ای از شخصیت ها، حوادث و مسائلی است که در طول داستان مطرح
می شود.

شما با طرح سؤالاتی کودک را به یادآوری نکات مهم دعوت می کنید.
داستان در مورد چه بود؟ برای شخصیت داستان چه حادثه ای اتفاق افتاد؟ (مرور
کلی داستان)

مرحله ۲- طبیعتاً در داستان یک سری لغات کلیدی اصلی وجود دارد که داستان
حول آن می چرخد؛ مثلاً گرسنگی یک حیوان، گم شدن، دشمنی و یا دوستی. شما
با پرسش از کودک درباره کلمه کلیدی او را برای درک بهتر یا معنای کامل تر آن به
فکر او می دارید؛ دشمن یعنی چه، گرسنه بودن چه عواقبی دارد و غیره. درواقع با
پرسش از لغات داستان، وارد بحث سازمان دهی و طبقه بندی داستان می شوید که
گام اول در سازمان دهی معنای لغات است.

مرحله ۳- بعد از طرح لغات کلیدی، حال با نگاهی جزئی تر داستان را دنبال
می کنید. درواقع تشخیص دادید که حیوان گم شده است و می دانید که کتاب در
زمینه گم شدن است و این می تواند برای هر کس پیش بیاید. گام دوم، سازمان دهی
و طبقه بندی ذهنی است.

مرحله ۴- فرد می تواند از تجارب خود استفاده نماید و حوادث آینده را پیش بینی
کند. گام سوم سازمان دهی این است که بتوانیم به چند مسئله فکر کنیم و تصمیم
بگیریم.

مرحله ۵- در اینجا به اولین گام گسترش اطلاعات می رسیم؛ خود را جای دیگری
گذاشتن و همدلی و همسویی با قهرمان کتاب.

مرحله ۶- گام دوم، گسترش اطلاعات است؛ یعنی فرد به دنبال فهم چرایی ها است.
مرحله ۷- از آنچه خوانده، چگونه و به چه صورت با زندگی امروز خود ارتباط برقرار
می کند. لازم به ذکر است که سن کودک و میزان تجربه قبلی او می تواند او را به
مراحل بالاتر برساند.

فعالیت ۲۰

یک فعالیت عملی است. داستانی را انتخاب نماید و طبق جدول ستون نمونه را
براساس داستان انتخابی پر کند.

به کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان یکی از فعالیت‌های درک معنا را در مرکز پیش از دبستان اجرا کنند و در کلاس گزارش دهند.

تمرین پایان پودمان ۲

- ۱ با مراجعه به بخش «به کار ببندید و تجربه کنید» در قسمت پیشنهادهایی برای طراحی فعالیت، یک فعالیت را به صورت گام به گام طراحی کنید و سؤال ۱ و ۲ را پاسخ دهید.
- ۲ پس از ساخت ابزار تولید صدا، نتیجه کار را بعد از اجرا برای کودک گزارش دهید.
- ۳ انتخاب یک قصه و بردن آن در جدول ووکلیچ و اجرای آن برای کودک و ارزیابی ۳ مرحله کافی است.

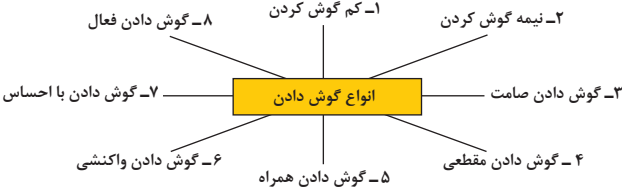
پیشنهاها

با استفاده از نقشه پودمان که در انتهای این مبحث گنجانده شده است، برای جمع‌بندی و یا آغاز بحث می‌توانید ذهن هنرجویان را از پراکندگی دور سازید و منضبط کنید (در صورت امکان جدول ریز محتوایی را در قطع A۳ کپی کنید و استفاده نمایید).

برای آگاهی و به‌روز بودن مطالعات خود در زمینه رشد کلامی کودک، یک‌سری منابع آورده شده است که می‌توانید از آنها بهره‌مند شوید و به سایر همکارانتان معرفی کنید.

نقشه محتوایی شنیدن

۲

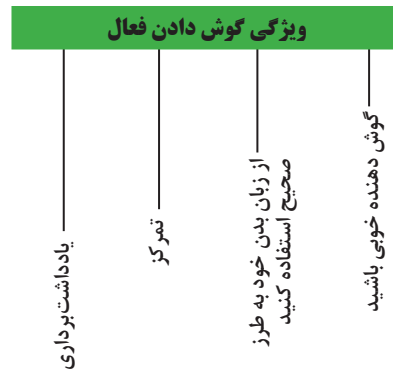
۱

۴

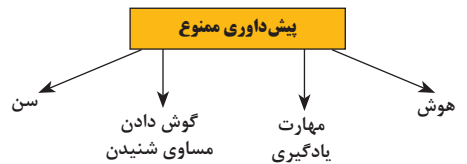
۳

۶

۵

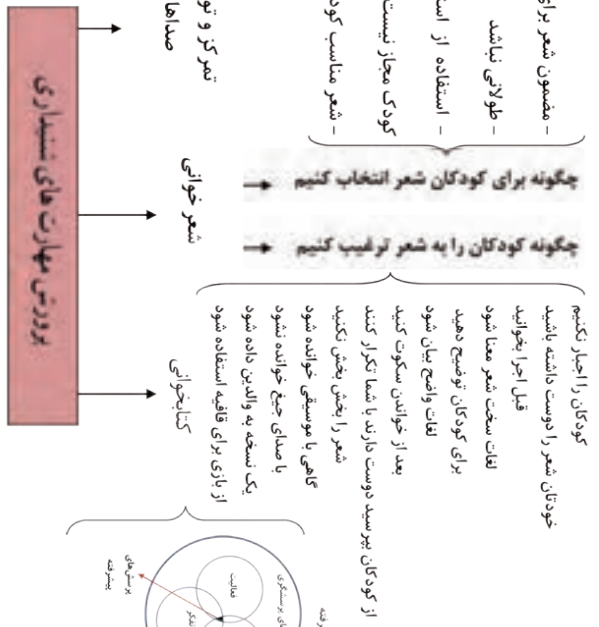
فصل چهارم: راهنمای تدریس واحدهای یادگیری

۸

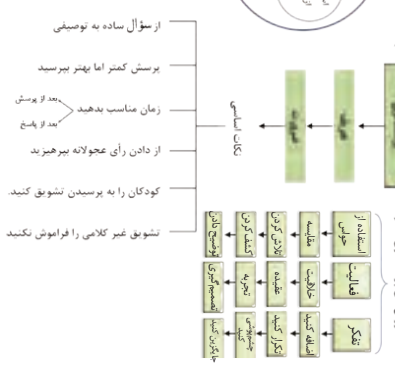

۹

درک معنا

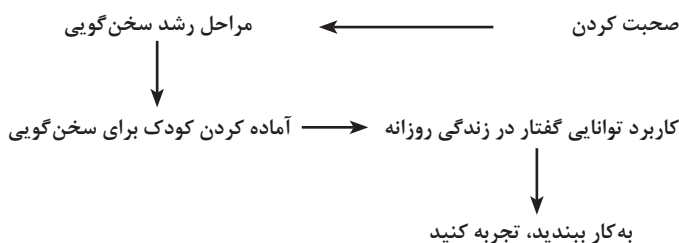

۷

واحد یادگیری ۳ توسعه مهارت های بیانی

پودمان در یک نگاه (پرورش مهارت های بیانی کودک)

به انواع فعالیت های واحد یادگیری ۳ در جدول ۷ توجه کنید:

جدول ۷- فعالیت های واحد یادگیری ۳

ردیف	مباحث	ذهن انگیزی	عملی	نوع فعالیت	به کار ببندید - تجربه کنید
۱	صحبت کردن	گفتگو کردن	—	—	—
۲	مراحل رشد سخن گوئی	—	۳	ضبط صدای گریه تهیه فهرست تهیه جدول	—
۳	آماده کردن کودک برای سخن گوئی	گفتگو کردن	۱	تهیه فهرست (فضا)	—
			۱	معرفی کتاب (شناخت خود)	۲
			۲	پادداشت نویسی ضبط رفتار غیر کلامی	۱
۴	روش تشویق به سخن گوئی	اندیشیدن	۱	بازی کردن (نام بردن)	۲
			۱	تعریف قصه با کارت (کامل کردن)	۲
			۲	خواندن جمله و بر پایی نمایشگاه (جمله سازی)	۱

۱	ساخت کتاب پارچه ای (اسباب بازی) ساخت عروسک انگشتی (اسباب بازی)	۲	ارائه پیشنهاد	کاربرد توانایی های گفتار در زندگی	۵
			بیان خاطره (۲ مورد)		
۲	ساخت کارت قصه (قصه گویی) جمله سازی (وانمود بازی)	۱ ۱	_____		
۱	ساخت قصه و اجرای نمایش خلاق	۱	_____		
۱	اجرای نمایش خلاق تمرین انگلیسی	۱ ۱	ساخت قصه		
۱۳		۱۸	۸		

هدف توانمند سازی ۱-۳: روش های توسعه شناخت مراحل سخن گوئی کودک را توضیح دهد.

فعالیت ۱

فعالیت ذهن انگیزی است. جمله حضرت علی علیه السلام از مجموعه کلمات قصار ۳۹۲ انتخاب شده است. این جمله اشاره به این دارد که اگر می خواهید ارزش های وجودی شما آشکار گردد و مردم از آن بهره گیرند، سخن بگویید، زیرا زبان، ترجمان عقل و کلید گنجینه های روح آدمی است. چنانچه سعدی می فرماید «تا مرد سخن نگفته باشد/عیب و هنرش نهفته باشد». شما می توانید با تحقیق بیشتر در این مورد با مراجعه به احادیث، نمونه های بیشتری در کلاس ارائه دهید.

هدف توانمند سازی ۲-۳: فعالیت های آموزشی برای توسعه شناخت مراحل سخن گوئی طراحی و اجرا کند.

فعالیت ۲

فعالیت عملی است. هنرجویان با ضبط صدای گریه حداقل ۲ نوزاد، فرصتی می یابند که با انواع گریه ها آشنا شوند. لزومی به مراجعه به مراکز پیش از دبستان وجود ندارد. هنرجویان از فرزندان دوستان و آشنایان یا خانواده خود می توانند استفاده کنند. می توانند در نهایت گریه ها را به صورت یک مجموعه در آرشیو (به صورت CD) در کلاس حفظ کنند.

فعالیت ۳

یک فعالیت عملی است که هنرجویان را تشویق می کند تا به لغات کودکان توجه کنند و فهرستی از شنیده های خود را، حتی آنچه خود در کودکی بیان می کردند و والدین به یاد دارند، جمع آوری کنند. در اینجا تعداد کلمات مهم نیست، بلکه توجه به نوع تلفظ لغات است.

فعالیت ۴

یک فعالیت عملی است که هنرجو باید با کودک پیش دبستانی صحبت کند و با توجه به مکالمات خود و کودک، نتیجه را در کلاس بیان کند.

فعالیت ۵

یک فعالیت عملی است. هنرجو را تشویق کنید که با مرور مراحل سخن‌گویی در کتاب و مراجعه به جدول رشد کلامی در کتاب همراه هنرجو، بر اساس روش‌های آماده کردن کودک برای سخن‌گویی جدولی متناسب با سن کودکان ارائه دهد.

هدف توانمندسازی ۳-۳: روش‌های آماده کردن کودک برای سخن‌گویی را توضیح دهد.

فعالیت ۶

یک فعالیت عملی است که هنرجو باید با مراجعه به فصل ۴ کتاب دانش فنی پایه، ویژگی‌های فضای یک کتابخانه را فهرست کند.

فعالیت ۷

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است. برای مثال از خودتان شروع کنید. ویژگی بارز شما چیست؟ سپس هنرجویان را تشویق کنید که صادقانه از خود بگویند.

بیشتر بدانید

فضای کلاس شما باید به گونه‌ای باشد که ترس از خودافشایی و یا بیان آرزوها وجود نداشته باشد و هنرجو به راحتی بتواند از خود بگوید (در فصل سوم این کتاب به ویژگی‌های یک مربی پیش از دبستان اشاره شده است).

فعالیت ۸

یک فعالیت عملی است که با انتخاب دو کتاب می‌توانند خودشناسی و رضایتمندی یا نداشتن رضایت از خود را بررسی کنند و نتیجه را با معرفی کتاب در کلاس اعلام نمایند.

بیشتر بدانید

همان‌گونه که اشاره شد، برای آماده کردن کودک برای سخن‌گفتن، یکی از عوامل شناخت خود است. اینجا در دو نمونه که در فعالیت ۸ ارائه شده است، دو شخصیت، از خود بودن و هویتشان می‌گویند. یکی از آنها خرسی است که هویتش را گم کرده است و به دنبال یافتن آن است و دیگری گوسفندی که از خود بودن راضی نیست و آرزوهای دیگری دارد.

دو کتاب انتخابی از دو گروه سنی الف و د، است. کتاب «خرسی که می‌خواست خرس بماند»، برای گروه سنی «د» است که مخاطب آن می‌تواند هنرجو باشد. و کتاب دوم برای این است که هنرجویان شما در رابطه با کودکان گروه سنی «الف» متوجه شوند که در این گروه سنی نیز کتاب برای خودشناسی وجود دارد.

به کار ببندید
تجربه کنید

هنرجو به قسمت هویت به کار ببندید، تجربه کنید رجوع کند و فعالیت مربوطه را انجام دهد.

فعالیت ۹

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است. بحث و گفتگو را با یک پیش‌فرض که برای دوست داشتن در دنیای کودکان عدد ۲ کافی است شروع کنید. بچه‌ها معمولاً در پاسخ به سؤال بزرگ‌ترها که چند تا مرا دوست داری، می‌گویند: ۲ تا، یا حداکثر ۱۰ تا. این عدد در دنیای آنها تنها یک کلمه است، بدون درک مفهوم عدد. نظر هنرجویان را درباره اینکه در دنیای آنها چه عددی میزان دوست داشتن را بیان می‌کند، بپرسید.

بیشتر بدانید

بحث را با تعریف هیجان، ضرورت، اهمیت و اهداف آن ادامه دهید. هرچند هیجان و احساسات ظاهراً بحث روان‌شناسی است، اما آنچنان در زندگی روزانه ما تنیده شده است که نمی‌توان از آن چشم‌پوشی کرد. این احساسات علاوه بر اینکه در رفتار ما با کودکان تأثیر می‌گذارد، در کتاب‌ها و تصاویر مجلات نیز ردی از آنها وجود دارد که می‌تواند متقابلاً تأثیرگذار باشد.

از این رو باید ابعاد هیجان را با هنرجویان مرور کنید. در ضمن به یاد داشته باشید که کودک:

احساسات خود را می‌شناسد و آنها را به‌طور مناسبی مدیریت می‌کند (باگریه کردن، حرکات صورت، انتخاب محلی آرامش‌بخش).

احساسات خود را می‌شناسد و برای آنها نام می‌گذارد (من خسته‌ام و بازی نمی‌کنم).

می‌تواند احساسات خود را با علت آن شرح دهد (خوشحالم چون می‌خواهم بروم پارک).

احساسات دیگران را می‌شناسد و نسبت به آن پاسخ می‌دهد (تقلید از ابراز احساسات دیگران یا متأثر نشدن از گریه کودک دیگر).

تشخیص می‌دهد که انسان‌ها ممکن است درباره یک رویداد، احساسات مختلفی نشان دهند (خواهرم از گربه می‌ترسد اما من نمی‌ترسم).

نوبت دیگران را رعایت می‌کند و از حقوق دیگران دفاع می‌کند (وقتی دو هم‌کلاسی دعوا می‌کنند، از مربی درخواست کمک می‌کند).

با توجه به مطالب فوق، از آنجا که کتاب‌ها می‌توانند تمامی این احساسات را نمایش دهند، لازم است که در مورد احساسات و هیجانات کودک در رابطه با کتاب بحث شود، چون کودک بسیاری از تجارب هیجانی و احساسی را می‌تواند با کتاب‌ها تجربه کند و در احساسات قهرمانان شریک شود و هم‌ذات‌پنداری کند.

فعالیت ۱۰

یک فعالیت عملی است که هنرجویان باید با توجه به ۱۵ تصویر که در کتاب آمده است احساسات را نام‌گذاری کنند و آن‌را در کلاس با یکدیگر مقایسه نمایند.

فعالیت ۱۱

یک فعالیت عملی است. با توجه به جدول کتاب که ۴۳ مورد گفتار غیرکلامی را معرفی کرده است، هنرجویان باید هر یک نمونه‌هایی از این رفتارهای غیرکلامی را در برابر دوستان خود اجرا کنند و یا با دوربین ضبط نمایند و در کلاس نمایش بدهند. آنها می‌توانند رفتار غیرکلامی را جلوی هم‌کلاسی‌ها به صورت پانتومیم اجرا کنند و بقیه آن را حدس بزنند.

هنرجو به قسمت احساس رجوع کند و فعالیت مربوط را انجام دهد.

به‌کار ببندید
تجربه کنید

هدف توانمندسازی ۴-۳: هدف فعالیت‌های آموزشی را برای آماده کردن کودک برای سخن‌گویی طراحی و اجرا کند.

فعالیت ۱۲

یک فعالیت عملی است. شما به اتفاق هنرجویان یا به تنهایی، به تعداد هنرجویان کارت‌هایی در ابعاد 5×10 سانتی‌متر تهیه کنید روی هر یک نام اشیایی را بنویسید (مثلاً: شانه، مسواک، مداد، نام میوه‌ها) سپس کارت‌ها را در یک کیسه بریزید. هنرجو با برداشتن یک کارت بدون نام بردن و یا نشان دادن به دیگران، باید ویژگی آن را بگوید و دیگران کلمه را حدس بزنند.

هنرجو به قسمت نام بردن رجوع کند و فعالیت‌های مربوط را انجام دهد.

به‌کار ببندید
تجربه کنید

فعالیت ۱۳

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است. با نشان دادن تصویر از هنرجویان بخواهید حدس بزنند که تصویر چرا ناقص است و چگونه می‌توان آن را کامل کرد؟ در مورد کامل کردن و ضرورت آن با هنرجویان صحبت کنید.

فعالیت ۱۴

یک فعالیت عملی است. شما می‌توانید در جلسه قبل از هنرجویان بخواهید هر یک تصویری را روی مقوا بچسبانند و با خود به کلاس بیاورند. اندازه‌ها به دلخواه خودشان است. بر روی مقوایی با ابعاد تقریبی $A5$ تصاویر بریده شده از روزنامه‌ها را بچسبانند. سپس در کلاس باید هر یک جمله‌ای برای تصویر بنویسند. تصاویر را روی تخته نصب کنید تا هنرجویان با پس و پیش کردن تصاویر قصه‌ای بسازند که آغاز، میانه و پایان داشته باشد.

به کار ببندید
تجربه کنید

هنرجو به قسمت کامل کردن رجوع کند و فعالیت‌های مربوط را انجام دهد.

فعالیت ۱۵

یک فعالیت عملی است که در آن هر هنرجو نحوه بیان کلمات را در جملات تجربه می‌کند. جمله فعالیت ۱۵ را روی تخته سیاه بنویسید و با وزن دادن به کلمات، از هنرجویان بخواهید آن را بلند ادا کنند. آیا معنای جمله تغییر می‌کند؟

به کار ببندید
تجربه کنید

هنرجو به قسمت جمله‌آموزی رجوع کند و فعالیت مربوط را انجام دهد.

فعالیت ۱۶

برگزاری نمایشگاه یک فعالیت عملی است. براساس فعالیت‌های ۱۰ و ۱۱، هنرجویان باید نتیجه کار را به صورت نمایشگاه ارائه دهند.

هدف توانمندسازی ۵-۳: به کارگیری توانایی‌های گفتاری در زندگی روزانه کودک را توضیح دهد.

فعالیت ۱۷

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است. بگذارید هنرجویان براساس فرض مطرح‌شده، راهکارها و پیشنهادهایشان را با سایر هم‌کلاسی‌ها در میان بگذارند و بحث کنند. شما می‌توانید پس از گفتگوها کاربرد توانایی‌های گفتار در زندگی روزمره را به صورت نمودار روی تخته ترسیم کنید تا بحث را با مباحث آن دنبال نمایند.

فعالیت ۱۸

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است که در آن هنرجو باید خاطره خود را از عروسک‌بازی بگوید و با سایر هم‌کلاسی‌ها صحبت کند. اسباب‌بازی‌ها را طبقه‌بندی کنید و در صورت امکان، نمونه‌هایی را در کلاس ارائه دهید (کتاب، آینه‌های نشکن، تلفن، عروسک دستی، خانه عروسکی). می‌توانید از هنرجویان بخواهید در صورت داشتن نمونه، آن را به کلاس بیاورند.

فعالیت ۱۹

یک فعالیت عملی است که طی آن هنرجو می‌تواند با استفاده از یکی از روش‌های مطرح‌شده، کتاب پلاستیکی، پارچه‌ای و لمسی تهیه کند.

فعالیت ۲۰

یک فعالیت عملی است که هنرجو باید برای شخصیت‌های یک کتاب، عروسک انگشتی یا دستکشی و غیره تهیه کند و با عروسک، قصه را در کلاس ارائه دهد.

به‌کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان به قسمت اسباب‌بازی رجوع کنند و فعالیت مربوط را انجام دهند.

فعالیت ۲۱

یک فعالیت عملی است که هنرجو باید براساس نمونه‌های ارائه شده، سه نمونه کارت کتاب تهیه کند که نمونه آن در کتاب آمده است.

به‌کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان به قسمت قصه‌گویی رجوع کنند و فعالیت‌های مربوط را انجام دهند.

فعالیت ۲۲

یک فعالیت عملی است که هنرجو باید براساس تصاویر، جمله‌ای در رابطه با آن بنویسد و در کلاس ارائه دهد.

به‌کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان به قسمت وانمود بازی رجوع کنند و فعالیت مربوط را انجام دهند.

بیشتر بدانید

نمایش خلاق
نمایش خلاق، آمیختن آموزش و سرگرمی است که نهایتاً به رشد خلاقیت کودک کمک می‌کند. کودکان تصویری می‌بینند و تصویری می‌اندیشند: بنابراین با بهره‌گیری از نمایش خلاق، مهارت خواندن را سریع‌تر می‌آموزند. نمایش خلاق اجرای تئاتر نیست، بلکه قصه‌ها و مطالب علمی در قالب یک نمایش ساده ارائه شده و در کودک درونی می‌شود.

برای پرورش تخیل کودک در پیشبرد نمایش خلاق، شیوه‌های گوناگونی را می‌توان اجرا کرد؛ برای نمونه، اجرای رویدادهای روزانه آشنا که باید وانمود کند:

- در حال بستن کیف برای رفتن به مهد کودک
  - دنبال گرفتن یک گربه
  - رفتن به باغ وحش و نگاه کردن به حیوانات در قفس
  - در حال خوردن بزرگ‌ترین بستنی
- از کودکان درخواست می‌شود که این فعالیت‌ها را اجرا کنند.

نکته

نمایش خلاق با برانگیختن تخیل آغاز می‌شود.

نمایش خلاق یعنی جان دادن به قصه. پس از گزینش قصه یا کتاب متناسب و خواندن و گفتن آن، دربارهٔ شخصیت‌ها صحبت کنید. داستان‌ها باید ساده اما گیرا و جذاب باشند. دربارهٔ داستان و رویدادهایش با کودکان صحبت کنید.

سپس کودکان را برای ایفای نقش به میل خودشان انتخاب کنید و اجازه دهید داستان را مرور کنند. دربارهٔ شخصیت‌ها با کودکان صحبت کنید. آنچه مهم است، حفظ کردن گفتگوها نیست، بلکه زندگی کردن به جای آن شخصیت‌ها است.

نکات قابل توجه:

- هرگز در انتخاب نقش‌ها به آن دسته از کودکانی که در کلاس حالت تهاجمی دارند، نقش مهاجم را ندهید.
- کودکان خجالتی، به دلیل نداشتن اعتماد به نفس نباید در نقش‌های کلیدی ظاهر شوند. آنها باید به مرور توانایی خود را کسب کنند.
- به کودکانی که همیشه دوست دارند خودنمایی کنند، نقش‌های اول یا کلیدی داده نشود.

هدف توانمندسازی ۶-۳: فعالیت‌های آموزشی را برای به‌کارگیری توانایی‌های گفتاری در زندگی روزانه کودک طراحی و اجرا کند.

فعالیت ۲۳

یک فعالیت عملی است که هنرجو باید با توجه به تصویر، قصه‌ای را آغاز کند و میانه و پایانی برای آن بنویسد. سپس آن را به صورت نمایش خلاق در کلاس اجرا کند. راهنمایی شما بر اساس قوانین نمایش خلاق بسیار سازنده خواهد بود.

به‌کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان به قسمت نمایش خلاق رجوع کنند و فعالیت مربوط را انجام دهند.

فعالیت ۲۴

یک فعالیت ذهن‌انگیزی برای قصه‌سازی است. قصه را با یک شخصیت و یک حادثه شروع کنید. بگذارید هنرجویان آن را ادامه دهند. یک نفر گفته‌ها را بنویسد و یا ضبط کند. در انتها با خواندن نوشته‌ها و یا بخش آن، در مورد داستان و یا قصهٔ ساخته‌شده بحث کنید و نامی برای قصه انتخاب کنید. سپس می‌توانید درس را با مراحل قصه‌سازی ادامه دهید.

فعالیت ۲۵

یک فعالیت عملی است. تصویر فضای یک مرکز پیش از دبستان را نشان می‌دهد که کودکان مشغول فعالیت نمایشی هستند. با توجه به تصویر، نوع نمایش و گفتگوهایشان را بنویسید.

فعالیت ۲۶

یک فعالیت عملی است. با توجه به فهرست دهگانه لغات انگلیسی به فارسی در کتاب همراه هنرجو برای فصل مربوط، سه مورد را انتخاب کنند با وارد کردن آن سه کلمه به طور مجزا در اینترنت، قسمت تصویر، مناسب‌ترین تصویر را انتخاب کنند و در کلاس ارائه دهند.

به کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان به قسمت قصه‌سازی رجوع کنند و فعالیت مربوط را انجام دهند.

پیشنهادها

با استفاده از نقشه پودمان که در انتهای این مبحث گنجانده شده است، برای جمع‌بندی و یا آغاز بحث می‌توانید ذهن هنرجویان را از پراکندگی دور سازید و منضبط کنید (جدول ریز محتوایی را در قطع A۳ کپی کرده و استفاده نمایید). برای آگاهی و به‌روز بودن مطالعات خود در زمینه رشد کلامی کودک، یک سری منابع آورده شده است که می‌توانید از آنها بهره‌مند شوید و به سایر همکارانتان معرفی کنید.

ریز محتوایی صحبت کردن

۱

۲

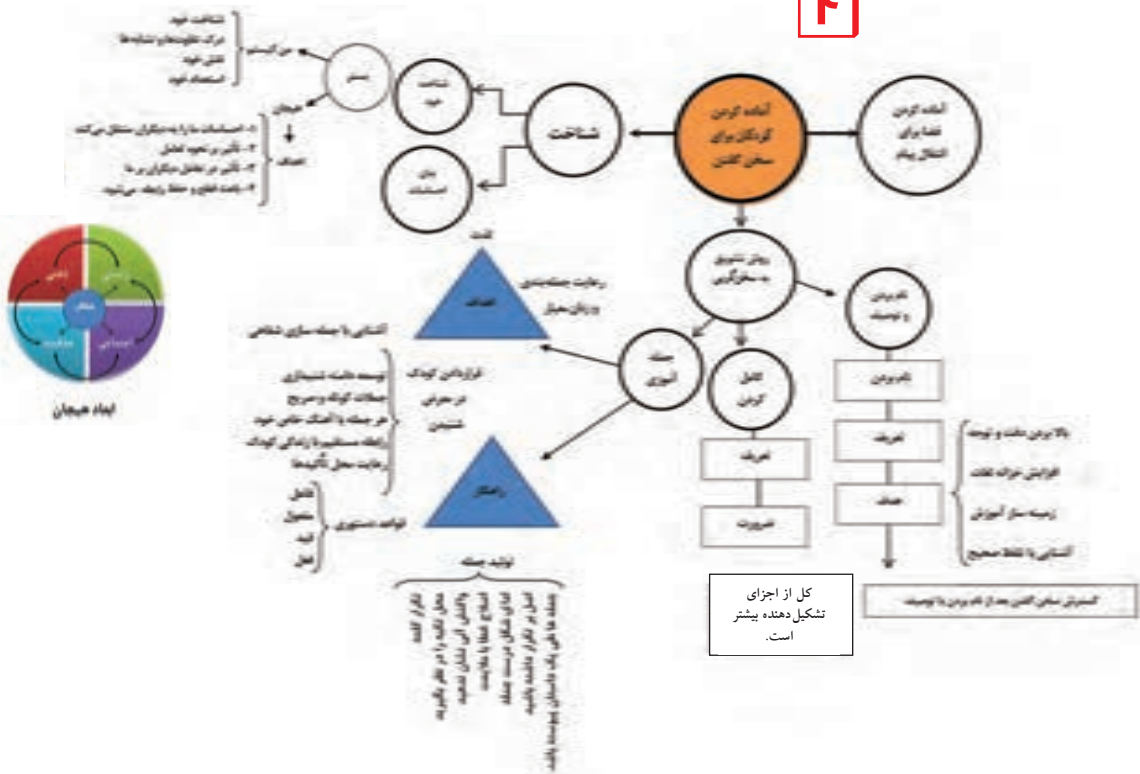

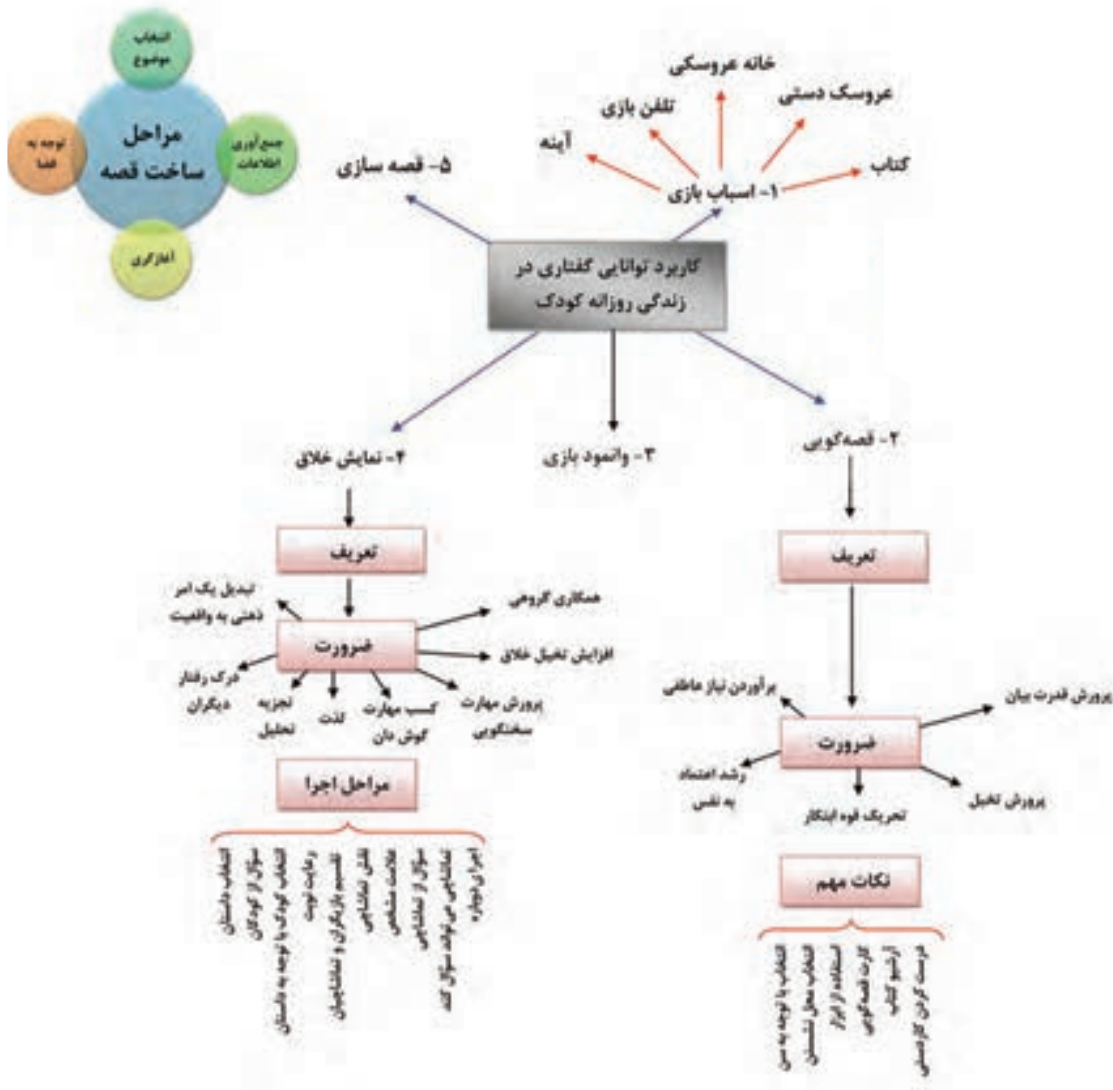
جدول رشد کلامی ۳ تا ۷ سال

سن	ویژگی ها	تعداد کلمات
۳ سالگی	جملات ساده	۶۰۰۰
سن	ویژگی ها	تعداد کلمات
۴ تا ۵ سالگی	جملات ۴ یا ۵ کلمه ای استفاده از حروف اضافه	۲۰۰۰
سن	ویژگی ها	تعداد کلمات
۶ سالگی	جملات ۸ تا ۶ کلمه ای استفاده از حرف ربط	۲۰۰۰
سن	ویژگی ها	تعداد کلمات
۷ سالگی	جملات کامل رعایت قواعد جمله سازی	بین ۳۰۰۰ تا ۴۰۰۰

۳

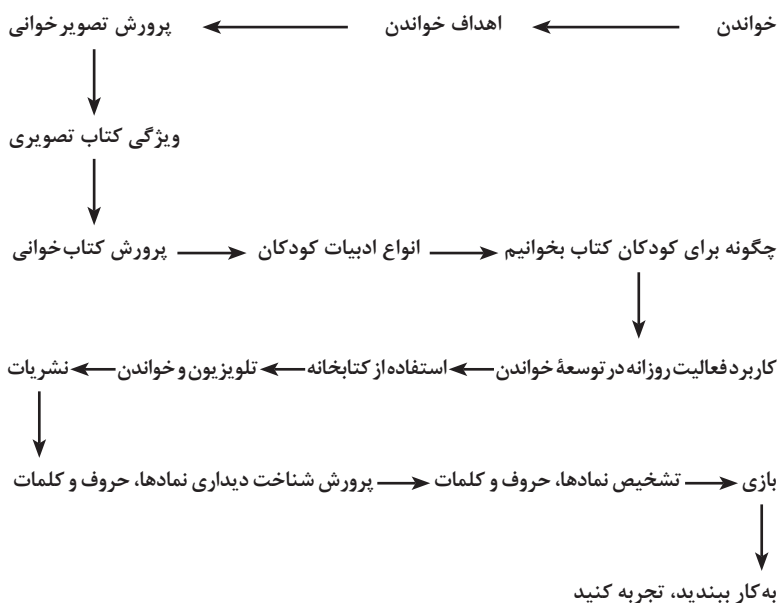
۴

واحد یادگیری ۴ آماده کردن کودک برای خواندن

پودمان در یک نگاه (آماده کردن کودک برای خواندن)

به انواع فعالیت‌های واحد یادگیری ۴ در جدول ۸ توجه کنید:

جدول ۸- فعالیت‌های واحد یادگیری ۴

ردیف	مبحث	ذهن انگیزی	فعالیت عملی	نوع فعالیت	به کاربندید - تجربه کنید
۱	خواندن	گفت‌وگو	۱	مقایسه کردن	—
۲	اهداف خواندن	گفت‌وگو	۱	تهیه بروشور	—
۳	پرورش تصویرخوانی	گفت‌وگو	۳	معرفی کتاب تهیه بروشور برگزاری نمایشگاه	—
۴	پرورش کتابخوانی	گفت‌وگو	۱	گفت‌وگو	—
۵	انتخاب کتاب	گفت‌وگو	۵	انتخاب کتاب شعر ارائه نمونه قصه تهیه فهرست انتخاب خبر انتخاب کتاب	—
۶	کاربرد فعالیت روزانه	کتاب	۳	گفت‌وگو کردن تهیه بروشور (واژگان انگلیسی) بازدید از کتابخانه	۲
		تلویزیون	۱	تهیه فهرست	۲
		نشریات	۳	معرفی کردن نوشتن ویژگی نوشتن کتابخانه ایده‌آل	۲
۷	شناخت دیداری نمادها، حروف و کلمات	گفت‌وگو	۲	ساخت کتاب تصویری ساخت جورجورک (پازل)	۱
۸	تشخیص نمادها، حروف، کلمات	گفت‌وگو	۳	ساخت کارت تبریک تهیه مجموعه انجام مشاعر کلمات	۲
۹	بازی	—	۱	ساخت و انجام بازی	۱
	جمع کل = ۴۴	۱۰	۲۴		۱۰

هدف توانمندسازی ۴-۱: توسعه شناخت مراحل خواندن کودکان را توضیح دهد.

بیشتر بدانید

این آیه اولین آیه وحی شده به حضرت محمد (ص) است که در آن خداوند خطاب می کند «بخوان به نام پروردگارت»؛ یعنی اینکه ای محمد کتاب هستی را بخوان، زیرا ایمان صحیح و دیانت درست از تحقیق درباره حقیقت هستی آغاز می شود. در واقع اینجا خواندن را نه به معنای خط و کلمه، بلکه خواندن کتاب هستی تفسیر می کنند^۱.

فعالیت ۱

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است، در رابطه با خواندن اولین کتاب برای هنرجو که در چه سنی و توسط چه کسی برای او خوانده شده است. این فعالیت زمینه ذهنی هنرجو را برای مباحث بعد آماده می کند.

فعالیت ۲

یک فعالیت علمی است درباره مقایسه کتاب خواندن فردی با هفت شادی خواندن. از هنرجویان بپرسید پس از خواندن کتاب به کدام یک از این شادی‌ها دست می یابند.

بیشتر بدانید

هفت شادی خواندن

در عصر سلطه رسانه‌های صوتی و تصویری، نسل جدید چندان مقید به کتاب خوانی نیست، اما در هر حال فرد از خواندن و نوشتن بی‌نیاز نیست. باید سعی شود که لذت خواندن از همان کودکی ایجاد گردد و کتاب از جاذبه‌های دیداری بیشتری برخوردار شود، چرا که کتاب به عمق وجود نفوذ می کند؛ بنابراین باید به هفت شادی خواندن توجه شود:

- لذت آشنایی: هر کتاب شما را به ناکجا آباد می کشاند و با چیزهای جدید آشنا می کند.
- مکاشفه: بسیاری از کتب راهکارهایی را ارائه می دهند که تاکنون با آنها روبه‌رو نبوده‌اید و می توانید از آن در زندگی روزانه استفاده کنید.
- قدرشناسی: از جمله ویژگی‌های بارز یک موجود زنده، قدرشناسی است که در کتاب‌ها می توان آن را دید.
- شگفت‌زدگی: منبع بسیاری از سوالات را در کتاب‌ها پیدا می کنید، مانند: چرا آسمان آبی است؟
- لذت یکه خوردن: گاه روند داستان نه فقط برخلاف تصورات شما است، بلکه آن چنان دور از ذهن است که شما از آن یکه می خورید.
- لذت گسترش دانسته‌ها: شما به‌طور مثال در مورد چگونگی فرار قورباغه (پربدن، دور شدن) اطلاعاتی دارید، اما در کتابی می خوانید که قورباغه‌ها می توانند گازی متصاعد کنند که حیوانات را برای چند لحظه ناکارآمد کند (بی حسی حرکتی).
- همدلی: شما هنگام آشنایی با شخصیت‌ها و ویژگی‌هایشان خود را با قهرمان یکسان می بینید و با او همگام و همدل می شوید.

۱- صدر، امام موسی، برای زندگی، مترجم: مهدی فرجیان، چاپ اول، ص ۳۰۰ - ۲۸۶، سال ۱۳۹۰.

فعالیت ۲

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است که با طرح چند سؤال زمینه را برای بحث آماده می‌سازد. به یاد داشته باشید که همه پاسخ‌ها پذیرفتنی است.

فعالیت ۴

یک فعالیت عملی است. با توجه به مطلب (خواندن را چه وقت شروع کنید؟) بروشوری برای آگاهی والدین از اهمیت، ضرورت و زمان خواندن تهیه کنید. از کتاب دانش فنی پایه در سال دهم در زمینه تهیه بروشور استفاده نمایید.

فعالیت ۵

یک فعالیت ذهن‌انگیز است. احساس خود را از دیدن شکل ۲ کتاب درسی بنویسید.

فعالیت ۶

یک فعالیت عملی است که هنرجو باید طبق متن نمونه‌ها را انتخاب و معرفی کند (برای انتخاب و معرفی به فصل ۳ راهنمای هنرآموز همین کتاب، مراجعه کنید).

هدف توانمندسازی ۲-۴: طراحی و اجرای فعالیت‌های آموزشی برای توسعه شناخت مراحل خواندن کودک

فعالیت ۷

یک فعالیت عملی است. تهیه یک پوستر از تصاویر خوب کتاب و یا تهیه یک بروشور تصویری برای والدین انجام می‌شود.

فعالیت ۸

یک فعالیت عملی است. نمایشگاهی براساس پوستر و بروشورهای تهیه‌شده برگزار می‌شود.

هدف توانمندسازی ۳-۴: پرورش کتاب‌خوانی را در کودکان توضیح دهد.

فعالیت ۹

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است که با بحث و گفت‌وگو ادامه می‌یابد. شما از این بحث به این نتیجه می‌رسید که آیا همه دوست دارند خود بخوانند یا برایشان کتاب خوانده شود؛ یعنی شنونده باشند.

فعالیت ۱۰

یک فعالیت عملی است که باید در مورد فواید بلندخوانی بحث و گفت‌وگو شود. نکته اصلی در این فعالیت بازنگری فواید بلندخوانی است.

فعالیت ۱۱

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است که معیار گزینش کتاب را مطرح می‌کند و نتیجتاً به اهمیت شناخت انواع کتاب‌ها منجر می‌شود.

فعالیت ۱۲

یک فعالیت عملی است که باید به جمع‌آوری اشعار براساس نمونه هفت‌گانه پردازد و در کلاس ارائه دهد.

فعالیت ۱۳

یک فعالیت عملی است. با توجه به قصه‌های قومی، هنرجو را تشویق کنید داستانی از کلیله و دمنه انتخاب کند و آن را در طبقه‌بندی مناسب قرار دهد.

بیشتر بدانید

در شهری بسیار دور، مردی زندگی می‌کرد که پا نداشت، اما هیچ‌کس نمی‌دانست. چرا؟ این مرد بسیار بسیار ساکت بود و هیچ‌کس ندید که او با کسی صحبت کند. این مرد هر روز به قهوه‌خانه می‌آمد چای می‌خورد و می‌رفت. روزی مارگیری به شهر آمد. مرد را در قهوه‌خانه دید و از او پرسید: بابت چطور است؟ مرد باز هم بدون پاسخ رفت. مارگیر برای سایرین تعریف کرد که پای او را مار گزیده است؛ ماری که او را روزی از چاهی نجات داده بود. او یک خارکن بود و به درون چاه افتاد و مار او را نجات داد. بعدها با او دوست شد تا اینکه مرد بی‌پا او را به یک مارگیر معرفی کرد. مار از ناراحتی او را گزید. از آن به بعد هیچ‌کس مرد را ندید. در این قصه شما می‌توانید تک‌تک ویژگی‌ها را مرور کنید. آیا مکان مشخص است؟ آیا مرد یک‌پا صفاتش عوض شد؟ آیا ابعاد شگفت‌انگیز داشت؟ زبان قصه حالت روایی نداشت؟ آیا به روابط علت و معلولی تأکید شد؟

فعالیت ۱۴

یک فعالیت عملی است. در اینجا فهرست ویژگی‌های غول خواسته شده است. غول‌ها می‌توانند خوب باشند یا بد. شما علاوه بر ویژگی‌های غول سایر شخصیت‌های قصه‌های قومی را می‌توانید فهرست کنید.

فعالیت ۱۵

یک فعالیت عملی است. هنرجویان از روزنامه‌ها، خبری انتخاب کنند و به صورت داستان بنویسند. مثلاً در روزنامه آمده است که گربه‌ای داخل کانال کولر گیر کرده است و آتش‌نشان‌ها او را نجات دادند. از هنرجویان می‌خواهیم این حادثه را به صورت داستان بنویسند.

هدف توانمندسازی ۴-۴: فعالیت‌های آموزشی برای پرورش کتاب‌خوانی طراحی و اجرا کند.

یک فعالیت عملی است که به انتخاب کتاب با توجه به گروه سنی الف و ب منجر می‌شود؛ علاوه بر این، باید شخصیت‌های کتاب و حوادث محدود باشد؛ هرچند معمولاً در این گروه سنی، کتاب‌ها این ویژگی‌ها را دارند که در نمونه‌های ارائه شده می‌توان به خوبی این نکته را دید. در نمونه معرفی شده کتاب مرغ سرخ کوچولو (جملات تکراری) و موش را به مدرسه ببریم (شخصیت محدود) وجود دارد.

فعالیت ۱۶

هدف توانمندسازی ۴-۵: کاربرد فعالیت روزانه در توسعه توانایی خواندن کودکان را توضیح دهد.

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است. هنرجویان را به بحث گروهی در مورد خواندن، چه چیز خواندن، و چه وقت خواندن، هدایت کنید. هدف این است که این بحث به انواع خواندنی‌ها و زمان و مدت آن ختم شود.

فعالیت ۱۷

یک فعالیت عملی است که از هنرجو خواسته شده است با مشاهده دو کتابخانه در تصویر، انتظاراتش را از یک کتابخانه کودک و نوجوان بیان کند.

فعالیت ۱۸

یک فعالیت عملی است. هنرجویان را راهنمایی کنید تا با توجه به فهرست واژگان انگلیسی - فارسی از کتاب همراه هنرجو که در فصل ۴ آمده است و کتاب‌هایی که در خود فصل معادل انگلیسی آن نوشته شده است، یک بروشور تصویری به زبان انگلیسی تهیه کنند.

فعالیت ۱۹

هدف توانمندسازی ۴-۶: توانایی خواندن کودکان را با فعالیت روزانه توسعه دهد.

یک فعالیت عملی است. هنرجو با بازدید از کتابخانه کودکان، ویژگی مطرح شده در متن را بازیابی می‌کند.

فعالیت ۲۰

به‌کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان به بخش کتابخانه در این مبحث مراجعه کنند و فعالیت مربوط را انجام دهند.

فعالیت ۲۱

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است که در آن هنرجو باید در زمینه کتاب‌هایی که به صورت فیلم و سریال دیده است، صحبت کند و درباره تأثیر کتاب و فیلم گفت‌وگو کند.

فعالیت ۲۲

یک فعالیت عملی است که طی آن هنرجو حین تهیه فهرستی از کارتون‌های مورد علاقه با نقد روزنامه و مجلات و سایت‌ها، دلایل انتخابش را مستند کند.

به‌کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان به فعالیت نقش تلویزیون مراجعه کنند و فعالیت مربوط را انجام دهند.

فعالیت ۲۳

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است که در آن هنرجویان باید نتیجه تجارب خواندنی خود را از ضمايم روزنامه‌های بزرگسالان بیان کنند. شما می‌توانید در این مبحث هنرجو را نسبت به دیدن و خواندن نشریات و ضمايم آن تشویق کنید؛ حتی می‌توانید ساعتی را برای معرفی این ضمايم توسط هنرجویان در کلاس اختصاص دهید.

فعالیت ۲۴

یک فعالیت عملی است که مخصوصاً تأکید بر محیط زیست شده است، زیرا احترام به محیط زیست موضوعی است که باید از کودکی بدان توجه شود. هنرجو باید این مجله را بررسی کند. لازم به یادآوری است که برای گروه سنی نوجوان، تنها یک نشریه در زمینه محیط زیست وجود دارد. (مجله داروگ)

به‌کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان از سه فعالیت پیشنهادی در قسمت نشریات، یک فعالیت انتخاب کنند و آن را انجام دهند. مجدداً تأکید می‌شود که تقسیم فعالیت‌های چندگانه در یک زمینه به صورتی باشد که کلیه فعالیت‌ها را پوشش دهد.

فعالیت ۲۵

یک فعالیت عملی است که در آن هنرجو براساس دیده‌ها و انتظاراتش باید مشخصات و ویژگی‌های یک کتابخانه ایده‌آل را بنویسد.

هدف توانمندسازی ۷-۴: شناخت دیداری نمادها، حروف و کلمات را توضیح دهد.

یک فعالیت ذهن‌انگیزی در مورد علائم تصویری خیابان‌ها و جذابیت آن است. شما می‌توانید از هنرجویان بخواهید برای چند لحظه چشمانشان را ببندند و به تابلوهای تبلیغاتی خیابان فکر کنند و در مورد آن گفت‌وگو کنند. چه علائم و یا نمادی توجه آنها را بیشتر به خود جلب می‌کند و چرا؟ رنگ، شکل، حروف و غیره. پیشنهاد می‌شود که شما در جلسه قبل از آنها بخواهید چند تابلوی تبلیغاتی یا آگهی را بررسی کنید.

فعالیت ۲۶

هدف توانمندسازی ۸-۴: فعالیت آموزشی برای شناخت دیداری نمادها، حروف و کلمات را طراحی و اجرا کند.

یک فعالیت عملی است. از هنرجویان بخواهید که به صورت گروهی یک کتاب تصویری بسازند. ضمن تقسیم هنرجویان به چند گروه، نوع کتاب‌هایی را که می‌خواهید درست کنند، مشخص کنید و بقیه فعالیت را به عهده گروه بگذارید.

فعالیت ۲۷

یک فعالیت عملی است که باید با توجه به نمودار انواع تصویر برای هر یک از موارد آن (کامل، قطعه شده و دنباله‌دار) نمونه‌ای تهیه کنند تا حین آشنایی با ابزار کار تدریس دلیل تنوع آن را دریابند.

فعالیت ۲۸

هنرجویان با مراجعه به قسمت تصویر، فعالیت‌های مربوط را انجام دهند.

به‌کار ببندید
تجربه کنید

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است که در آن هنرجو باید به تبلیغات تلویزیونی یا تبلیغات شهری توجه کند و تمرکزش روی قافیه‌ها و نوشته‌ها و یا گفته‌ها باشد. این کار برای درک قافیه در کلمات هم‌صدا و هم‌آوا در جملات موجود در تبلیغات است.

فعالیت ۲۹

یک فعالیت عملی است که در نهایت منجر به یک کارت پستال برای دوست می‌شود. هدف اصلی، توجه به نام و رابطه نام با طبیعت است.

فعالیت ۳۰

فعالیت ۳۱

یک فعالیت عملی است که به صورت گروهی به جمع آوری لغات هم‌پایان می‌پردازند.

فعالیت ۳۲

یک فعالیت عملی است که باید به صورت مشاعره برای کلمات هم‌وزن و هم‌قافیه صورت گیرد.
مانند: سیر، دیر، شیر، میر و غیره،
کتاب، بشقاب، تاب، راب و غیره.

به‌کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان با مراجعه به قسمت شناخت و نمادها و کلمات، فعالیت‌های مربوط را انجام دهند.

فعالیت ۳۳

یک فعالیت عملی است که منجر به تهیه و اجرای یک بازی می‌شود.

بیشتر بدانید

در یک نگاه کلی برای پرورش شناخت دیداری کلمات از یک‌سری فعالیت‌های متنوع استفاده کردید که نهایتاً هر یک دارای ویژگی‌های گوناگون برای جلب توجه و آموزش بود، اما نهایتاً این شناخت را در بازی تکرار کردیم. انتخاب واژه بازی در اینجا بسیار آگاهانه بوده است، چرا که اعتقاد داریم بازی کودکان، زندگی‌شان است.

به‌کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان با مراجعه به قسمت بازی، فعالیت‌های مربوط را انجام دهند.

در راستای تمرین آخر فصل، لازم به ذکر است که تمامی تمرینات قبلاً گام به گام در این مبحث اشاره شده و اجرا گردیده است؛ پس به توضیح نیاز نیست.

پیشنهادها

با استفاده از نقشه پودمان که در انتهای این مبحث گنجانده شده است، برای جمع‌بندی و یا آغاز بحث می‌توانید ذهن هنرجویان را از پراکندگی دور سازید و منضبط کنید (جدول ریز محتوایی را در قطع A۳ کپی کنید و استفاده نمایید). برای آگاهی و به‌روز بودن مطالعات خود در زمینه رشد کلامی کودک، یک‌سری منابع آورده شده است که می‌توانید از آنها بهره‌مند شوید و به سایر همکارانتان معرفی کنید.

نقشه محتوایی خواندن

۲

پیدا نویسی کلی زبانی از نظر تولید آواها، معنی شناسی و کاربرد صحیح واژگان و عبارات
فکت‌بردن از کتاب‌ها و حرکت این نکته که آنها مناسب برشمار از اطلاعات هستند
حرکت مطالب شناسی
حرکت رابطه‌های گفتار و نوشتار
خلق مطالب نوشتاری جدید
رشد واژگان و کاربرد صحیح واژگان آشنا
حرکت در خوانندگی آواها بر کلمات خود و تأثیر معنای آنها به یکدیگر
شناخت کلمات هم‌قافیه
نوآوری از زبان با شناسی واژه‌ها
شناسایی و دستور العمل‌های محتوایی

۱

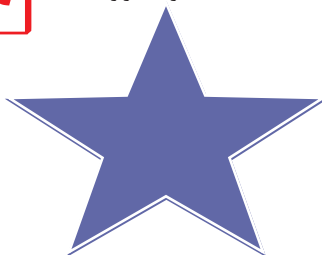

۴

۱- استفاده درست از رنگ

۵- جایگاه مناسب برای متن و تصویر

۲- گویایی و وضوح

۴- مفید خوانی

۳- متناسب با درک کودک

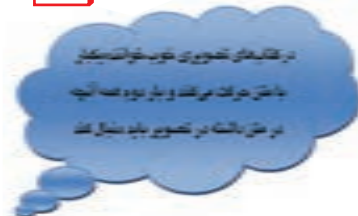
۳

۶

۵

کتاب‌های تصویری خوب

شعر مربوط به زندگی

حکایات و قصه های منظوم

جیستان

طنز

هیچانه

لالایی

ترانه های مشارکتی

سنگت انگیز

حیوانی

توأم با تکرار

ماجراجویی

صحنه های زندگی کودک

حیوانی

مرجع

هنر و کار دستی سرگرمی علمی

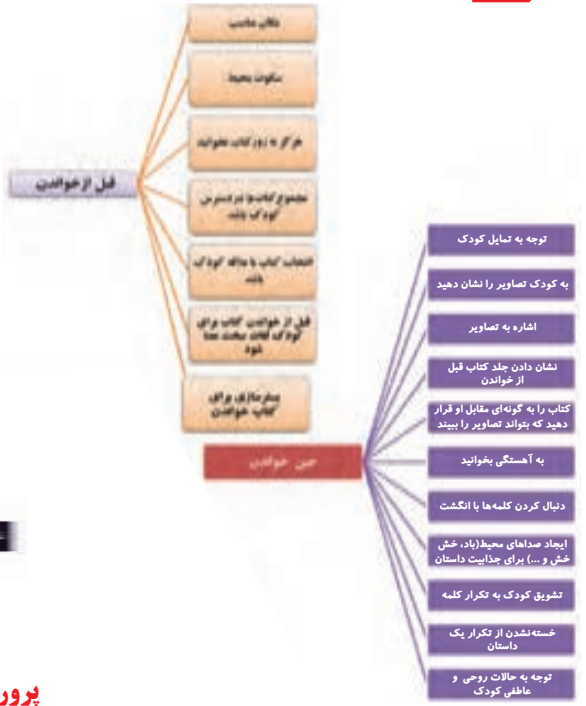
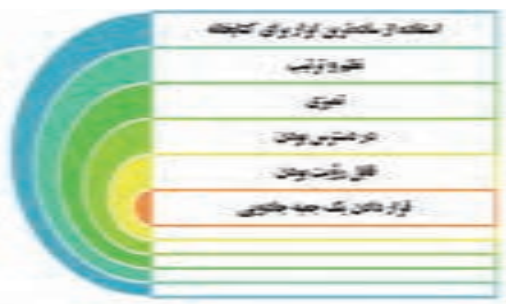
شعر قومی واقعی مستند

انواع ادبیات کودکان

۸

چگونه برای کودکان کتاب بخوانیم

۹

۱۰

پرورش شناخت دیداری نمادها، حروف و کلمات

۱۱

ویژگی مجلات کودکان

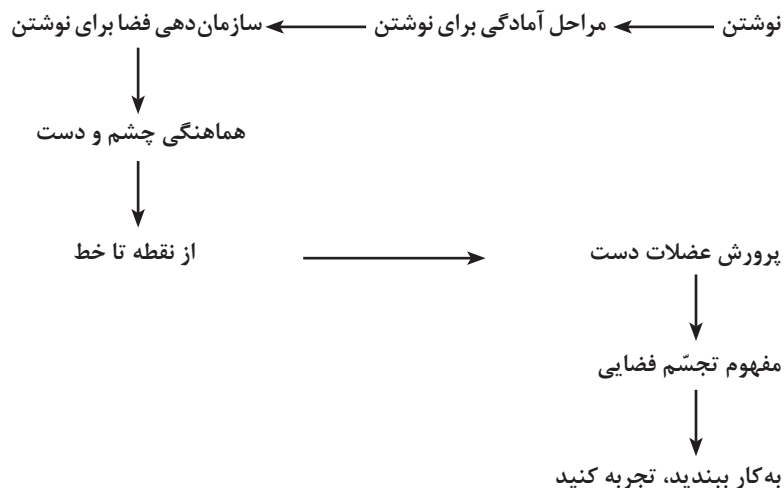

۱۲

واحد یادگیری ۵ آماده کردن کودک برای نوشتن

پودمان در یک نگاه (آماده کردن کودک برای نوشتن)

به انواع فعالیت‌های واحد یادگیری ۵ در جدول ۹ توجه کنید:

جدول ۹- فعالیت‌های واحد یادگیری ۵

ردیف	مبحث	ذهن‌انگیزی	عملی	نوع فعالیت	به‌کاربندید - تجربه کنید
۱	نوشتن	گفت‌وگو کردن	—	—	—
۲	مراحل آمادگی برای نوشتن	—	۲	برگزاری نمایشگاه فهرست و ارس	—
۳	سازمان‌دهی فضا برای نوشتن	گفت‌وگو کردن	۱	تهیهٔ پوستر واژگان انگلیسی	—
۴	همانگی چشم و دست	فکر کردن	۱	روزنامهٔ دیواری	۱
۵	از نقطه تا خط	بازی کردن	۱	طراحی کنید	۱
۶	پرورش عضلات دست	گفت‌وگو کردن	۱	فکر کردن	۱
		گفت‌وگو کردن	۱	ساختن ابزار	۱
۷	مفهوم تجسم فضایی	گفت‌وگو کردن	۲	طراحی کردن پیدا کردن شعر	۳
جمع کل = ۲۳		۷	۹		۷

هدف توانمندسازی ۱-۵: توسعهٔ شناخت مراحل نوشتن کلمات را توضیح دهد.

بیشتر بدانید

در این آیه بعد از حرف مقطع (ن)، به دو موضوع از مهم‌ترین مسائل زندگی بشر سوگند یاد می‌شود، قلم و آنچه می‌نویسند. این دو سرچشمهٔ پیدایش تمام تمدن‌ها و اندیشه‌ها و افکار است تا آنجا که تاریخ بشر از زمان اختراع خط آغاز می‌شود که انسان توانست ماجرای زندگی خود را بر صفحات نقش کند و در واقع انسان دست به قلم شد تا چیزی از خویش به یادگار بگذارد.^۱

فعالیت ۱

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است. هنرجو باید پاسخ دهد که از نوشتن یا خواندن، کدام‌یک را بیشتر دوست دارد و لذت می‌برد. این بحث باید چند نکته را روشن کند که اولاً خواندن و نوشتن لازم و ملزوم یکدیگر هستند و باید در هر دو زمینه کار شود، زیرا یکی بر پایه‌های دیگری شکل می‌گیرد، اما ما آزاد هستیم که یکی را بر دیگری ترجیح دهیم.

۱- مکارم شیرازی و دیگران، تفسیر نمونه، جلد ۲۳، صفحه ۴۶۸، ۱۳۶۸.

هدف توانمندسازی ۲-۵: فهرست واریسی از مراحل نوشتن کودک تهیه کند.

یک فعالیت عملی است که هنرجو باید نمونه‌هایی از خطوط رسم شدهٔ کودکان را جمع‌آوری کند و به صورت گروه‌های کلاسی، نمایشگاهی از تصاویر خطی کودکان تهیه کند. لازم به توضیح است که هنرجو می‌تواند نمونه‌ها را از کودکان دوستان و آشنایان و همکاری‌هایی که در مراکز پیش از دبستان کار می‌کنند، جمع‌آوری کند و لزومی به مراجعه حضوری ندارد.

فعالیت ۲

این یک فعالیت عملی است. هنرجو باید فهرستی از ویژگی‌های نوشتن یک کودک چهارساله را از جدول مراحل آمادگی برای نوشتن استخراج کند و عملاً در کودک ۴ ساله مشاهده کند و نتیجهٔ مشاهداتش را روی فهرست واریسی علامت بزند. فهرست کردن الزاماً به موارد زیادی نیاز ندارد بلکه به موضوع و اجزای تشکیل‌دهندهٔ آن بستگی دارد.

فعالیت ۳

هدف توانمندسازی ۳-۵: سازمان‌دهی فضا برای نوشتن را توضیح دهد.

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است. دوست دارید در کجای کلاس بنشینید و چرا؟ با بررسی چراها به این نتیجه می‌رسیم که در یک فضای چهارگوش کلاس عواملی وجود دارند که می‌توانند علت انتخاب و یا متاثر از محیط باشند. بنابراین مواردی چون: نور، گرما، میز و صندلی، محل نصب تخته و محل قرار گرفتن معلم و غیره می‌توانند مهم باشند.

فعالیت ۴

هدف توانمندسازی ۴-۵: فضا را در فعالیت آموزشی برای نوشتن سازمان‌دهی کند.

یک فعالیت عملی است که طی آن هنرجو باید با مرور سازمان‌دهی فضا (نور، نشست و غیره) پوستری تصویری تهیه کند و با مراجعه به لغات انگلیسی همراه هنرجو در این فضا موارد را به زبان انگلیسی بنویسد.

فعالیت ۵

بیشتر بدانید

دست برتری^۱

دست برتری بیانگر نیم کره مسلط فرد است؛ یعنی توانایی بیشتر یک طرف مغز که اغلب نیم کره مغزی مسلط فرد نامیده می شود و در انجام دادن عمل، حرکتی ماهرانه را منعکس می کند. زبان و کنترل دست در نیم کره چپ قرار دارد؛ از این رو تقریباً ۹۰ درصد انسان ها راست دست هستند.

تحقیقات بسیاری در زمینه ده درصد چپ دست ها صورت گرفته است که به چند مورد اشاره می شود:

۱ والدین چپ دست احتمال کمی دارد که کودکشان چپ دست شود. اغلب کودکان ژنی را به ارث می برند که آنها را به سمت برتری دست راست و نیم کره مسلط چپ سوق می دهد.

۲ تجربیات ممکن است کودک را به چپ و یا راست سوق دهد. پس به تمرین بستگی دارد.

۳ تفاوت های فرهنگی و اجبار کودک را به راست دستی ترغیب می کند؛ مثلاً در تانزانیا کودک چپ دست تنبیه می شود، از این رو کمتر از ۱ درصد در بزرگسالی چپ دست هستند.

۴ مشکلات پیش از تولد، قرار گرفتن دوقلوها در رحم، جهتی که حتی جنین در رحم قرار دارد و نوع زایمان نیز می تواند به این مسئله دامن بزند. هرگز نباید به اجبار تغییر دست را ایجاد کرد و کودک را برای انتخاب باید آزاد گذاشت.

هدف توانمندسازی ۵-۵: هماهنگی چشم و دست (اعضات بزرگ و کوچک) برای نوشتن را توضیح دهد.

فعالیت ۶

یک فعالیت ذهن انگیزی است که در آن باید درباره علت دیوارنگاری کودکان با هنرجویان بحث کنید. هنرآموز گرامی علل را طبقه بندی کنید و مطرح کنید که علت شاخص در استفاده از دیوار چیست؟

فعالیت ۷

یک فعالیت عملی است. در رابطه با فعالیت ۲ که جمع آوری خطوط ترسیمی بود، از هنرجویان بخواهید که از میان آن تصاویر، آن دسته خطوطی را که از کادر بیرون زده اند، جدا کنند و روی مقوایی بچسبانند و به صورت روزنامه دیواری قابل رؤیت نمایند.

به نظر شما نام این روزنامه دیواری چیست؟ همان گونه که بارها اشاره شد، هر پاسخی پذیرفتنی است. نام روزنامه مهم نیست، بلکه هدف جلب توجه هنرجو به ناهماهنگی چشم و دست است.

^۱ handedness

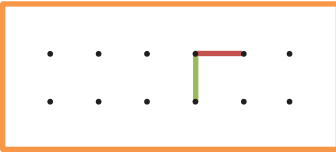
به کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان به قسمت هماهنگی چشم و دست رجوع کنند و فعالیت مربوط را انجام دهند.

فعالیت ۸

فعالیت ذهن‌انگیزی است که یک بازی ساده است. هنرجویان را به چند گروه تقسیم کنید و به هر گروه یک کاغذ A۴ بدهید که اسامی افراد گروه بالای صفحه نوشته شده باشد. هنرجویان باید کاغذ را با یک سری نقطه در فاصله‌های مثلاً ۲ سانتی‌متری پر کرده و بازی را شروع کنند. هر کس می‌تواند تنها با یک خط دو نقطه را به هم وصل کند و نفر بعدی خط بعدی را می‌کشد. بازی به این صورت است که نگذاریم کسی صاحب خانه شود. ولی گاه اشتباهاً یا به ناچار سه طرف پر می‌شود و شما با کشیدن خط چهار برنده می‌شوید و نام خود را به عنوان صاحب خانه می‌نویسید. هر کس که خانه بیشتری داشت، برنده است.

بیشتر بدانید

کودک در ابتدا تصاویر را بدون ارتباط با یکدیگر در داخل کادر بالا، پایین، چپ و راست می‌کشد. مثلاً کودک ۵ ساله می‌تواند ماشین، درخت و حتی پرنده را بدون هیچ گونه آموزشی در صفحه رسم کند. اما به مرور یاد می‌گیرد که ماشین و آدم روی زمین هستند، خورشید و پرنده در آسمان، و این زمانی است که او به خط زمین توجه دارد و می‌داند یک خط افقی است که اشیایی روی آن قرار می‌گیرند. این خط می‌تواند زمین باشد برای کشیدن گل و یا کف اتاق و... علاوه بر خط زمین، خط افقی دیگری به نام خط آسمان نیز در نقاشی‌های کودکان یافت می‌شود که جایگاه خورشید، پرنده و هواپیماست.

فعالیت ۹

یک فعالیت عملی است که در آن هنرجویان باید یک کتابچه برای آموزش شکل حروف الفبا به صورت نقطه‌چین طراحی کنند.

به کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان به قسمت «از نقطه تا خط» مراجعه نمایند و فعالیت مربوط را اجرا کنند.

فعالیت ۱۰

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است. شما باید هنرجو را به سمت ارتباط داشتن یک سری از حرکات دست با نوشتن هدایت کنید (حرکات ابتدایی). در ضمن روی رفتارها و اعمال روزانه کودک تأکید کنید که چگونه می‌تواند در این راستا اهمیت داشته باشد.

هدف توانمندسازی ۵-۶: فعالیت‌های آموزشی هماهنگی چشم و دست برای نوشتن را طراحی و اجرا کند.

فعالیت ۱۱

یک فعالیت عملی است. در اینجا ۱۱ فعالیت برای کسب مهارت‌های ابتدایی دست پیشنهاد شده است. از هنرجویان بخواهید با دلایل خود ارجحیت فعالیت‌ها را برای کسب مهارت تعیین کنند. تمام پیشنهادهای پذیرفتنی شما و تأکیدتان روی دلایل ارجحیت باشد، نه خود فعالیت.

به کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان به قسمت مهارت‌های ابتدایی مراجعه نمایند و فعالیت مربوط را اجرا کنند.

فعالیت ۱۲

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است و به مسئله نخ کردن سوزن در بزرگسالی اشاره می‌کند و چرایی نتوانستن آن: آیا دقت کم می‌شود؟ آیا مهارت کاسته می‌شود؟

فعالیت ۱۳

یک فعالیت عملی برای ساخت و یا طراحی نمونه‌ای برای مهارت‌های پیشرفته دست است.

به کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان به قسمت مهارت‌های پیشرفته دست قسمت به کار ببندید، تجربه کنید مراجعه نمایند و فعالیت مربوط را اجرا کنند.

هدف توانمندسازی ۵-۷: تجسم فضایی در نوشتن را توضیح دهد.

فعالیت ۱۴

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است که هنرجو باید باغ ذهنی خود را تجسم نماید و سپس آن را ترسیم کند.

نظریه هوش چندگانه را «هوارد گاردنر^۱» براساس تحقیقاتی درباره مغز افراد نابغه ارائه کرده است. او حداقل ۸ نوع هوش مختلف را در افراد شناسایی کرده است که اخیراً هوش‌های دیگری نیز به آن افزوده است. او به جای واژه استعداد و توانایی، از لفظ هوش استفاده کرده است، زیرا که شاید مردم بدان بی توجه باشند.

هشت نوع هوش عبارت‌اند از:

۱ هوش زبانی^۲: توانایی به کارگیری درست لغات، به صورت شفاهی و نوشتاری. این هوش، توانایی به کارگیری جنبه‌های کاربردی زبان را شامل می‌شود. چنین فردی می‌تواند خوب بنویسد، بازی با کلمه را دوست دارد، کلمات را درست ادا می‌کند. از گفتگوهای شفاهی لذت می‌برد. قادر است اسامی اماکن را به خاطر بسپارد. با دیگران به روش کاملاً کلامی ارتباط برقرار می‌کند. لطیفه تعریف می‌کند، داستان می‌سازد.

۲ هوش منطقی - ریاضی^۳: یعنی توانایی استفاده درست از اعداد، ارقام و بیان استدلال‌ات منطقی و درست. روش‌های مختلفی که در این مقوله هوشی کاربرد دارند، عبارت است از طبقه‌بندی، رده‌بندی، استنباط، تعمیم، محاسبه و ... . بنابراین چنین فردی، به راحتی قادر به محاسبه اعداد در ذهن بوده، دروس ریاضی و علوم را دوست داشته، حل معما، شرکت در مسابقات ریاضی و کنجکاوی نسبت به تجربیات جدید از جمله موارد مورد علاقه‌اش است.

۳ هوش حرکتی - جسمانی^۴: یعنی مهارت در به کارگیری کل بدن برای بیان افکار و احساسات. این هوش مهارت‌های فیزیکی خاص از قبیل تعادل، هماهنگی، چالاکی و قدرت، انعطاف‌پذیری، سرعت و همچنین قابلیت‌های لمسی را شامل می‌شود. چنین فردی اغلب دوست دارد به فعالیت‌های فیزیکی بپردازد، هنگام صحبت کردن، دست‌های خود را حرکت می‌دهد، به خیاطی، بافندگی، نجاری و کنده‌کاری علاقه دارد. از فعالیت‌های جسورانه بدنی لذت می‌برد و ترجیح می‌دهد تا مهارت‌های جدید را تجربه کند.

۴ هوش مکانی^۵: یعنی توانایی درک درست جهان به صورت مکانی - بصری، و ایجاد تغییر در ادراک. این هوش مستلزم شناسایی رنگ، خط، شکل، فرم و فضا و رابطه‌ای که میان این عوامل وجود دارد و توانایی تجسم و بازنمایی گرافیکی افکار مکانی - بصری می‌باشد.

چنین فردی ترجیح می‌دهد کتب تصویری را بخواند. از سرگرمی‌های تصویری لذت می‌برد. درس هندسه برای او راحت‌تر از جبر است، مسیریابی برای او آسان است و قادر به رسم خطوط و تصاویر است.

۵ هوش موسیقایی^۶: یعنی توانایی درک، تشخیص، تبدیل و اجرای اشکال موسیقایی. این هوش، مستلزم شناسایی ریتم، ملودی و نتین یک قطعه موسیقی می‌باشد.

چنین فردی، اغلب هنگام کار کردن، مطالعه کردن و یادگیری مطالب جدید، با دست ضرب می‌گیرد و یا آواز می‌خواند. اغلب به موسیقی گوش می‌دهد. و زندگی

۱- Howard Gardner و شناخت آموزش و استاد پرداز و نظریه پرداز

۲- Linguistic intelligence

۳- Logical - Mathematic intelligence

۴- Bodily kinesthetic intelligence

۵- Spatial intelligence

۶- Musical intelligence

بدون موسیقی برای آنها بی‌روح و یکنواخت است. معمولاً با یک یا دو بار گوش دادن به یک قطعه موسیقی با شعر آهنگین آن را به خاطر می‌سپارند.

۶ هوش میان‌فردی: یعنی توانایی درک و تمایز حالات روحی، انگیزه‌ها و احساسات دیگران. این هوش مستلزم شناسایی حالات چهره، صداها، ایما و اشارات و توانایی تشخیص انواع نشانه‌های بین‌فردی و توانایی پاسخگویی صحیح به این نشانه‌ها با روش عملی می‌باشد.

چنین فردی ورزش‌های گروهی را دوست دارد، از آموزش دادن دانسته‌های خود به دیگران لذت می‌برد. در جمع احساس راحتی کرده و تمایل به کمک کردن به دیگران را دارد. شرکت در فعالیت‌های اجتماعی و مشاوره دادن همیشه برای او لذت‌بخش است.

۷ هوش درون‌فردی: یعنی شناخت خود و توانایی عملکرد مناسب براساس آن. این هوش مستلزم داشتن تصویر روشنی از توانایی‌ها و محدودیت‌های فرد و آگاهی از حالات درونی، خلق و خو، انگیزه، انضباط فردی و قدرت خویشتن‌داری است. چنین فردی دوست دارد ساعتی را به تفکر فردی و اندیشیدن به سؤال‌های مهم زندگی بپردازد. به ضعف‌ها و توانایی خود واقف است و با آنها کنار آمده و قادر است با آنها مواجه شود. از این‌رو مدام در جهت اهدافی که برای خود تعیین کرده پیش می‌رود.

۸ هوش طبیعت‌گرا: یعنی مهارت در شناخت و طبقه‌بندی گونه‌های مختلف حیوانات، گیاهان و محیط فردی، توانایی تشخیص پدیده‌های طبیعی و نیز تشخیص اشکال غیرزنده مثل وسایل حمل و نقل البسه، و ...

چنین فردی دوست دارد مدام در طبیعت جستجو کند. تفاوت موجود میان انواع گیاهان، پرندگان و ... را بیان کند. خواندن کتاب‌های مربوط به طبیعت، دیدن فیلم‌هایی از طبیعت، باغبانی و مطالعه زندگی موجودات زنده از جمله کارهای مورد علاقه‌اش است.

□ تمام افراد از هر مقوله هوشی برخوردارند اما برخی اندکی رشد یافته، برخی رشد نیافته و یا رشد یافته بالایی هستند.

□ همه افراد می‌توانند در هریک از این مقوله‌ها به سطح مناسبی برسند. اما سنین پایین بهتر است.

□ برای هوشمندی در هر مقوله، چندین راه وجود دارد و برای اینکه فردی در زمینه خاصی هوشمند تلقی شود، ویژگی استاندارد وجود ندارد.

□ هوش‌ها به‌طور مجزا از هم فعالیت دارند، ولی به‌شکل پیچیده‌ای با یکدیگر همکاری دارند.

در این مبحث در مورد ویژگی‌های هوش مکانی و فضایی در نوشتن استفاده شده است و سخن پایانی اینکه نظم، ترتیب، خلاقیت، احترام به دیگران و اخلاق، از جمله نکاتی است که باید همیشه به یاد داشته باشیم.

هنرجویان به قسمت تجسم فضایی رجوع کنند و فعالیت مربوط را اجرا کنند.

به‌کار ببندید
تجربه کنید

۱_ interpersonal intelligence

۲_ intra Personal intelligence

۳_ Naturalistic intelligence

هدف توانمندسازی ۵-۸: فعالیت‌های آموزشی تجسم فضایی برای نوشتن کودکان را طراحی و اجرا کند.

فعالیت ۱۵

یک فعالیت عملی است که هنرجو برای آموزش مفاهیم مکانی یک نمونه تصویری طراحی می‌کند.

فعالیت ۱۶

یک فعالیت عملی است که باید اشعاری درباره مفاهیم مکانی پیدا کنید، مانند: بیا بگردیم خواهر، تکان دهیم دست و سر، قدم راست، قدم چپ، تند تند بگرد برو راست پا بر زمین بکوبیم، دست‌ها را بر هم زنیم، سر به چپ، سر به راست، بشین پاشو برو راست.

به‌کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان به قسمت مکانی رجوع کنند و فعالیت مربوط را اجرا کنند.

چهار تمرین پایانی به طور کامل در متن انجام شده است. اما تمرین چهارم طراحی پوستر تصویری نمونه‌هایی از مشکلات نوشتاری باید توسط شما با توجه به پوسترسازی کتاب دانش فنی پایه سال دهم تهیه شود.

پیشنهادها

با استفاده از نقشه پودمان که در انتهای این مبحث گنجانده شده است، برای جمع‌بندی و یا آغاز بحث می‌توانید ذهن هنرجویان را از پراکندگی دور سازید و منضبط کنید (جدول ریز محتوایی را در قطع A۳ کپی کنید و استفاده نمایید). برای آگاهی و به‌روز بودن مطالعات خود در زمینه رشد کلامی کودک، یک سری منابع آورده شده است که می‌توانید از آنها بهره‌مند شوید و به سایر همکارانتان معرفی کنید.

نقشه محتوایی نوشتن

مشکلات نوشتاری کودک

- کج نویسی
- یافتن نویسی
- کم رنگ نویسی
- واژه نویسی

۱

۲

مراحل آمادگی برای نوشتن از تولد تا پنج سال

ویژگی‌ها	سن
گرفتن اسباب بازی‌ها از این دست آن دست گرفتن آنها	تولد تا ۲۵ ماه
گرفتن اسباب بازی‌ها بین دست و انگشت نشانه	
از نگه‌داری دست و خط خطی روی ظروف	
در دست گرفتن مدادهای کلفت (مدادهای شمع)	
حرکت مداد به جلو و عقب و از برین نقطه به آنها	

ویژگی‌ها	سن
استفاده از ماشین‌های کلفت و مداد شمع	۲۵ تا ۳۰ ماه
استفاده از هر دو دست و نهایتاً ترجیح یکی بر دیگری	
کشیدن خطوط افقی و عمودی	
کشیدن دایره‌های نامنظم	
پاشیدن کردن به نوشتن	

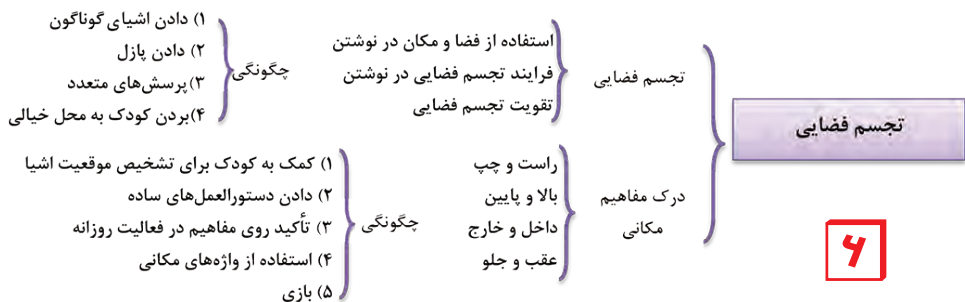
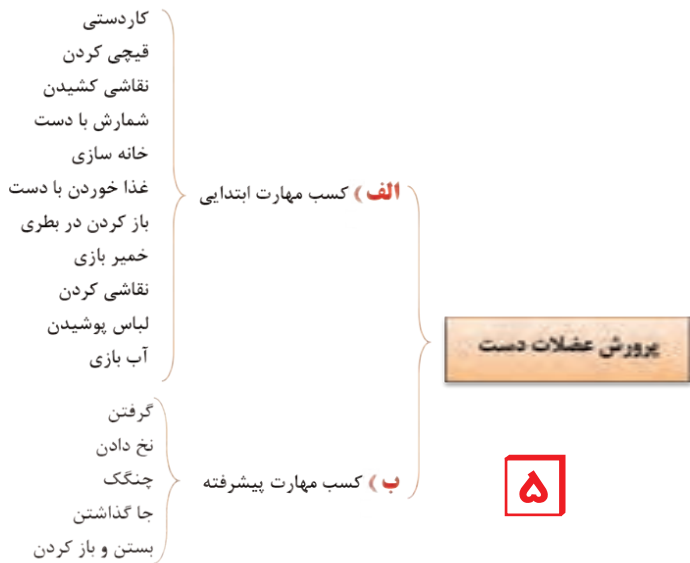
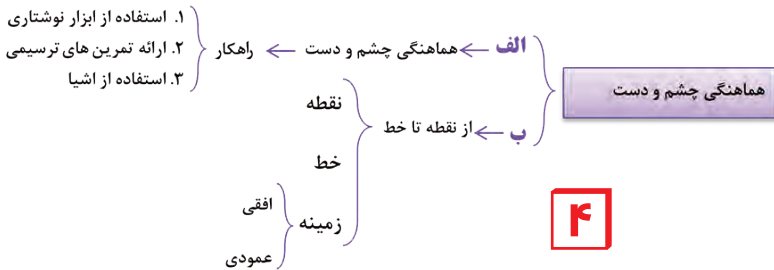
ویژگی‌ها	سن
کنترل بهتر مداد و کشیدن اشکال ساده	۳۰ تا ۳۵ ماه
رسم خطی حروف	
دوست دارد نوشتن را کسی کند	
سعی در نوشتن به طور مستقل	
آگاهی از اینکه علامت منجر به نوشتن می‌شود	

ویژگی‌ها	سن
شناسایی تعداد بیشتری از حروف	۳۵ تا ۴۰ ماه
ترکیب حروف در کلمات دو حرفی (آب) و سه حرفی (قند)	

ساماندهی فضا برای نوشتن

- الف) میزان نور در هنگام نوشتن
- ب) نحوه نشستن
- ج) توجه به چپ دست و راست دست
- د) فاصله صحیح چشم از کاغذ
- هـ) نحوه قرار گرفتن کاغذ
- و) نحوه در دست گرفتن مداد

۳

فصل ۵

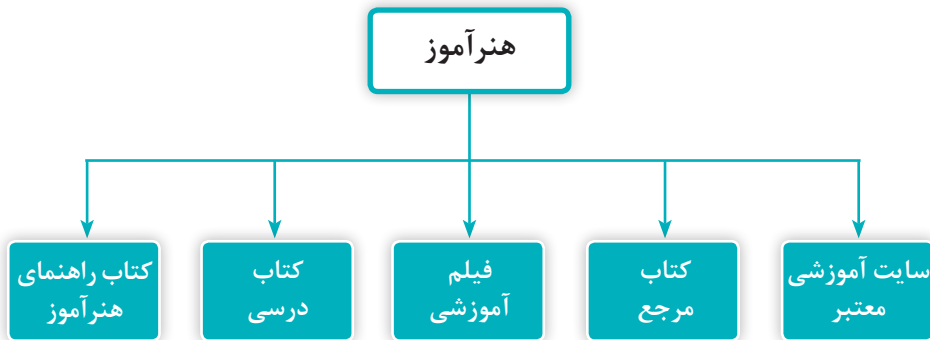
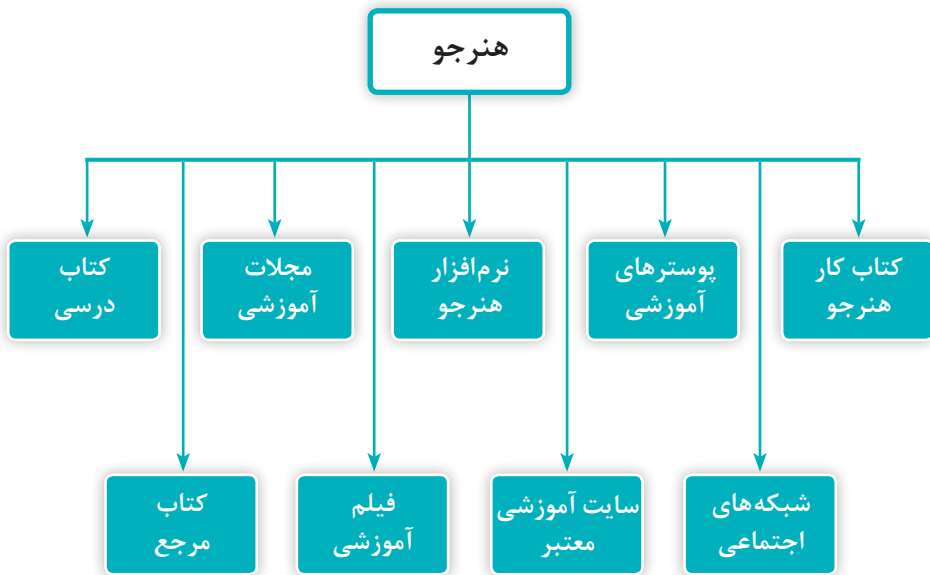
مراکز، مواد و منابع یادگیری، صلاحیت
حرفه‌ای هنرآموزان و اعتباربخشی

مراکز، رسانه‌ها، مواد و منابع یادگیری

۱ مراکز یادگیری

کلاس درس، فضای کارگاه اختصاصی، محیط بسته و باز مراکز آموزش پیش از دبستان، محیط‌های کار واقعی، نمایشگاه‌های تخصصی مرتبط، بازدید علمی از مراکز تخصصی مرتبط

۲ رسانه‌های یادگیری

۳ مواد یادگیری

- وسایل آموزشی
- ماکت آموزشی
- ابزار و تجهیزات سرمایه‌ای و نیمه‌سرمایه‌ای
- مواد مصرفی

۴ منابع یادگیری

- کتاب آموزشی منبع
- کتاب مرجع
- مجموعه دستورالعمل‌ها، آیین‌نامه‌ها و مقررات آموزش و پرورش و سازمان بهزیستی در ارتباط با ایمنی و بهداشت مراکز پیش از دبستان
- استانداردهای تحلیل و ارزشیابی حرفه

صلاحیت حرفه‌ای هنر آموزان رشته

۱ مدرک تحصیلی: لیسانس و بالاتر

۲ رشته تحصیلی:

- الف) علوم تربیتی (با گرایش‌های آموزش و پرورش پیش از دبستان و دبستان، روان‌شناسی تربیتی، مشاوره و راهنمایی تحصیلی)
- ب) بهداشت عمومی و پرستاری (علوم پزشکی)

۳ مدارک حرفه‌ای: گذراندن دوره‌های زیر:

- الف) آموزش‌های بدو استخدام و ضمن خدمت
- ب) آموزش‌های فناوری مرتبط با محتوای برنامه درسی رشته
- ج) گذراندن یکی از دو دوره زیر:
  - ۱- کارگاه‌های آموزشی مرتبط با مراکز دولتی و خصوصی
  - ۲- دوره‌های عملی در مراکز آموزشی مرتبط

۴ تجربه کاری:

حداقل ۳ سال فعالیت آموزشی

الزامات اجرایی برنامه درسی رشته

- ۱ آموزش هنرآموزان، سرپرست بخش و دستیار هنرآموز برای دستیابی به شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی رشته
- ۲ ایجاد و تجهیز کارگاه‌های آموزشی برای دستیابی به شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی رشته
- ۳ تعیین استانداردهای آموزشی فضا برای فعالیت‌های عملی و کارگاهی رشته
- ۴ مشارکت مراکز دولتی و خصوصی و دیگر بخش‌های وزارت آموزش و پرورش به منظور تحقق اهداف رشته
- ۵ حضور یک هنرآموز و یک دستیار هنرآموز به ازای هر ۱۶ نفر هنرجو
- ۶ تخصیص منابع مالی برای تهیه و توزیع بسته آموزشی، پوستر و تجهیزات کارگاهی و مواد مصرفی رشته
- ۷ پایش برنامه درسی از طریق اعتباربخشی، بازدید از واحدهای آموزشی و تهیه سازوکار ارزشیابی و اصلاح برنامه درسی، مواد و رسانه‌های یادگیری
- ۸ تجهیز کتابخانه‌های مراکز آموزشی رشته با کتاب‌های مرجع و مجموع دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌های مصوب (وزارت آموزش و پرورش، سازمان بهزیستی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی)

اعتباربخشی

- مرحله اول اعتباربخشی در شوراهای تخصصی در مراحل تألیف انجام می‌شود.
- مرحله دوم اعتباربخشی بعد از گذشت یک سال توسط کارشناسان دفتر به روش قضاوتی و با همکاری گروه‌های آموزشی استان‌ها انجام می‌گیرد و حداقل پنج سال بعد از اعتباربخشی مرحله دوم اعتبار خواهد داشت.

ارزشیابی / اصلاح / بهبود

براساس فرایند اعتبارسنجی، هر ۵ سال برنامه درس پرورش مهارت‌های کلامی کودک مورد ارزشیابی و اصلاح کامل قرار می‌گیرد.
برنامه درس پرورش مهارت‌های کلامی کودک هر دو سال مورد اصلاحات جزئی قرار می‌گیرد.

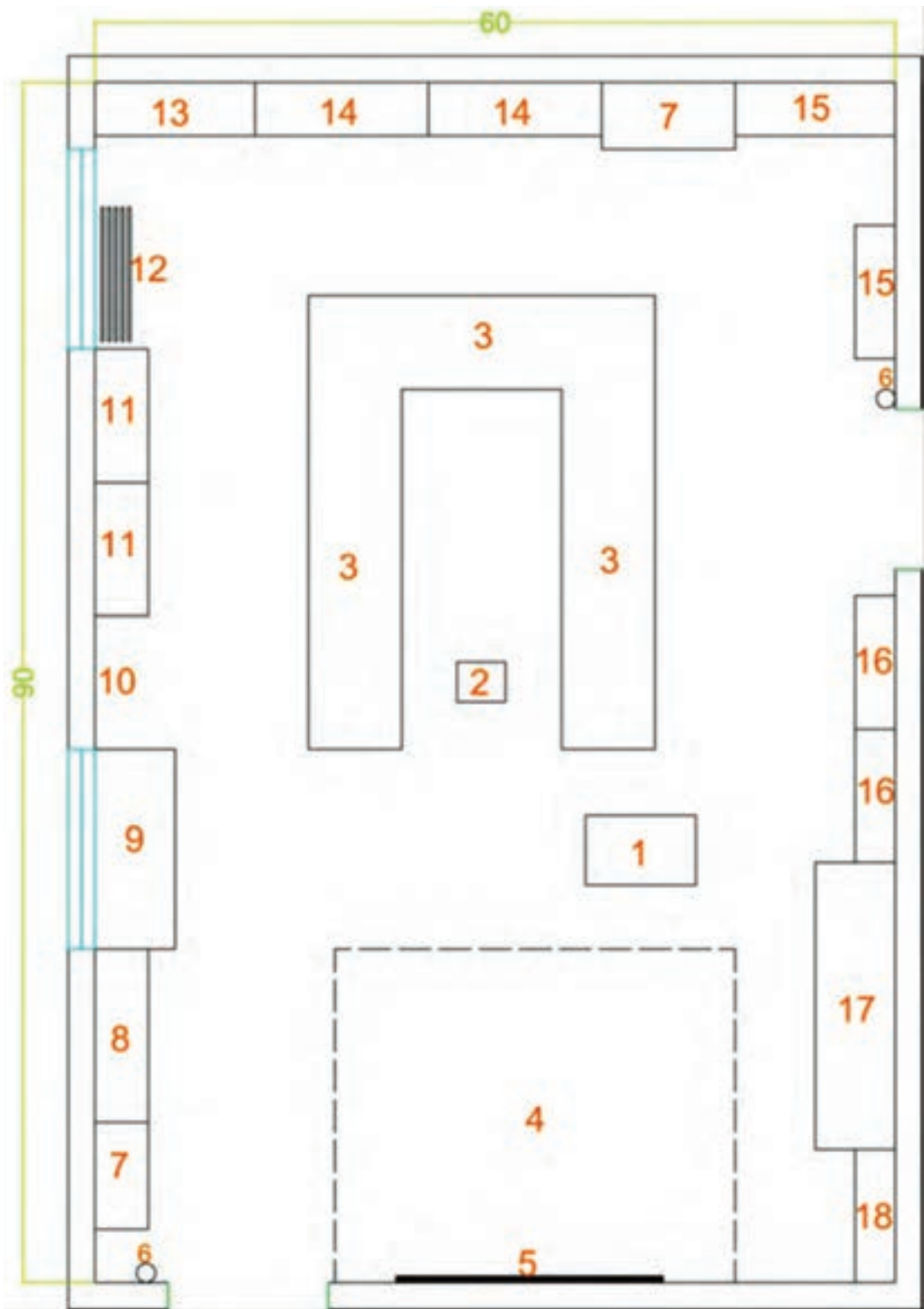
فصل ۶

استاندارد فضا

این درس در فضای کلاس، کارگاه تخصصی رشته (کارگاه فعالیت‌های هنری و خلاق) و فضای بسته و باز مراکز آموزشی پیش از دبستان ارائه می‌شود. در مورد استاندارد فضا و چیدمان تجهیزات آموزشی درس باید به استانداردهای تعیین‌شده رشته و سازمان نوسازی مدارس، توجه شود.

کارگاه فعالیت‌های هنری و خلاق

۱. میز هنرآموز
۲. ویدئو پروژکتور
۳. میز کار هنرجو
۴. سکوی اجرای نمایش
۵. تخته و پرده نمایش متحرک
۶. کپسول آتش‌نشانی
۷. روشویی
۸. کمد کاردستی با وسایل دورریختنی و بی‌مصرف
۹. میز کار متحرک
۱۰. آینه قدی
۱۱. تجهیزات نمایش
۱۲. پنل متحرک
۱۳. کتابخانه
۱۴. نمایشگاه کارهای دستی و خلاقانه
۱۵. کمد هنرجو
۱۶. کمد تجهیزات هنری
۱۷. میز رایانه
۱۸. کمد وسایل صوتی و تصویری

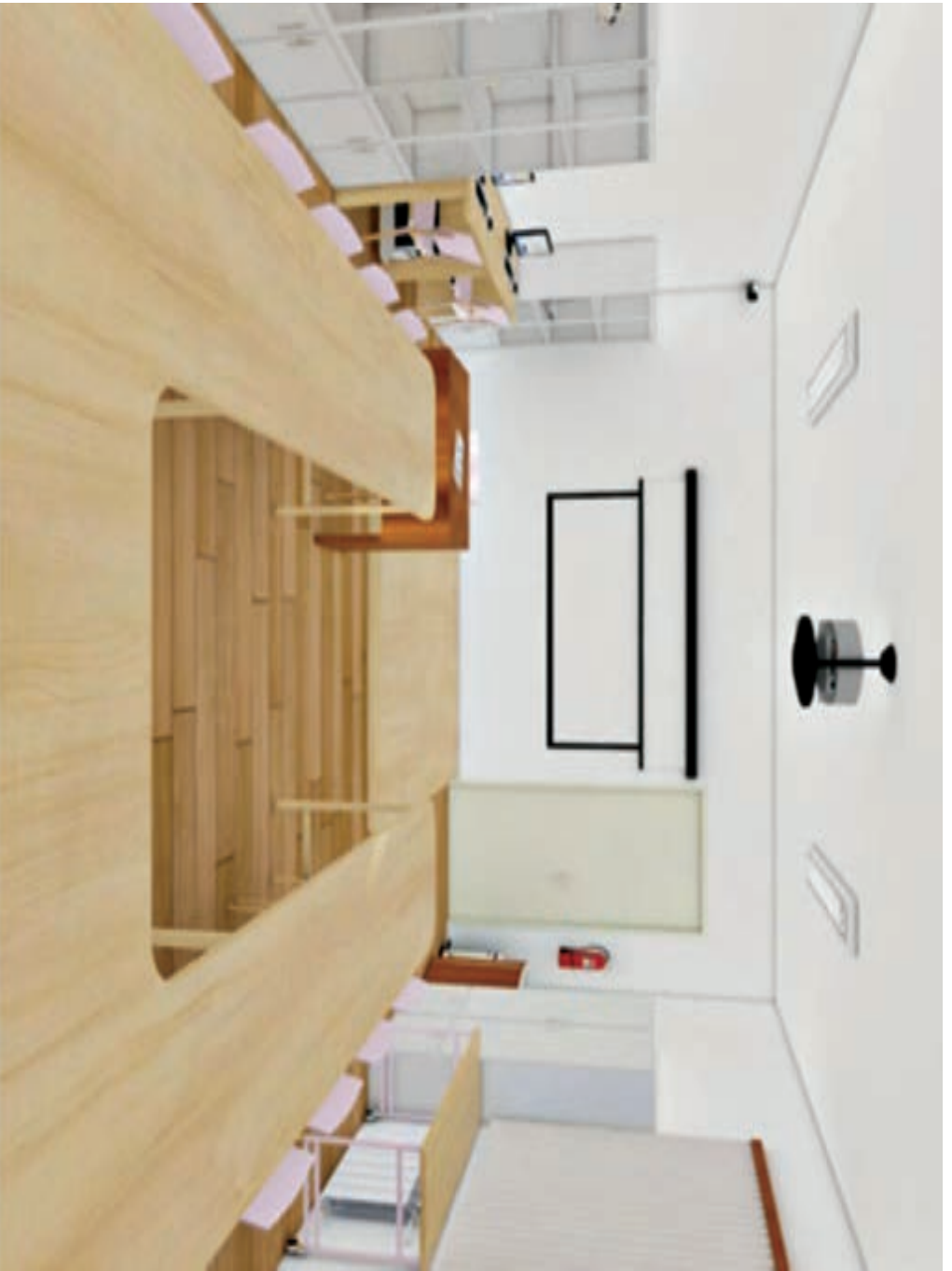

کارگاه فعالیت‌های هنری و خلاق

کارگاه فعالیت‌های هنری و خلاق

کارگاه فعالیت‌های هنری و خلاق

فصل ۷

ایمنی و بهداشت در کارگاه‌های تخصصی

مقررات ایمنی کارگاه‌های هنرستان

مقررات ایمنی کارگاه‌های هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش به واسطه فعالیت‌های کارگاهی، با سایر مدارس عادی تفاوت‌هایی دارند که به توجه بیشتر عوامل اجرایی واحدهای آموزشی و مدیریت آموزش و پرورش نیاز دارد. امید است همکاران گرامی با احساس مسئولیت و تدبیر لازم همراه با هوشیاری کامل و کسب اطلاع از محیط کاری خود از بروز حوادث غیرمترقبه که به خسارات جانی و مالی منجر می‌شود، با توجه به نکات زیر جلوگیری کنند.

۱ آشنا کردن عوامل اجرایی آموزشگاه با آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها، بخشنامه‌ها و سایر مقررات و قوانین مربوط به وظایف آنان؛

۲ تذکر وظایف و تکالیف شرعی و اسلامی کارکنان در حفاظت از بیت‌المال و اتخاذ تدابیر لازم در حفظ و حراست اموال واحد آموزشی و جلوگیری از هرگونه اسراف در خریده‌ها و مواد مصرفی؛

۳ حفظ و نگهداشت ساختمان واحد آموزشی از نظر استحکام، مسائل ایمنی، تأسیسات، محوطه، ابزار، وسائل و امثال آن؛

۴ بازدید و کنترل پنجره‌ها، درها، فلکه‌ها، شبکه‌های روشنایی، حرارتی، آب‌رسانی، گازرسانی و سایر اموال و تأسیسات واحد تحت نظر در پایان ساعات اداری و حصول اطمینان از بسته بودن یا باز بودن و یا روشن و خاموش شدن آنها؛

۵ جلوگیری از ورود افراد ناشناس و جلوگیری از خروج غیرمجاز اموال، اشیاء و مواد اولیه از قبیل لوازم و تجهیزات در ساعات اداری و غیراداری از کارگاه؛

۶ خارج کردن وسایل اسقاطی و فرسوده (استفاده بیشتر از آنها خطرناک است)؛

۷ تأکید بر رعایت اصول ایمنی در کلیه بخش‌های هنرستان به ویژه کارگاه؛

۸ نظارت بر استفاده صحیح و حفاظت از وسائل تکثیر و واگذاری مسئولیت نگهداری آنها به یکی از کارکنان هنرستان. این‌گونه وسائل باید در اتاقی محفوظ و دور از دسترس عموم نگهداری شود؛

۹ حفظ، حراست و ایمنی اموال به خصوص در مواقع و ایام تعطیل و بررسی وضع درهای ورودی و خروجی و پنجره‌های ساختمان‌ها و صدور دستور لازم در جهت رفع نواقص آنها؛

۱۰ پیش‌بینی و جلوگیری از بروز آتش‌سوزی (سرکشی به وسایل نفت‌سوز و حرارتی پس از تعطیل کار روزانه)، سرقت، آسیب، خرابی و سایر حوادث در واحد ساختمانی یا شبکه‌های تأسیساتی و اموال، اثاثیه، کالاها و تجهیزات تحت نظر؛

- ۱۱ اطلاع دادن فوری اتفاقات و حوادث غیرمترقبه نظیر آتش‌سوزی، دزدی، خرابی به مسئولان و انجام اقدامات احتیاطی اولیه؛
- ۱۲ ایجاد عوامل حفاظتی و ایمنی در کارگاه و آزمایشگاه و برنامه‌ریزی برای آموزش اصول ایمنی و بهداشت؛
- ۱۳ تشکیل کمیته فنی و حفاظتی در کارگاه به منظور جلوگیری از بروز هرگونه خطر احتمالی؛
- ۱۴ پوشیدن لباس کار توسط هنرآموزان، استادکاران و هنرجویان به منظور ایمنی و بهداشت در محیط کارگاه؛
- ۱۵ برقراری و حفظ نظم در کلاس درس و محیط‌های آموزش عملی (کارگاه‌ها، آزمایشگاه‌ها، مزارع، باغات، تأسیسات، اردوها، گردش‌های علمی و مؤسسات مورد بازدید)؛
- ۱۶ تهیه تابلو برای کلیهٔ کلیده‌های انبارها، ساختمان‌ها، تأسیسات در محل مناسب در انبار مرکزی؛
- ۱۷ بازدید از اشیاء، وسائل و اموال اعم از فنی، اداری، آموزشی و تأسیساتی و غیره و توصیه به حفظ و نگهداری آنها به استفاده‌کنندگان؛
- ۱۸ نظارت بر انبار لوازم و میزان موجودی‌های کارگاه‌ها، نحوهٔ خرید و مصرف مواد، ترتیب تنظیم دفاتر اموال هنرستان طبق دستورالعمل‌های ابلاغی، به نحوی که دقیقاً متضمن اموال غیراستهلاکی هنرستان در هر زمان باشد؛
- ۱۹ انجام سایر اموری که با رعایت قوانین، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوط در ارتباط کامل با نظم اداری و مالی آموزشگاه باشد.
- ۲۰ تهیه فرم شناسنامه برای وسائل و تجهیزات مختلف کارگاهی، دستگاه‌های آزمایشگاهی، ابزار کار و غیره.

آیین‌نامه انضباطی

آگاهی هنرآموزان و هنرجویان از آیین‌نامهٔ انضباطی کارگاه‌ها و رعایت آن، می‌تواند از بروز خسارات و آسیب‌های جبران‌ناپذیر جلوگیری کند. مهم‌ترین این موارد عبارت‌اند از:

- ۱ رعایت اخلاق، ادب و احترام و حسن رفتار و مشارکت در انجام فعالیت‌های کارگاهی؛
- ۲ رعایت مقررات آموزشی و تربیتی؛
- ۳ حضور به موقع در کارگاه و هماهنگی برای انجام فعالیت‌های آموزشی مربوط؛
- ۴ نظارت و هماهنگی در رعایت بهداشت و نظافت فردی و پاکیزه نگه‌داشتن محیط کارگاه؛
- ۵ استفاده از کفش و لباس مناسب و متناسب با شئون اسلامی؛

۶ خودداری از به‌کاربردن وسائل تجملی و آرایشی (انگشتر، زنجیر، دستبند و غیره) به منظور ایمنی در کارگاه‌ها؛

۷ الزام به پوشیدن لباس کار در کارگاه (رنگ لباس کار با نظر معاونت فنی است)؛

۸ جبران خسارت وارد شده توسط هنرجو به وسائل یا دستگاه‌های کارگاه در صورتی که مقصر عمدی شناخته شود، مخارج تعمیرات و یا خرید آن دستگاه به عهده وی خواهد بود و در غیر این صورت، به تشخیص سرپرست کارگاه توسط هنرستان تأمین خواهد شد؛

۹ اتصال هرگونه وسیلهٔ برقی به شبکهٔ برق توسط هنرجویان با رعایت اصول ایمنی و تحت نظر هنرآموز؛

۱۰ ممنوعیت استفاده از تلفن همراه طبق دستورالعمل آموزش و پرورش در محیط کارگاه؛

۱۱ حفظ خونسردی در صورت بروز هرگونه حادثه در کارگاه و رعایت موارد ایمنی لازم (در صورت ایجاد برق‌گرفتگی بلافاصله برق اصلی تابلو را قطع کنید و به مسئول مربوط اطلاع دهید).

فصل ۸

ارزشیابی

با توجه به اهمیت ارزشیابی در کسب شایستگی‌های مورد انتظار هر واحد یادگیری لازم است ابتدا فرم‌های مربوط به ارزشیابی شایستگی را که در پایان هر واحد یادگیری آورده شده است به هنرجویان معرفی کنید. نمرات هر مرحله و شاخص‌های ارزشیابی را با توجه به کاربرگ‌های پیشنهادی آنها توضیح دهید و با مثال‌های عینی شرایط قبولی در هر مرحله و کل واحد یادگیری را شرح دهید. توجه داشته باشید که هنرجو بر حسب نوع فعالیت‌های عملی - مهارتی موجود در کتاب درسی، می‌تواند به شایستگی‌های مورد انتظار دست یابد که اکثراً این فعالیت‌ها به حالت‌های زیر ارائه شده است:

۱ طراحی و اجرای فعالیت‌های آموزشی - تربیتی؛

۲ تهیه فهرست واری و ارائه گزارش آن؛

۳ تهیه فهرست و ارائه گزارش آن.

بعد از آموزش هر مرحله کاری از واحد یادگیری و با به‌کارگیری کاربرگ‌های پیشنهادی می‌توانید نمره شایستگی هنرجو را در سه سطح زیر مشخص کنید:

الف) بالاتر از انتظار = نمره شایستگی ۳

ب) در حد انتظار = نمره شایستگی ۲

ج) پایین‌تر از انتظار = نمره شایستگی ۱

در ادامه این فصل با نحوه ارزشیابی شایستگی واحدهای یادگیری درس پرورش مهارت‌های کلامی کودک، کاربرگ‌های پیشنهادی سنجش شاخص‌های ارزشیابی هر واحد یادگیری و نحوه محاسبه نمره شایستگی هنرجو با مثال آشنا می‌شوید.

ارزشیابی شایستگی توسعه واژگان کودک

<p>شرح کار: طراحی و اجرای یک فعالیت آموزشی برای توسعه شناخت زبان از طریق نحوه کاربرد زبان برای سنین مختلف طراحی و اجرای یک فعالیت آموزشی برای درهم تنیدگی زبان از طریق استفاده از جنبه‌های مختلف ساختار زبان طراحی و اجرای یک فعالیت آموزشی برای به کارگیری سبک‌های یادگیری زبان از طریق به کار بردن سبک‌های یادگیری طراحی و اجرای یک فعالیت آموزشی برای توسعه شناخت دوزبانگی با استفاده از روش‌های آموزش کودکان دوزبانه طراحی و اجرای هر فعالیت با توجه به موارد زیر انجام می‌شود:</p> <p>نام فعالیت: هدف فعالیت: زمان فعالیت: سن کودکان: تعداد مربی و مربی یار:</p> <p>نوع فعالیت: مکان فعالیت: وسیله و ابزار مورد نیاز: تعداد کودکان: روش کار:</p>			
<p>استاندارد عملکرد: توسعه واژگان کودک براساس دستورالعمل‌های آموزش و پرورش و سازمان بهزیستی</p> <p>شاخص‌ها: توسعه شناخت زبان (ضرورت و اهمیت کاربرد زبان) درهم تنیدگی زبان (نظریه‌های زبان آموزی - جنبه‌های ساختار زبان) به کارگیری سبک‌های یادگیری زبان (سبک‌های یادگیری - کارکردهای مغز) توسعه شناخت دوزبانگی (روش‌های آموزش کودکان دوزبانه)</p>			
<p>شرایط انجام کار: طراحی و اجرای فعالیت‌های آموزشی در کارگاه هنرستان با توجه به شرایط زیر:</p> <p>مکان: مرکز آزمون زمان: ۴۰ دقیقه (برای هر مرحله ده دقیقه)</p> <p>مواد و تجهیزات و ابزار: لوازم التحریر و وسایل هنری</p> <p>استاندارد و سایر شرایط: منابع علمی و آموزشی معتبر و استانداردهای آموزشی موجود در آموزش و پرورش و سازمان بهزیستی</p> <p>ابزار و تجهیزات: لوازم اداری مناسب - لوازم هنری</p> <p>استاد: دستورالعمل‌های سازمان بهزیستی، جدول رشد کلامی طبق منابع معتبر</p> <p>منابع: کتب آموزشی مرتبط - سی‌دی‌های آموزشی</p>			
<p>معیار شایستگی:</p>			
ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	توسعه شناخت زبان	۲	
۲	درهم تنیدگی زبان	۱	
۳	به کارگیری سبک‌های یادگیری زبان	۲	
۴	توسعه شناخت دوزبانگی	۱	
<p>شایستگی‌های غیر فنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش: شایستگی‌های غیر فنی: یادگیری، مهارت گوش کردن، آموزش و کمک به فراگیری دیگران ایمنی، رعایت استانداردهای بهداشتی موجود در آیین‌نامه‌های بهزیستی - رعایت نکات ایمنی در به کارگیری ابزار و تجهیزات بهداشتی بهداشت: رعایت نکات بهداشتی در انجام فعالیت‌ها توجهات زیست محیطی: رعایت بهداشت و سالم‌سازی محیط - صرفه‌جویی در آب مصرفی و وسایل مصرفی نگرش: اهمیت دادن به انجام صحیح فعالیت‌های آموزشی در کوتاه‌ترین زمان</p>		۲	
<p>میانگین نمرات</p>			*

* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ است.

ارزشیابی شایستگی توسعه مهارت‌های شنیداری کودک

<p>شرح کار: تهیه فهرست و ارسای برای پرورش شنیدن کلمات، استفاده از جدول مراحل رشد شنوایی و ارائه گزارش طراحی و اجرای یک فعالیت آموزشی برای پرورش گوش دادن فعال با استفاده از انواع گوش کردن و سبک‌های شنیداری طراحی و اجرای یک فعالیت آموزشی برای پرورش توانمندی‌های شنیداری با استفاده از تمرکز و توجه، زیر و بمی صدا، شعرخوانی و کتابخوانی طراحی هر فعالیت با توجه به موارد زیر انجام می‌شود:</p> <p>نام فعالیت: هدف فعالیت: زمان فعالیت: سن کودکان: تعداد مربی و مربی‌یار:</p> <p>نوع فعالیت: مکان فعالیت: وسیله و ابزار مورد نیاز: تعداد کودکان: روش کار:</p>			
<p>استاندارد عملکرد: توسعه مهارت‌های شنیداری کودک براساس منابع علمی و آموزشی و دستورالعمل‌های وزارت آموزش و پرورش و سازمان بهزیستی کشور شاخص‌ها: پرورش شنیدن کلمات (مراحل رشد شنوایی و غیره) پرورش گوش دادن فعال (ویژگی‌های گوش دادن فعال، موانع شنیدن، سبک‌های شنیدن) پرورش توانمندی‌های شنیداری (تمرکز، توجه به صداها، شعرخوانی، کتابخوانی)</p>			
<p>شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات: توسعه مهارت‌های شنیداری کودک با توجه به شرایط زیر: مکان: مرکز آزمون زمان: ۶۰ دقیقه برای هر فعالیت ابزار و تجهیزات: لوازم التحریر، اشیای صدادار، تصاویر اشیاء و حیوانات، وسایل هنری، فایل صوتی، کتاب شعر و قصه استاندارد و سایر شرایط: منابع علمی و آموزشی آموزش و پرورش و سازمان بهزیستی ابزار و تجهیزات: لوازم اداری مناسب - جداول رشد استاد: دستورالعمل‌های بهزیستی و آموزش و پرورش منابع: کتب آموزشی مرتبط - اینترنت استاندارد و سایر شرایط: منابع علمی و آموزشی آیین‌نامه‌های بهداشتی و آموزش و پرورش</p>			
<p>معیار شایستگی:</p>			
ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	پرورش شنیدن کلمات	۱	
۲	پرورش گوش دادن فعال	۲	
۳	پرورش توانمندی‌های شنیداری	۲	
	<p>شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش: شایستگی‌های غیرفنی: یادگیری، مهارت گوش کردن، آموزش و کمک به فراگیری دیگران ایمنی: رعایت استانداردهای بهداشتی موجود در آیین‌نامه‌های مهدها - رعایت نکات ایمنی در به کارگیری ابزار و تجهیزات بهداشتی بهداشت: رعایت بهداشت و سالم‌سازی محیط توجهات زیست محیطی: به حداقل رساندن صدمات زیست محیطی - صرفه‌جویی در آب نگرش: اهمیت دادن به انجام صحیح فعالیت‌های آموزشی در کوتاه‌ترین زمان</p>		۲
	میانگین نمرات		*
<p>* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ است.</p>			

ارزشیابی شایستگی توسعه مهارت‌های بیانی کودک

<p>شرح کار: تهیه فهرست وارسی برای توسعه شناخت مراحل سخن‌گویی و ارائه گزارش طراحی و اجرای یک فعالیت آموزشی برای آماده کردن کودک برای سخن‌گویی طراحی و اجرای یک فعالیت آموزشی برای کاربرد توانایی‌های گفتاری در زندگی روزانه کودک طراحی هر فعالیت با توجه به موارد زیر انجام می‌شود:</p> <p>نام فعالیت: هدف فعالیت: زمان فعالیت: سن کودکان: تعداد مربی و مربی‌یار: الگوی تهیه فهرست وارسی: ۱- موضوع مشخص باشد. ۲- گروه سنی مشخص باشد. ۳- راهنمای تکمیل داشته باشد. ۴- هر ماده یکی از رفتارهای مهم و قابل مشاهده را ارزشیابی کند. ۵- هر ماده یکی از رفتارهای مهم و قابل مشاهده را ارزشیابی کند. ۶- هر ماده به صورت جمله کوتاه آورده شود.</p>	<p>نام فعالیت: هدف فعالیت: زمان فعالیت: سن کودکان: تعداد مربی و مربی‌یار: الگوی تهیه فهرست وارسی: ۱- موضوع مشخص باشد. ۲- گروه سنی مشخص باشد. ۳- راهنمای تکمیل داشته باشد. ۴- هر ماده یکی از رفتارهای مهم و قابل مشاهده را ارزشیابی کند. ۵- هر ماده یکی از رفتارهای مهم و قابل مشاهده را ارزشیابی کند. ۶- هر ماده به صورت جمله کوتاه آورده شود.</p>
--	--

استاندارد عملکرد: توسعه مهارت‌های بیانی کودک از طریق شناخت مراحل سخن‌گویی و آماده کردن کودک و کاربرد توانایی‌های گفتاری او در زندگی روزانه براساس منابع علمی و آموزشی و آیین‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش و سازمان بهزیستی کشور

شاخص‌ها:
توسعه شناخت مراحل سخن‌گویی (مراحل سخن‌گویی)
آماده کردن کودک برای سخن‌گویی (تشویق کودک به صحبت کردن)
کاربرد توانایی‌های گفتاری در زندگی روزانه کودک (استفاده از کتاب‌های تصویری، بازی با اسباب‌بازی، وانمودسازی، داستان‌سازی، نمایش خلاق)

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات:
توسعه مهارت‌های بیانی کودک با توجه به شرایط زیر:
مکان: مرکز آزمون   **زمان:** ۳۰ دقیقه برای هر فعالیت
ابزار و تجهیزات: لوازم‌التحریر، کارت‌های تصویری، فیلم، کتاب قصه و شعر، وسایل هنری
استاندارد و سایر شرایط: منابع علمی و آموزشی سازمان بهزیستی و آموزش و پرورش
ابزار و تجهیزات: لوازم اداری مناسب - جداول رشد
اسناد: آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های بهزیستی و آموزش و پرورش
منابع: کتب آموزشی مرتبط - کتاب‌های علمی مرتبط
استاندارد و سایر شرایط: منابع علمی و آموزشی آیین‌نامه‌های بهداشتی و آموزش و پرورش

معیار شایستگی:

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	توسعه شناخت مراحل سخن‌گویی	۲	
۲	آماده کردن کودک برای سخن‌گویی	۱	
۳	کاربرد توانایی‌های گفتاری در زندگی روزانه کودک	۲	
<p>شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش: شایستگی‌های غیرفنی: یادگیری، مهارت گوش کردن، آموزش و کمک به فراگیری دیگران ایمنی: رعایت استانداردهای بهداشتی موجود در آیین‌نامه‌های مهدکودک‌ها - رعایت نکات ایمنی در به کارگیری ابزار و تجهیزات بهداشتی بهداشت: رعایت بهداشت و سالم‌سازی محیط توجهات زیست‌محیطی: به حداقل رساندن صدمات زیست‌محیطی - صرفه‌جویی در آب مصرفی نگرش: اهمیت دادن به انجام صحیح فعالیت‌های آموزشی در کوتاه‌ترین زمان</p>			
میانگین نمرات			
*			

* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ است.

ارزشیابی شایستگی آماده کردن کودک برای خواندن

<p>شرح کار:</p> <p>طراحی و اجرای فعالیت برای توسعه شناخت خواندن مانند زمان شروع خواندن، انواع تصاویر، ویژگی های تصویر و غیره.</p> <p>طراحی و اجرای فعالیت برای پرورش کتاب خوانی مانند بلند خوانی، انتخاب کتاب برای کودک، و چگونگی کتاب خوانی و غیره.</p> <p>طراحی و اجرای فعالیت برای توسعه توانایی خواندن در کاربرد فعالیت روزانه مانند استفاده از کتابخانه / تلویزیون و خواندن نشریات.</p> <p>طراحی و اجرای فعالیت برای پرورش شناخت دیداری نمادها، حروف و کلمات مانند بازی با کارت های تصویر، اشیای واقعی و غیره.</p> <p>طراحی هر فعالیت با توجه به موارد زیر انجام می شود:</p> <p>نام فعالیت:</p> <p>هدف فعالیت:</p> <p>زمان فعالیت:</p> <p>سن کودکان:</p> <p>تعداد مربی و مربی بار:</p> <p>نوع فعالیت:</p> <p>مکان فعالیت:</p> <p>وسيله و ابزار مورد نیاز:</p> <p>تعداد کودکان:</p> <p>روش کار:</p>																													
<p>استاندارد عملکرد: آماده کردن کودک برای خواندن از طریق توسعه شناخت از مراحل خواندن و پرورش کتاب خوانی، کاربرد فعالیت های روزانه در توسعه توانایی خواندن و پرورش شناخت دیداری نمادها، حروف و کلمات براساس منابع علمی و آموزشی معتبر، دستورالعمل های وزارت آموزش و پرورش و سازمان بهزیستی کشور</p> <p>شاخص ها:</p> <p>توسعه شناخت خواندن (زمان کتاب خواندن، انواع تصویر، ویژگی های تصاویر)</p> <p>پرورش کتاب خوانی (فوائد خواندن، انتخاب کتاب برای کودک، چگونه برای کودکان کتاب بخوانیم)</p> <p>کاربرد فعالیت روزانه در توسعه توانایی خواندن (کتابخانه، تلویزیون و خواندن نشریات)</p> <p>پرورش شناخت دیداری نمادها، حروف و کلمات (تشخیص دیداری کلمات و نمادها با استفاده از تصاویر و بازی)</p>																													
<p>– شرایط انجام کار: طراحی و اجرای فعالیت های آموزشی در کارگاه هنرستان با توجه به شرایط زیر:</p> <p>مکان: مرکز آزمون زمان: ۵۰ دقیقه (برای هر مرحله ده دقیقه)</p> <p>مواد و تجهیزات و ابزار: لوازم التحریر و وسایل هنری</p> <p>استاندارد و سایر شرایط: منابع علمی و آموزشی معتبر و استانداردهای آموزشی موجود در آموزش و پرورش و سازمان بهزیستی</p> <p>ابزار و تجهیزات: لوازم اداری مناسب – لوازم هنری</p> <p>اسناد: دستورالعمل های سازمان بهزیستی، جدول رشد کلامی طبق منابع معتبر</p> <p>منابع: کتب آموزشی مرتبط – سی دی های آموزشی</p>																													
<p>معیار شایستگی:</p>																													
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr style="background-color: #e0f2f1;"> <th style="padding: 5px;">ردیف</th> <th style="padding: 5px;">مرحله کار</th> <th style="padding: 5px;">حداقل نمره قبولی از ۳</th> <th style="padding: 5px;">نمره هنرجو</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">۱</td> <td style="text-align: center;">توسعه شناخت خواندن</td> <td style="text-align: center;">۱</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">۲</td> <td style="text-align: center;">پرورش کتاب خوانی</td> <td style="text-align: center;">۱</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">۳</td> <td style="text-align: center;">توسعه توانایی خواندن در کاربرد فعالیت روزانه</td> <td style="text-align: center;">۲</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">۴</td> <td style="text-align: center;">پرورش شناخت دیداری نمادها، حروف و کلمات</td> <td style="text-align: center;">۲</td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="padding: 5px;"> <p>شایستگی های غیر فنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش:</p> <p>شایستگی های غیر فنی: یادگیری، مهارت گوش کردن، آموزش و کمک به فراگیری دیگران</p> <p>ایمنی: رعایت استانداردهای بهداشتی موجود در آیین نامه های بهزیستی</p> <p>– رعایت نکات ایمنی در به کارگیری ابزار و تجهیزات بهداشتی</p> <p>بهداشت: رعایت نکات بهداشتی در انجام فعالیت ها</p> <p>توجهات زیست محیطی: رعایت بهداشت و سالم سازی محیط – صرفه جویی در آب و وسایل مصرفی</p> <p>نگرش: اهمیت دادن به انجام صحیح فعالیت های آموزشی در کوتاه ترین زمان</p> </td> <td style="text-align: center; vertical-align: middle;">۲</td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: right; padding: 5px;"> <p>میانگین نمرات</p> </td> <td></td> <td style="text-align: center;">*</td> </tr> </tbody> </table>	ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو	۱	توسعه شناخت خواندن	۱		۲	پرورش کتاب خوانی	۱		۳	توسعه توانایی خواندن در کاربرد فعالیت روزانه	۲		۴	پرورش شناخت دیداری نمادها، حروف و کلمات	۲		<p>شایستگی های غیر فنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش:</p> <p>شایستگی های غیر فنی: یادگیری، مهارت گوش کردن، آموزش و کمک به فراگیری دیگران</p> <p>ایمنی: رعایت استانداردهای بهداشتی موجود در آیین نامه های بهزیستی</p> <p>– رعایت نکات ایمنی در به کارگیری ابزار و تجهیزات بهداشتی</p> <p>بهداشت: رعایت نکات بهداشتی در انجام فعالیت ها</p> <p>توجهات زیست محیطی: رعایت بهداشت و سالم سازی محیط – صرفه جویی در آب و وسایل مصرفی</p> <p>نگرش: اهمیت دادن به انجام صحیح فعالیت های آموزشی در کوتاه ترین زمان</p>		۲		<p>میانگین نمرات</p>			*	<p>* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ است.</p>
ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو																										
۱	توسعه شناخت خواندن	۱																											
۲	پرورش کتاب خوانی	۱																											
۳	توسعه توانایی خواندن در کاربرد فعالیت روزانه	۲																											
۴	پرورش شناخت دیداری نمادها، حروف و کلمات	۲																											
<p>شایستگی های غیر فنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش:</p> <p>شایستگی های غیر فنی: یادگیری، مهارت گوش کردن، آموزش و کمک به فراگیری دیگران</p> <p>ایمنی: رعایت استانداردهای بهداشتی موجود در آیین نامه های بهزیستی</p> <p>– رعایت نکات ایمنی در به کارگیری ابزار و تجهیزات بهداشتی</p> <p>بهداشت: رعایت نکات بهداشتی در انجام فعالیت ها</p> <p>توجهات زیست محیطی: رعایت بهداشت و سالم سازی محیط – صرفه جویی در آب و وسایل مصرفی</p> <p>نگرش: اهمیت دادن به انجام صحیح فعالیت های آموزشی در کوتاه ترین زمان</p>		۲																											
<p>میانگین نمرات</p>			*																										

ارزشیابی شایستگی آماده کردن کودک برای نوشتن

شرح کار:
 تهیه فهرست واریسی مراحل نوشتن برای سنین مختلف با توجه به مراحل آنها
 طراحی و اجرای فعالیت برای هماهنگی چشم و دست (عضلات بزرگ و کوچک) برای نوشتن مانند نقاشی با انگشت، جا گذاشتن و غیره.
 طراحی و اجرای فعالیت برای سازمان دهی فضا مانند نور هنگام نقاشی، نشستن یک چپ دست و راست دست و غیره.
 طراحی و اجرای فعالیت برای پرورش تجسم فضایی و مکانی مانند چپ و راست، داخل و خارج، کشیدن تصویر یک آدمک در بالا و پایین و غیره.
 طراحی هر فعالیت با توجه به موارد زیر انجام می شود:

نام فعالیت:
 هدف فعالیت:
 زمان فعالیت:
 سن کودکان:
 تعداد مربی و مربی یار:

نوع فعالیت:
 مکان فعالیت:
 وسیله و ابزار مورد نیاز:
 تعداد کودکان:
 روش کار:

استاندارد عملکرد: آماده کردن کودک برای نوشتن از طریق شناخت مراحل نوشتن و سازمان دهی فضا برای نوشتن، هماهنگی چشم و دست و پرورش تجسم فضایی در نوشتن براساس منابع علمی و آموزشی معتبر، استانداردهای آموزشی وزارت آموزش و پرورش و دستورالعمل های سازمان بهزیستی کشور

شاخص ها:
 توسعه شناخت نوشتن (زمان و مراحل)
 سازمان دهی فضا برای نوشتن (نور، نشستن، چپ دست و راست دست بودن، ابزار و غیره)
 هماهنگی چشم و دست (عضلات بزرگ و کوچک) برای نوشتن (روش های تقویت استفاده از دست ها و انگشتان، هماهنگی چشم و دست)
 پرورش تجسم فضایی در نوشتن، سازمان دهی فضا برای نوشتن، تجسم فضایی (تجسم فضا و مفاهیم مکانی در نوشتن)

شرایط انجام کار: طراحی و اجرای فعالیت های آموزشی در کارگاه هنرستان با توجه به شرایط زیر:
مکان: مرکز آزمون زمان: ۵۰ دقیقه (برای هر مرحله ده دقیقه)
مواد و تجهیزات و ابزار: لوازم التحریر و وسایل هنری
استاندارد و سایر شرایط: منابع علمی و آموزشی معتبر و استانداردهای آموزشی موجود در آموزش و پرورش و سازمان بهزیستی
ابزار و تجهیزات: لوازم اداری مناسب - لوازم هنری
اسناد: دستورالعمل های سازمان بهزیستی، جدول رشد کلامی طبق منابع معتبر
منابع: کتب آموزشی مرتبط - سی دی های آموزشی

معیار شایستگی:

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	توسعه شناخت نوشتن	۱	
۲	سازمان دهی فضا برای نوشتن	۱	
۳	هماهنگی چشم و دست (عضلات بزرگ و کوچک) برای نوشتن	۲	
۴	پرورش تجسم فضایی در نوشتن	۲	
	<p>شایستگی های غیر فنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش: شایستگی های غیر فنی: یادگیری، مهارت گوش کردن، آموزش و کمک به فراگیری دیگران ایمنی: رعایت استانداردهای بهداشتی موجود در آیین نامه های بهزیستی - رعایت نکات ایمنی در به کارگیری ابزار و تجهیزات بهداشتی بهداشت: رعایت نکات بهداشتی در انجام فعالیت ها توجهات زیست محیطی: رعایت بهداشت و سالم سازی محیط - صرفه جویی در آب و وسایل مصرفی نگرش: اهمیت دادن به انجام صحیح فعالیت های آموزشی در کوتاه ترین زمان</p>	۲	
	میانگین نمرات		*

* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ است.

کاربرگ پیشنهادی نمره‌دهی ارزشیابی پایانی مراحل کاری واحدهای یادگیری -
طراحی و اجرای فعالیتهای آموزشی - تربیتی

نمره هنرجو (با ضریب ۵)	نمره	معیار سنجش	موارد	شاخص	نتایج مورد انتظار	واحد یادگیری					
	۳	معیار سنجش	نام فعالیت ببینگر موضوع و محتوایی است که قرار است مربی آموزش دهد؛	طراحی فعالیت	بالاتر از انتظار	مراحل واحدهای یادگیری					
		هدف فعالیت دربردارنده فعالیت‌هایی است که فراگیران با انجام آنها نشان می‌دهند که یادگیری صورت گرفته است؛									
		زمان فعالیت برای اجرای فعالیتهای و تجارب یادگیری باید به فراگیران، فرصت کافی داده شود.									
		سن کودک با توجه به سن و ویژگی‌های رشدی و نیازهای او در هر دوره سنی فعالیت طراحی می‌شود؛									
		تعداد مربی و مربی‌یار بر اساس سن کودکان متفاوت است؛									
		نوع فعالیت بر اساس محتوا و موضوع به صورت فردی یا گروهی انجام می‌شود؛									
		مکان فعالیت فضایی که هنرجویان در مراحل کار و فعالیت در مراکز پیش از دبستان در آن مشغول به کار می‌شوند، با دو عنوان فضای باز و بسته مطرح می‌شود.									
		وسيله و ابزار مورد نیاز بر حسب نوع فعالیت متفاوت است؛									
		تعداد کودکان بر اساس سن، محتوا و نوع فعالیت متفاوت است؛									
		روش کار بر اساس هدف، محتوا، نوع فعالیت، سن و زمان انجام می‌شود.									
		اجرای فعالیت	بر اساس طراحی فعالیت انجام شود. متناسب با روش کار ارائه شده، انجام شود. متناسب با گروه سنی باشد. از ابزار استفاده صحیح بکند. در اجرای فعالیت نوآوری داشته باشد. سرعت عمل داشته باشد. با نظارت مربی فعالیت را اجرا کند.								
			۲				معیار سنجش	نام فعالیت ببینگر موضوع و محتوایی است که قرار است مربی آموزش دهد؛	طراحی فعالیت	در حد انتظار	مراحل واحدهای یادگیری
هدف فعالیت دربردارنده فعالیت‌هایی است که فراگیران با انجام آنها نشان می‌دهند که یادگیری صورت گرفته است؛											
سن کودک با توجه به سن و ویژگی‌های رشدی و نیازهای او در هر دوره سنی فعالیت طراحی می‌شود؛											
مکان فعالیت فضایی که هنرجویان در مراحل کار و فعالیت در مراکز پیش از دبستان در آن مشغول به کار می‌شوند، با دو عنوان فضای باز و بسته مطرح می‌شود.											
وسيله و ابزار مورد نیاز بر حسب نوع فعالیت متفاوت است؛											
روش کار بر اساس هدف، محتوا، نوع فعالیت، سن و زمان انجام می‌شود.											
اجرای فعالیت	بر اساس طراحی فعالیت انجام شود. متناسب با روش کار ارائه شده، انجام شود. متناسب با گروه سنی باشد. از ابزار استفاده صحیح بکند. سرعت عمل داشته باشد. با نظارت مربی فعالیت را اجرا کند.										
	۱			معیار سنجش	۵ مورد یا کمتر از آن	طراحی فعالیت	پایین‌تر از انتظار	مراحل واحدهای یادگیری			
				در این صورت هنرجو شرایط کسب شایستگی را ندارد. *	فعالیت را ناقص اجرا کند.	اجرای فعالیت					

* در صورت کسب نکردن شایستگی در واحد یادگیری، هنرجو باید در امتحان جبرانی هنرستان شرکت کند.

**کاربرگ پیشنهادی نمره‌دهی ارزشیابی پایانی مراحل کاری واحدهای یادگیری -
تهیه فهرست واریسی**

نمره هنجرو (با ضرب (۵)	نمره	معیار سنجش شاخص	شاخص	نتایج مورد انتظار	واحد یادگیری
۵	۳	موضوع مشخص باشد.	تهیه فهرست واریسی	بالاتر از انتظار	واحدهای یادگیری
		گروه سنی مشخص باشد.			
		راهنمای تکمیل داشته باشد.			
		هر ماده متناسب با موضوع باشد.			
		هر ماده یکی از رفتارهای مهم و قابل مشاهده را ارزشیابی کند.			
		هر ماده به صورت جمله کوتاه آورده شود.			
		بر اساس فهرست واریسی، مشاهده انجام شود و هر کدام از موارد ثبت شود.	مشاهده		
		برنامه‌ریزی: تمام روند گزارش ابتدا باید در ذهن آماده و برنامه‌ریزی شود.	ارائه گزارش		
		تنظیم و سازمان‌دهی: گزارش باید موضوع، مقدمه، بدنه و پایان داشته باشد.			
		شرایط نگارش: گزارش باید مرتبط، قابل فهم، جذاب و توضیحی باشد.			
تهیه متن نهایی: گزارش باید تجدیدنظر و اصلاح شود و متن نهایی به صورت مختصر تهیه شود.					
۲	۲	موضوع مشخص باشد.	تهیه فهرست واریسی	در حد انتظار	
		راهنمای تکمیل داشته باشد. *			
		هر ماده متناسب با موضوع باشد.			
		هر ماده یکی از رفتارهای مهم و قابل مشاهده را ارزشیابی کند.			
		بر اساس فهرست واریسی، مشاهده انجام شود و هر کدام از موارد ثبت شود.	مشاهده		
		برنامه‌ریزی: تمام روند گزارش ابتدا باید در ذهن آماده و برنامه‌ریزی شود.	ارائه گزارش		
		تنظیم و سازمان‌دهی: گزارش باید موضوع و بدنه داشته باشد.			
		شرایط نگارش: گزارش باید مرتبط و قابل فهم داشته باشد.			
		تهیه متن نهایی: متن نهایی گزارش باید به صورت مختصر تهیه شود.			
		۱	۱	۳ مورد یا کمتر از آن رعایت شده باشد.	تهیه فهرست واریسی
تمامی موارد ثبت نشده باشد.	مشاهده				
۲ مورد یا کمتر از آن رعایت شده باشد.	ارائه گزارش				
** در این صورت هنجرو شرایط کسب شایستگی را ندارد.					

* در بعضی از فهرست‌های واریسی مثل مراحل رشد، سن نقش اساسی دارد و ذکر گروه سنی مهم است.
** در صورت کسب نکردن شایستگی، در واحد یادگیری، هنجرو باید در امتحان جبرانی هنرستان شرکت کند.

کاربرگ پیشنهادهای نمره‌دهی ارزشیابی پایانی مراحل کاری واحدهای یادگیری -
تهیه فهرست

نمره هنجرو (با ضریب ۵)	نمره	معیار سنجش شاخص	شاخص	نتایج مورد انتظار	واحد یادگیری
	۳	موضوع داشته باشد.	تهیه فهرست	بالاتر از انتظار	واحدهای یادگیری
		هدف داشته باشد.			
		محتوا داشته باشد.			
		مشاهده براساس مقیاس درجه‌بندی یا واقعه‌نگاری، ثبت شود.	مشاهده		
		برنامه‌ریزی: تمام روند گزارش ابتدا باید در ذهن آماده و برنامه‌ریزی شود.	ارائه گزارش		
		تنظیم و سازمان دهی: گزارش باید موضوع، مقدمه، بدنه و پایان داشته باشد.			
		شرایط نگارش: گزارش باید مرتبط، قابل فهم، جذاب و توضیحی باشد.			
تهیه متن نهایی: گزارش باید تجدیدنظر و اصلاح شود و متن نهایی به صورت مختصر تهیه شود.					
	۲	موضوع داشته باشد.	تهیه فهرست	در حد انتظار	واحدهای یادگیری
		محتوا داشته باشد.			
		مشاهده بر اساس مقیاس درجه‌بندی یا واقعه‌نگاری، ثبت شود.			
		برنامه‌ریزی: تمام روند گزارش ابتدا باید در ذهن آماده و برنامه‌ریزی شود.	ارائه گزارش		
		تنظیم و سازمان‌دهی: گزارش باید موضوع و بدنه داشته باشد.			
		شرایط نگارش: گزارش باید مرتبط و قابل فهم داشته باشد.			
تهیه متن نهایی: متن نهایی گزارش باید به صورت مختصر تهیه شود.					
	۱	یک مورد از آن رعایت شده باشد.	تهیه فهرست	پایین‌تر از انتظار *	واحدهای یادگیری
		روش‌های مشاهده را به کار نبرده باشد.	مشاهده		
		۲مورد یا کمتر از آن رعایت شده باشد.	ارائه گزارش		
* در این صورت هنجرو شرایط کسب شایستگی را ندارد.					

* در صورت کسب نکردن شایستگی در واحد یادگیری، هنجرو باید در امتحان جبرانی هنرستان شرکت کند.

نمونه‌های کامل شده از جدول ارزشیابی مبتنی بر شایستگی واحد یادگیری ۱ - درس پرورش مهارت‌های کلامی کودک

نمونه ۱: نمرات وارد شده واحد یادگیری توسعه واژگان کودک برای یک هنرجو در جدول زیر آورده شده است. به دلیل آنکه نمرات کسب شده در مراحل، بالاتر از حداقل قبولی مراحل است و میانگین نمرات مراحل یادگیری ۳ است. (مساوی و بزرگ‌تر از ۲) و همچنین نمره شایستگی غیرفنی نیز حداقل ۲ است. نمره شایستگی همان نمره مراحل است. نمره این واحد یادگیری با فرض اینکه نمره مستمر هنرجو ۳ (از ۵ نمره) باشد، به روش زیر محاسبه می‌شود:

$$۱۳ = ۳ + ۲ \times ۵ = \text{نمره واحد یادگیری}$$

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	توسعه شناخت زبان	۲	۲
۲	درهم‌تنیدگی زبان	۱	۲
۳	به‌کارگیری سبک‌های یادگیری زبان	۲	۳
۴	توسعه شناخت دو زبانی	۱	۲
	شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش: شایستگی‌های غیرفنی: یادگیری، مهارت گوش کردن، آموزش و کمک به فراگیری دیگران ایمنی: رعایت استانداردهای بهداشتی موجود در آیین‌نامه‌های بهزیستی - رعایت نکات ایمنی در به‌کارگیری ابزار و تجهیزات بهداشتی بهداشت: رعایت نکات بهداشتی در انجام فعالیت‌ها توجهات زیست‌محیطی: رعایت بهداشت و سالم‌سازی محیط - صرفه‌جویی در آب و وسایل مصرفی نگرش: اهمیت‌دادن به انجام صحیح فعالیت‌های آموزشی در کوتاه‌ترین زمان	۲	۲
	میانگین نمرات		۲

نمونه ۲: نمرات وارد شده این واحد یادگیری برای یک هنرجو در جدول زیر آمده است. به دلیل آنکه نمرات کسب شده در مراحل ۳، کمتر از نمره حداقل قبولی مرحله است، در نتیجه نمره شایستگی ۱ است. نمره این واحد یادگیری با فرض اینکه نمره مستمر هنرجو ۳ (از ۵ نمره) باشد، به روش زیر محاسبه می‌شود:

$$۹ = ۴ + ۵ \times ۱ = \text{نمره واحد یادگیری}$$

هنرجو در این واحد یادگیری شایستگی لازم را در مرحله ۳ کسب نکرده است و نمره قبولی (حداقل ۱۲) را به دست نیاورده است.

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳ هنرجو	نمره هنرجو
۱	توسعه شناخت زبان	۲	۲
۲	درهم‌تنیدگی زبان	۱	۱
۳	به کارگیری سبک‌های یادگیری زبان	۲	۱
۴	توسعه شناخت دو زبانگی	۱	۲
	شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش: شایستگی‌های غیرفنی: یادگیری، مهارت گوش کردن، آموزش و کمک به فراگیری دیگران ایمنی: رعایت استانداردهای بهداشتی موجود در آیین‌نامه‌های بهداشتی - رعایت نکات ایمنی در به کارگیری ابزار و تجهیزات بهداشتی بهداشت: رعایت نکات بهداشتی در انجام فعالیت‌ها توجهات زیست‌محیطی: رعایت بهداشت و سالم‌سازی محیط - صرفه‌جویی در آب و وسایل مصرفی نگرش: اهمیت دادن به انجام صحیح فعالیت‌های آموزشی در کوتاه‌ترین زمان	۲	۲
	میانگین نمرات		۲

- ۱ احدیان، محمد، مقدمات تکنولوژی آموزشی، تهران، نشر آییژ، ۱۳۷۸.
- ۲ احمد آیی، آرزو، پرورش توانایی‌های ذهنی و رفع اختلالات یادگیری (ویژه معلمان و مشاوران)، تهران، نشر مبنا، ۱۳۸۲.
- ۳ احمدی، گیوی و دیگران، زبان و نگارش فارسی، تهران، نشر سمت، ۱۳۷۱.
- ۴ اسکوبرلین، دبور، تمرکز حواس خود را تقویت کنید، ترجمه ملیحه وفایی، تهران، نشر سه نقطه، ۱۳۹۳.
- ۵ ایزنسون، جان، اختلالات زبان و گفتار در کودکان، ترجمه حمید علیزاده، تهران، انتشارات رشد، ۱۳۸۸.
- ۶ برک لورا، روان‌شناسی رشد، جلد ۱، ترجمه یحیی سیدمحمدی، تهران نشر ارسباران، چاپ هجدهم، ۱۳۹۰.
- ۷ پولادی، کمال، رویکردها و شیوه‌های ترویج خواندن، تهران، مؤسسه فرهنگی هنری پژوهشی - تاریخ ادبیات کودکان، ۱۳۸۷.
- ۸ تریسترداج راین و دیگران، برنامه آموزش خلاق برای پیش از دبستان، ترجمه فرخ لقاء رئیس و دیگران، تهران، انتشارات خجسته، ۱۳۹۳.
- ۹ رضی، محمد، نهج البلاغه، ترجمه مصطفی زمانی، تهران انتشارات نبوی، ۱۳۷۱.
- ۱۰ روت، بتی، به کودک خود خواندن بیاموزید، ترجمه منیژه گازرانی، تهران، نشر خجسته، ۱۳۸۷.
- ۱۱ ریو، مارشال، انگیزش و هیجان، ترجمه سیدیحیی محمدی، تهران، نشر ویرایش، ۱۳۸۵.
- ۱۲ سرایی، جاوید، ترانه‌های کودکان، تهران، نشر موج، ۱۳۹۱.
- ۱۳ سیکوان میگوئیل، آموزش و مسئله دوزبانگی، ترجمه اصغر واقدی، لیلی انگجی و دیگران، تهران، انتشارات ادیب پور، ۱۳۶۹.
- ۱۴ سینگر، دروتی، جی و تریسی، آرنن، کودک چگونه می‌اندیشد، ترجمه پرویز شریفی درآمدی، تهران، انتشارات سخن، ۱۳۷۷.
- ۱۵ شیوه‌نامه نحوه ارزشیابی دروس شایستگی‌های فنی و غیرفنی شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش شماره ۴۰۰/۲۱۱۴۸۲ مورخ ۹۵/۱۱/۳۰، معاونت آموزش متوسطه.
- ۱۶ صادق و همکاران، سند استاندارد ارزشیابی مربی کودک، تهران: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش، ۱۳۹۳.
- ۱۷ صادق، معصومه و همکاران، سند راهنمای برنامه درسی درس پرورش مهارت‌های کلامی کودک، تهران: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دفتر برنامه‌ریزی و

- تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش، ۱۳۹۴.
- ۱۸ قزل ایاغ، ثریا، ادبیات کودکان و نوجوانان و ترویج خواندن (مواد و خدمات کتابخانه‌ای برای کودکان و نوجوانان)، تهران، نشر سمت، ۱۳۸۳.
- ۱۹ کلارک رن، ۵۵ اصل برای کلاس داری موفق، ترجمه فرشته مجیب، تهران، انتشارات پیشگامان پژوهش مدار، چاپ سوم، ۱۳۹۵.
- ۲۰ گرین، نانسی سوکول، پرورش کودک کنجکاو، ترجمه فرشته مجیب، تهران، انتشارات مدرسه، چاپ سوم، ۱۳۹۱.
- ۲۱ گی، رابین، سرگرم کردن و آموزش دادن به کودکان پیش از دبستان، ترجمه ماندانا فرهادیان، تهران، نشر رشد، ۱۳۸۸.
- ۲۲ مجیب، فرشته، فضائی، آزاده، پرورش مهارت‌های کلامی کودک، تهران، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش، ۱۳۹۶.
- ۲۳ منجیری، جان، تدریس مهارت‌های زبان به کودکان و نوجوانان، ترجمه محمد محمدزاده، تهران، نشر هوا، ۱۳۸۷.
- ۲۴ ناعمی، علی محمد، روان‌شناسی آموزش خواندن، مشهد، نشر آستان قدس رضوی، ۱۳۸۰.
- ۲۵ نورتون، دونا، شناخت ادبیات کودکان، گونه‌ها و کاربردها (از روزن چشم کودک)، ترجمه منصوره راعی و دیگران، تهران نشر چیستا، ۱۳۸۲.
- ۲۶ ولف، پاتریشیا، مغز و فرایند یادگیری، ترجمه داود ابوالقاسمی، تهران، انتشارات مدرسه، ۱۳۸۲.
- ۲۷ هارتلی برنر، الیزابت، ایجاد انگیزه در کودکان، ترجمه احمد ناهیدی، تهران، نشر رشد، ۱۳۸۶.
- ۲۸ هینیک، راث بیل، نمایش خلاق در کلاس درس، ترجمه علی حسین قائمی، تهران، نشر انتخاب نو، ۱۳۸۱.

